

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση των μεθόδων βραχυπρόθεσμης και μεσοπρόθεσμης χρηματοδότησης που χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις τροφίμων. Πιο συγκεκριμένα, εξετάζονται οι μορφές χρηματοδότησης μέσω leasing και factoring και το κατά πόσο αυτές χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο τροφίμων και ποτών. Η εργασία χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος (κεφάλαια 1 έως 4) περιλαμβάνει την παρουσίαση του leasing και του factoring, καθώς και μια ανασκόπηση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας και των ερευνών που έχουν γίνει σχετικά με τις συγκεκριμένες μορφές χρηματοδότησης. Το δεύτερο μέρος (κεφάλαια 5 έως 7) περιλαμβάνει τα αποτελέσματα από την έρευνα που διεξήχθη μέσω ερωτηματολογίου στις ελληνικές επιχειρήσεις τροφίμων, σχετικά με τη χρηματοδότησή τους.

Στο *πρώτο κεφάλαιο* παρουσιάζονται κάποια γενικά στοιχεία για τον κλάδο των τροφίμων και εξηγείται η σημασία που αυτός έχει για την εθνική οικονομία σε επίπεδο ανάπτυξης, απασχόλησης και βελτίωσης του εμπορικού ισοζυγίου. Με βάση τις εξελίξεις σε παγκόσμιο και σε εθνικό επίπεδο αναλύονται οι διευρυμένες ανάγκες σε χρηματοδότηση που αντιμετωπίζουν πλέον οι επιχειρήσεις τροφίμων, προκειμένου να εξασφαλίσουν την επιβίωση και ανάπτυξη τους σε ένα όλο και πιο ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Στο *δεύτερο κεφάλαιο* αναλύεται η μορφή της χρηματοδότησης μέσω leasing. Παρουσιάζεται ο τρόπος λειτουργίας της χρηματοδοτικής αυτής μεθόδου, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που έχει, ο υπολογισμός του κόστους του, καθώς και τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που έχει για τις επιχειρήσεις που το χρησιμοποιούν. Γίνεται αναφορά στα διάφορα είδη μισθώσεων που υπάρχουν, ενώ τέλος παρατίθενται κάποια στατιστικά στοιχεία που αφορούν τη χρήση του leasing τόσο σε διεθνές όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Στο *τρίτο κεφάλαιο* αναλύεται το factoring. Μετά από μια σύντομη ιστορική αναδρομή της μεθόδου, παρουσιάζονται οι κύριες λειτουργίες του, το κόστος που αυτό έχει για τις επιχειρήσεις, καθώς και τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που έχει ως μορφή χρηματοδότησης. Τέλος, παρατίθενται κάποια στατιστικά στοιχεία

σχετικά με τη χρήση του σε παγκόσμιο επίπεδο. Στο *τέταρτο κεφάλαιο* παρατίθενται τα αποτελέσματα ερευνών σχετικά με τη χρήση του leasing και του factoring.

Το δεύτερο μέρος της εργασίας ξεκινά απ' το *πέμπτο κεφάλαιο* όπου και παρατίθενται κάποια γενικά στοιχεία της έρευνας, όπως ο στόχος της, η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε, τα προσδιοριστικά στοιχεία του δείγματος, καθώς και κάποια στατιστικά στοιχεία των επιχειρήσεων που έλαβαν μέρος στην έρευνα.

Στο *έκτο κεφάλαιο* παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας. Πιο συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων συμπεριλαμβάνονται οι λόγοι που οδηγούν τις επιχειρήσεις στη χρήση ή όχι του leasing, τα συγκεκριμένα είδη παγίων που χρηματοδοτούνται μέσω αυτού, καθώς και τα είδη των μισθώσεων που χρησιμοποιούνται απ' τις επιχειρήσεις τροφίμων. Παρόμοια αποτελέσματα αναλύονται στη συνέχεια και για το factoring. Ακολουθεί στατιστική επεξεργασία των δεδομένων και εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν το leasing και το factoring.

Στο *έβδομο* και τελευταίο κεφάλαιο υπάρχουν συγκεντρωμένα τα συμπεράσματα που εξάγονται από την έρευνα και τις αναλύσεις που έγιναν. Παρουσιάζεται το κατά πόσο τα αποτελέσματα της έρευνας συμφωνούν με αποτελέσματα παρόμοιων ερευνών που έχουν γίνει στο παρελθόν.

Τέλος, στο Παράρτημα I παρατίθεται το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε για την έρευνα, στο Παράρτημα II το σύνολο των επιχειρήσεων που έλαβαν μέρος στην έρευνα και στο Παράρτημα III οι πίνακες με τις στατιστικές αναλύσεις που έγιναν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΚΑΙ Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥΣ

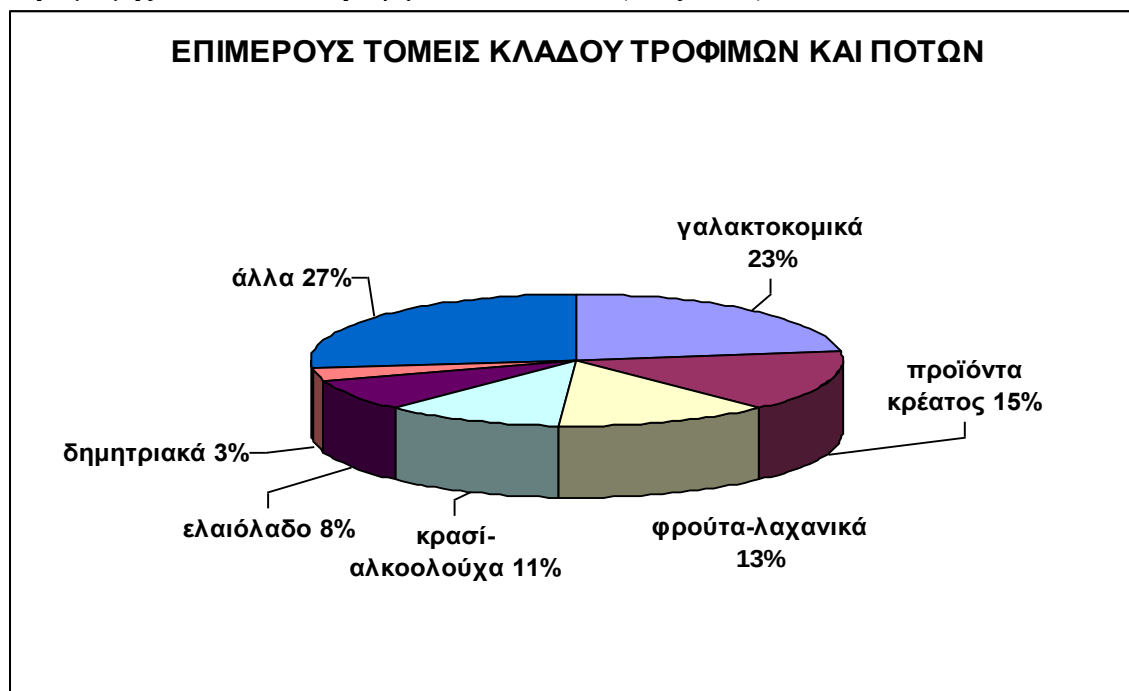
1.1 Εισαγωγή

Ένας από τους σημαντικότερους οικονομικούς κλάδους στην Ελλάδα είναι ο κλάδος των επιχειρήσεων που ασχολούνται με την παραγωγή, εμπορία και διακίνηση των τροφίμων. Η σημασία του κλάδου είναι ιδιαίτερα μεγάλη, τόσο σε οικονομικό όσο και σε κοινωνικοπολιτικό επίπεδο. Οι εξελίξεις των τελευταίων ετών έχουν δημιουργήσει νέες προοπτικές στον κλάδο που αντιμετωπίζει ένα σύνολο νέων προκλήσεων αλλά και απειλών. Ταυτόχρονα, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο έχουν αποκτήσει νέες ανάγκες και απαιτήσεις σε τομείς όπως η παραγωγική διαδικασία, η διοίκηση, το marketing αλλά και η χρηματοδότηση. Η υιοθέτηση νέων διαδικασιών και προτύπων στους τομείς που προαναφέρθηκαν κρίνεται πλέον απαραίτητη για τις επιχειρήσεις που έχουν στόχο να αναπτυχθούν και να αντεπεξέλθουν στα νέα δεδομένα του 21^{ου} αιώνα.

1.2 Παρουσίαση του κλάδου των τροφίμων

Ο κλάδος των τροφίμων και ποτών αποτελεί το σπουδαιότερο μεταποιητικό κλάδο της χώρας, τόσο σε επίπεδο οικονομίας και αξίας παραγωγής, όσο και σε επίπεδο απασχόλησης. Στον κλάδο δραστηριοποιούνται περισσότερες από 1.000 επιχειρήσεις στις οποίες απασχολούνται περισσότεροι από 70.000 εργαζόμενοι (στοιχεία Ε.Σ.Υ.Ε. 2005). Οι επιχειρήσεις τροφίμων και ποτών παράγουν συνολικά το 21% της αξίας της συνολικής εγχώριας βιομηχανικής παραγωγής, παρουσιάζοντας κύκλο εργασιών της τάξης των 9.491.194.000€ για το οικονομικό έτος 2004. Πιο συγκεκριμένα οι σημαντικότεροι τομείς του κλάδου είναι τα γαλακτοκομικά προϊόντα, ενώ ακολουθούν τα προϊόντα κρέατος και τα φρούτα και λαχανικά. Η συμμετοχή των επιμέρους κλάδων στη συνολική παραγωγή του κλάδου τροφίμων και ποτών παρουσιάζεται στο *Διάγραμμα 1.1* που ακολουθεί.

Διάγραμμα 1.1 : Συμμετοχή επιμέρους προϊόντων στην συνολική αξία παραγωγής του κλάδου τροφίμων και ποτών (έτος 2004)

(πηγή Ε.Σ.Υ.Ε., Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος)

Η σημασία του κλάδου τροφίμων και ποτών πέρα απ' τη συμβολή του στην εθνική οικονομία είναι ιδιαίτερη και σε πολλούς άλλους τομείς. Ορισμένα από τα χαρακτηριστικά του κλάδου που δείχνουν τη σημασία που αυτός έχει για τη χώρα είναι τα εξής :

- Βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου της χώρας, καθώς τα τρόφιμα αποτελούν ίσως τα κυριότερα εξαγωγίμα ελληνικά προϊόντα
- Συνεισφορά στην υγιεινή διατροφή του πληθυσμού
- Αξιοποίηση της πρωτογενούς εγχώριας παραγωγής που πολλές φορές βρίσκεται σε υπερεπάρκεια
- Προσθήκη υψηλής προστιθέμενης αξίας στα πρωτογενή αγροτικά προϊόντα

1.3 Οικονομικά στοιχεία του κλάδου των τροφίμων και των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σ' αυτόν

Όπως προαναφέρθηκε, ο συνολικός κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων τροφίμων και ποτών για το οικονομικό έτος 2004 ανήλθε στα 9.491.194.000 € ,ενισχυμένος κατά 6,36% σε σχέση με το 2003. Το 2004 οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιήθηκαν

στον κλάδο ήταν 1.073 και παρουσίασαν συνολικά μεικτά κέρδη 2.596.823.000 € και τελικά συνολικά κέρδη προ φόρων 483.027.000 € (στοιχεία I.C.A.P. 2005). Παρακάτω παρουσιάζονται κάποιοι σημαντικοί αριθμοδείκτες που προκύπτουν από τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων τροφίμων και ποτών για το 2004.

Πίνακας 1.1 : Αριθμοδείκτες ενοποιημένου ισολογισμού επιχειρήσεων τροφίμων και ποτών (έτος 2004)

ΔΕΙΚΤΗΣ	ΤΙΜΗ
Ξένα / Ίδια Κεφάλαια	1,01
Current Ratio	1,24
Return on Equity	7,89%
Αποδοτικότητα απασχολούμενων κεφαλαίων	5,54%
Net Profit Margin	5,09%
Μέση διάρκεια είσπραξης απαιτήσεων	116 ημέρες
Κυκλοφοριακή ταχύτητα αποθεμάτων	86 ημέρες
Μέση διάρκεια εξόφλησης προμηθευτών	85 ημέρες
Βαθμός Παγιοποίησης	55,79%

(πηγή: Greece in Figures, I.C.A.P. 2006)

1.4 Εξελίξεις και ανάγκη για χρηματοδότηση των επιχειρήσεων

Τα τελευταία χρόνια οι εξελίξεις γενικότερα στην οικονομία, συμπεριλαμβανομένου και του κλάδου των τροφίμων είναι ραγδαίες. Η ταχύτατη ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών σε τομείς όπως οι επικοινωνίες και οι μεταφορές οδηγούν με ολοένα και ταχύτερους ρυθμούς σε μια παγκοσμιοποιημένη κοινωνία. Οι επιχειρήσεις επεκτείνονται πλέον σε παγκόσμιο επίπεδο, εκμεταλλευόμενες τις ευκαιρίες για είσοδο σε νέες αγορές και δημιουργώντας μ' αυτό τον τρόπο συνθήκες συνεχώς αυξανόμενου ανταγωνισμού. Προς αυτή τη κατεύθυνση κινούνται και οι εξελίξεις σε κοινωνικοπολιτικό επίπεδο (διεύρυνση Ε.Ε., Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου, G.A.T.T.). Επιπλέον, η αλματώδης ανάπτυξη της τεχνολογίας δημιουργεί συνθήκες ευνοϊκές για την περαιτέρω ανάπτυξη των επιχειρήσεων που την υιοθετούν, ενώ κάνει όλο και πιο δύσκολη την επιβίωση των επιχειρήσεων που δεν έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν τις εξελίξεις. Γίνεται πλέον κατανοητό πως οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν νέες προκλήσεις και ευκαιρίες, καθώς και νέες απειλές.

Οι ανάγκες τους συνεχώς διευρύνονται και εξειδικεύονται, με αποτέλεσμα να αναζητούν νέους τρόπους αντιμετώπισης των προβλημάτων τους.

Ένας απ' τους τομείς στον οποίο καλούνται οι επιχειρήσεις, να βρουν λύσεις και να εκμεταλλευτούν τις νέες προοπτικές, είναι αυτός της χρηματοδότησής τους. Η εύρεση των απαραίτητων κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση μιας επιχείρησης τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό κομμάτι, απ' το οποίο εξαρτάται τόσο η ανάπτυξη όσο και η εύρυθμη λειτουργία της. Η κάθε επιχείρηση έχει ανάγκη για συνεχή χρηματοδότηση σε διάφορους τομείς, όπως τα νέα της επενδυτικά σχέδια, η πιστωτική πολιτική που προσφέρει στους πελάτες της, η έρευνα για ανάπτυξη νέων προϊόντων, το marketing, η παραγωγική διαδικασία και πολλά άλλα. Πέρα από τα ίδια κεφάλαια του επιχειρηματία, η πλειονότητα των επιχειρήσεων βασίζει τη λειτουργία της και σε ξένα κεφάλαια τα οποία μπορεί να προέρχονται από διάφορες πηγές. Τέτοιες πηγές μεταξύ άλλων είναι ο τραπεζικός δανεισμός, τα ομολογιακά δάνεια, η έκδοση και πώληση ονομαστικών ή ανωνύμων μετοχών και οι εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου(Venture Capital). Δύο από τα πιο νέα χρηματοδοτικά προϊόντα που χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις για τη βραχυπρόθεσμη και μεσοπρόθεσμη χρηματοδότησή τους είναι το leasing και το factoring, τα οποία αναλύονται στα κεφάλαια που ακολουθούν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Η ΜΙΣΘΩΣΗ (LEASING)

2.1 Εισαγωγή

Ένα από τα κυριότερα προβλήματα στον σημερινό κόσμο των επιχειρήσεων είναι η χρηματοδότηση και η εύρεση πηγών κεφαλαίου. Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε οποιονδήποτε τομέα της οικονομίας αντιμετωπίζουν τόσο βραχυχρόνιες όσο και μακροχρόνιες ανάγκες σε κεφάλαιο. Προκειμένου να καλύψουν τις ανάγκες αυτές και να συνεχίσουν την λειτουργία τους είναι υποχρεωμένες να δανειστούν τα απαραίτητα κεφάλαια. Η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων σήμερα γίνεται με διάφορους τρόπους, ανάλογα με τις ανάγκες και τα δεδομένα της κάθε επιχείρησης. Ένας συνήθης τρόπος μεσοπρόθεσμης χρηματοδότησης είναι η μίσθωση (leasing). Η έννοια του leasing αποτυπώνεται πολύ εύστοχα με την άποψη του Αριστοτέλη, σύμφωνα με την οποία ο πλούτος συνίσταται περισσότερο στη χρήση ενός πράγματος παρά στην ιδιοκτησία του.

2.2 Ορισμός και παρουσίαση του Leasing

Ο θεσμός του leasing πρωτοεμφανίστηκε στους αρχαίους πολιτισμούς πριν από 5.000 χρόνια με κύρια εφαρμογή τη μίσθωση γεωργικής γης και των απαραίτητων για την καλλιέργεια της εργαλείων και ζώων. Αρχικά χρησιμοποιήθηκε στον αιγυπτιακό πολιτισμό και αργότερα από τους Σουμέριους, ενώ ο θεσμός αναπτύχθηκε αρκετά στο Ρωμαϊκό πολιτισμό. Με τη σημερινή του μορφή το leasing ουσιαστικά αναπτύχθηκε στις Η.Π.Α. και την Αγγλία στα μέσα του 19^{ου} αιώνα, με τη μίσθωση βαγονιών για τη μεταφορά εμπορευμάτων. Όσον αφορά την Ευρώπη, το leasing άρχισε να χρησιμοποιείται στις αρχές της δεκαετίας του 1960, γνωρίζοντας έκτοτε μεγάλη ανάπτυξη.

Το leasing αποτελεί μια μέθοδο χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται από τις επιχειρήσεις για την απόκτηση των απαραίτητων κεφαλαιουχικών αγαθών που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία. Πιο συγκεκριμένα, οι επιχειρήσεις

που χρησιμοποιούν το leasing αποκτούν πρόσβαση στη χρήση των επιθυμητών παγίων στοιχείων, χωρίς την άμεση εκταμίευση του χρηματικού ποσού που χρειάζεται για την αγορά των συγκεκριμένων στοιχείων, αλλά μέσω της καταβολής μισθωμάτων σε τακτά χρονικά διαστήματα. Στην ουσία, οι επιχειρήσεις μέσω του leasing αποκτούν πρόσβαση στη χρήση των κεφαλαιουχικών αγαθών, χωρίς αυτά να περιέλθουν στην ιδιοκτησία τους.

Η μέθοδος του leasing αποτελεί μια μορφή χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται από τις επιχειρήσεις για πολλούς και διάφορους λόγους. Σύμφωνα με τους Kang και Long (2001) το leasing αποτελεί ένα προϊόν υποκατάστατο του τραπεζικού δανεισμού που χρησιμοποιείται από επιχειρήσεις που είτε αντιμετωπίζουν προβλήματα στην εύρεση των απαραίτητων κεφαλαίων για την απόκτηση πάγιων στοιχείων, είτε το θεωρούν οικονομικότερο ως μορφή χρηματοδότησης. Τα μισθώματα που πληρώνει μια εταιρεία που χρηματοδοτείται με leasing είναι, κατά τους ίδιους ερευνητές, ανάλογα με τις δόσεις του δανείου που πληρώνονται στην περίπτωση του τραπεζικού δανεισμού. Απ' την άλλη, σύμφωνα με τους Lewis και Schallheim (1992) το leasing αποτελεί ένα προϊόν που είναι συμπληρωματικό του τραπεζικού δανεισμού και χρησιμοποιείται από τις επιχειρήσεις όχι για να τον αντικαταστήσει, αλλά για να καλύψει διαφορετικές ανάγκες, ως πρόσθετη δηλαδή μορφή χρηματοδότησης.

Η χρηματοδότηση μέσω του leasing αποτελεί για τις επιχειρήσεις μια ευκαιρία για να προβούν στις απαραίτητες επενδύσεις σε πάγιο ενεργητικό χωρίς να περιορίσουν τη ρευστότητά τους και ταυτόχρονα διατηρώντας τα ίδια κεφάλαια για άλλες χρήσεις (Eisfeldt and Rampini 2005). Σύμφωνα με τους Barclay και Smith (1995) το leasing είναι μια μορφή χρηματοδότησης κατάλληλη για εταιρείες που βρίσκονται σε στάδιο έντονης ανάπτυξης και έχουν άμεση ανάγκη για επενδύσεις, χωρίς να έχουν εύκολη πρόσβαση στα απαραίτητα κεφάλαια. Οι Drury και Braud (1990) υποστηρίζουν πως το leasing αποτελεί την ιδανικότερη λύση για τις επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα ρευστότητας. Ένας άλλος λόγος που οδηγεί τις επιχειρήσεις στη χρηματοδότηση μέσω leasing είναι η βελτίωση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Εκτός απ' την Κατάσταση Ταμειακών Ροών, η εικόνα της οποίας βελτιώνεται μέσω της βελτίωσης της ρευστότητας, το leasing είναι χρήσιμο και για τη βελτίωση της εικόνας του ισολογισμού. Η απόκτηση περιουσιακών στοιχείων μέσω leasing οδηγεί σε μείωση του ενεργητικού της επιχείρησης και ταυτόχρονα σε μείωση των υποχρεώσεων και του παθητικού. Στην

ουσία το leasing αποτελεί μια μορφή χρηματοδότησης off-balance sheet, χρηματοδότηση δηλαδή που δεν φαίνεται στον ισολογισμό (Thomson J.J. 2005).

Ένας άλλος σημαντικός λόγος που οδηγεί τις επιχειρήσεις στη χρήση του leasing είναι τα φορολογικά οφέλη που αυτό έχει, ειδικά για τις μικρότερες επιχειρήσεις. Τα μισθώματα που πληρώνει η επιχείρηση, όταν αγοράζει ένα περιουσιακό στοιχείο μέσω leasing, εκπίπτουν εξ ολοκλήρου από τη φορολογία, αφού αποτελούν έξοδο για την επιχείρηση. Στην περίπτωση της απόκτησης κάποιου περιουσιακού στοιχείου μέσω τραπεζικού δανεισμού εκπίπτουν οι ετήσιες αποσβέσεις και οι τόκοι. Ουσιαστικά, φορολογικά οφέλη υπάρχουν στην περίπτωση που μια επιχείρηση δεν μπορεί να εκμεταλλευτεί πλήρως τα φορολογικά οφέλη των αποσβέσεων, αφού μέσω του leasing τα καρπούται η εταιρεία leasing και έτσι είναι μικρότερα τα μισθώματα που πρέπει να καταβάλλει η εταιρεία πελάτης. Στην περίπτωση που η εκμισθώτρια εταιρεία και η εταιρεία πελάτης πληρώνουν το ίδιο ποσοστό φόρων (ίδιο φορολογικό καθεστώς) το leasing δεν παρουσιάζει φορολογικά οφέλη (Lewellen et al. 1976). Μια άλλη περίπτωση όπου το leasing έχει φορολογικά οφέλη για την επιχείρηση που το χρησιμοποιεί είναι, όταν η διάρκεια της μίσθωσης είναι μικρότερη από την διάρκεια στην οποία αποσβένεται εξ ολοκλήρου το περιουσιακό στοιχείο. Στην περίπτωση αυτή η επιχείρηση επωφελείται από τις φορολογικές απαλλαγές σε μικρότερο χρονικό διάστημα, όταν αποκτά το περιουσιακό στοιχείο μέσω leasing. Τέλος, φορολογικά οφέλη για τις επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν το leasing υπάρχουν και στην περίπτωση, όπου η ταχεία τεχνολογική πρόοδος επιβάλλει την αντικατάσταση εξοπλισμού που δεν έχει αποσβεστεί πλήρως.

Το leasing αποτελεί μια μορφή χρηματοδότησης που μπορεί να εφαρμοστεί για την αγορά κάθε είδους πάγιου περιουσιακού στοιχείου. Μέσω leasing μπορούν να χρηματοδοτηθούν μεταφορικά μέσα, κτιριακές εγκαταστάσεις, μηχανολογικός εξοπλισμός, εξοπλισμός γραφείου και διάφορα άλλα στοιχεία. Συνήθως αντικείμενο μισθώσεων γίνεται εξοπλισμός, ο οποίος είναι επαναχρησιμοποιήσιμος και αυτοτελής και για τον οποίο υπάρχει δευτερογενές αγορά (Williamson 1998). Σε αντίθετη περίπτωση, η εκμισθώτρια εταιρεία δεν είναι εξασφαλισμένη για τη διάθεση του εξοπλισμού μετά τη λήξη της μίσθωσης και προκειμένου να καλύψει τη θέση της επιβάλλει σχετικά υψηλά μισθώματα, κάνοντας έτσι ασύμφορη τη μίσθωση για την εταιρεία πελάτη. Σύμφωνα με τους Smith και Wakeman (1985) όσο πιο

εξειδικευμένος είναι ο εν λόγω εξοπλισμός, τόσο το κόστος της μίσθωσης ανεβαίνει, κάνοντας την αγορά μέσω leasing λιγότερο ελκυστική.

2.3 Λειτουργική και Χρηματοδοτική μίσθωση

Οι μισθώσεις γενικά κατατάσσονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες :

A) Την λειτουργική μίσθωση (Operational Leasing)

B) Την χρηματοδοτική μίσθωση (Financial Leasing)

Κοινό στοιχείο και στις δύο κατηγορίες μίσθωσης αποτελεί η παρουσία του μισθωτή (αυτός που θα κάνει χρήση του προς μίσθωση αντικειμένου) και του εκμισθωτή (αυτός που κάνει την δαπάνη για την αγορά του αντικειμένου).

Στην λειτουργική μίσθωση ο εκμισθωτής έχει αγοράσει και έχει στην κυριότητά του το προς μίσθωση αντικείμενο. Ο μισθωτής στην ουσία δανείζεται το αντικείμενο, για να το χρησιμοποιήσει για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο (συνήθως βραχύτερη απ' αυτή της χρηματοδοτικής μίσθωσης). Υποχρέωση του μισθωτή αποτελεί η καταβολή προκαθορισμένων μισθωμάτων στον εκμισθωτή σε τακτά διαστήματα. Στην λήξη της μίσθωσης δεν μεταβιβάζεται η κυριότητα στο μισθωτή, αλλά ο τελευταίος έχει την δυνατότητα είτε επιστροφής του αντικειμένου στον εκμισθωτή είτε αντικατάστασής του με καινούριο και ανανέωση της σύμβασης, σε αντίθεση με την χρηματοδοτική μίσθωση, όπου προβλέπεται μεταβίβαση του αντικειμένου κατά τη λήξη της σύμβασης στον μισθωτή (lease and buy). Στην λειτουργική μίσθωση ο εκμισθωτής συνήθως φέρει ευθύνη για την τεχνολογική απαξίωση, τις επισκευές, τη συντήρηση και τα ασφάλιστρα του μισθωμένου αντικειμένου. Εκτός αυτού, υπάρχει δυνατότητα ακύρωσης του συμβολαίου από τον μισθωτή πριν την εξάντληση ολόκληρης της περιόδου μίσθωσης (cancellation option). Συνοπτικά για τη λειτουργική μίσθωση μπορεί να ειπωθεί πως ο εκμισθωτής δε γνωρίζει ούτε πότε θα υπογραφεί το μισθωτήριο, ούτε πόσο θα διαρκέσει, ούτε για πόσο θα είναι ιδιοκτήτης του περιουσιακού στοιχείου. Στην Ελλάδα η λειτουργική μίσθωση εφαρμόζεται κυρίως για συγκεκριμένα μηχανήματα καθώς και στον κλάδο των αυτοκινήτων με τη χρονομίσθωση αυτών.

Η χρηματοδοτική μίσθωση είναι μια μορφή μεσοπρόθεσμης χρηματοδότησης κατάλληλη για επιχειρήσεις που επιθυμούν την ανανέωση, τον εκσυγχρονισμό ή και την επέκταση των παραγωγικών εγκαταστάσεών τους, χωρίς να απαιτείται η διάθεση

ιδίων κεφαλαίων. Η εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης αγοράζει το συγκεκριμένο πάγιο στοιχείο, σύμφωνα με τις οδηγίες του μελλοντικού μισθωτή και στην συνέχεια του το εκμισθώνει. Επομένως, η εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης έχει την νομική ιδιοκτησία του συγκεκριμένου παγίου στοιχείου, ενώ ο μισθωτής έχει την κατοχή και το δικαίωμα χρησιμοποίησης του (οικονομική ιδιοκτησία). Έτσι, όλοι οι κίνδυνοι και τα σχετικά έξοδα λειτουργίας, ασφάλισης, φθοράς, συντήρησης κτλ. βαρύνουν το μισθωτή. Η χρηματοδοτική μίσθωση χωρίζεται συνήθως στην κύρια και δευτερεύουσα περίοδο. Στην κύρια περίοδο ο μισθωτής καταβάλλει τα προσυμφωνημένα μισθώματα σε τακτά χρονικά διαστήματα και έχει στην κατοχή του το μισθωμένο περιουσιακό στοιχείο. Η κύρια περίοδος ισούται συνήθως με το 75% της οικονομικής ζωής του παγίου στοιχείου. Η δευτερεύουσα περίοδος μπορεί να διαρκέσει όσο χρόνο ζητήσει ο μισθωτής με πολύ χαμηλό μίσθωμα (περίπου 2-4% του αρχικού κόστους του παγίου). Βέβαια, υπάρχει και η επιλογή της μίσθωσης πώλησης (hire-purchase), όπου ο μισθωτής έχει το δικαίωμα να αγοράσει το περιουσιακό στοιχείο στο τέλος της περιόδου μίσθωσης σε μια πολύ χαμηλή τιμή που είναι προσυμφωνημένη.

2.4 Ειδικές κατηγορίες χρηματοδοτικής μίσθωσης

- **Κλασική χρηματοδοτική μίσθωση (direct leasing)**

Είναι η απλούστερη μορφή χρηματοδοτικής μίσθωσης, όπου ο πελάτης επιλέγει τον επαγγελματικό εξοπλισμό της αρεσκείας του και εν συνεχεία η εταιρεία leasing αγοράζει τον εξοπλισμό προκειμένου να τον εκμισθώσει στον πελάτη.

- **Πώληση και μίσθωση μηχανολογικού εξοπλισμού (sale and lease back)**

Μια οικονομική μονάδα πουλάει ένα πάγιο στοιχείο το οποίο της ανήκει και στη συνέχεια ο αγοραστής της το εκμισθώνει. Στην ουσία, ενώ η κλασική μορφή της χρηματοδοτικής μίσθωσης χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση νέων επενδύσεων, η πώληση-μίσθωση έχει σαν αποτέλεσμα τη ρευστοποίηση ήδη πραγματοποιηθείσας επένδυσης.

- **Χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων (real estate lease)**

Η εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης αναλαμβάνει να κατασκευάσει ή να αγοράσει σύμφωνα με τις προδιαγραφές του μελλοντικού μισθωτή ακίνητο το οποίο εκμισθώνει για προκαθορισμένη διάρκεια, δίνοντας όμως στον μισθωτή τη δυνατότητα να το αγοράσει όταν λήξει η σύμβαση εκμίσθωσης σε μια προκαθορισμένη τιμή. Ο μισθωτής του ακινήτου μπορεί να είναι και ιδιοκτήτης του γηπέδου πάνω στο οποίο η εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης κατασκεύασε το ακίνητο.

- **Συμμετοχική χρηματοδοτική μίσθωση (leveraged leases)**

Η συμμετοχική χρηματοδοτική μίσθωση περιλαμβάνει 4 μέρη : α)τον προμηθευτή του παγίου στοιχείου, β)το μισθωτή, γ)τον εκμισθωτή και δ)το μακροπρόθεσμο δανειστή. Ο εκμισθωτής αγοράζει το πάγιο στοιχείο, καταβάλλοντας μέρος μόνο της αξίας του (συνήθως 30-50%). Το υπόλοιπο ποσό καλύπτεται με μακροπρόθεσμο δανεισμό, χωρίς όμως οι μακροπρόθεσμοι δανειστές να έχουν το δικαίωμα να στραφούν κατά της εταιρείας χρηματοδοτικής μίσθωσης. Δηλαδή, οι δανειστές συμφωνούν να ικανοποιηθούν αποκλειστικά από τα μισθώματα και, σε περίπτωση οικονομικής αδυναμίας του μισθωτή, από την εκποίηση του παγίου στοιχείου. Οι μακροπρόθεσμοι δανειστές είναι συνήθως τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες, ασφαλιστικά ταμεία και άλλοι οργανισμοί που διαθέτουν σημαντικά διαθέσιμα για μακροπρόθεσμη τοποθέτηση.

Άλλες κατηγορίες Leasing

- **Vendor Leasing**

Πρόκειται για τη μορφή του leasing που δημιουργείται σε συνεργασία με τους προμηθευτές. Ο συνεργαζόμενος προμηθευτής συστήνει στην εταιρεία leasing πελάτες του που επιθυμούν να αγοράσουν τον εξοπλισμό απ' αυτόν. Το πρόσθετο όφελος για τον πελάτη είναι η έτοιμη πρόταση χρηματοδότησης που του παρέχεται με την επαφή του με τον προμηθευτή. Ο προμηθευτής έχει το βασικό πλεονέκτημα ότι επιτυγχάνει πωλήσεις τοις μετρητοίς και αυξάνει το ανταγωνιστικό του πλεονέκτημα για αύξηση του μεριδίου του στην αγορά που δραστηριοποιείται, ενώ απαλλάσσεται του κόστους χρηματοδότησης των πελατών του.

- **Lease Brokers**

Πρόκειται για τη μορφή leasing που γίνεται σε συνεργασία της εταιρείας leasing με μεσίτες.

- **Tailor – made leasing**

Η μοναδικότητα της φορολογικής, ανταγωνιστικής και χρηματοδοτικής δομής της επιχείρησης οροθετεί τα χαρακτηριστικά αυτού του προϊόντος leasing. Το leasing μπορεί να σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο, είτε για να λύσει διαρθρωτικά προβλήματα ισολογισμών και cash flow είτε για να προσφέρει δομικές χρηματοοικονομικές ευκαιρίες για εκμετάλλευση.

- **Διασυνοριακό leasing (cross-border leasing)**

Αυτή η μορφή χρηματοδοτικής μίσθωσης προσφέρεται σε κάθε περίπτωση που τα συμβαλλόμενα μέρη (εκμισθωτής, μισθωτής) έχουν έδρα επιχειρηματικής δράσης σε διαφορετικές χώρες. Το βασικό πλεονέκτημα αυτού του προϊόντος είναι ότι ο μισθωτής απολαμβάνει τις φορολογικές ελαφρύνσεις και των δύο χωρών.

- **Μίσθωση με παροχή υπηρεσιών (service leasing)**

Πρόκειται για την μίσθωση που συνδυάζεται με την παροχή υπηρεσιών, όπως η συντήρηση του εξοπλισμού, η εκπαίδευση του προσωπικού κτλ.

- **Μίσθωση κατά παραγγελία (custom lease)**

Οι όροι της μίσθωσης προσαρμόζονται στις ειδικές ανάγκες του μισθωτή. Παραδείγματος χάρη τα μισθώματα καθορίζονται με τις δυνατότητες και τις εποχικές ανάγκες του μισθωτή και μπορεί να είναι φθίνοντα ή αύξοντα.

(Αποστολόπουλος 2003)

2.5 Κόστος του leasing

Η ύπαρξη μιας τόσο μεγάλης ποικιλίας στα είδη των μισθώσεων και της φύσης και χαρακτηριστικών των προς μίσθωση παγίων στοιχείων δεν επιτρέπει τον σαφή καθορισμό του κόστους του leasing. Σε γενικές γραμμές αυτό εξαρτάται από το είδος της μίσθωσης, τη χρονική της διάρκεια, τα χαρακτηριστικά του προς μίσθωση

αντικειμένου, το επιτόκιο της αγοράς, το περιθώριο κέρδους του εκμισθωτή, την υπολειμματική αξία του μισθούμενου εξοπλισμού και διάφορους άλλους παράγοντες.

Το σταθερού ύψους ετήσιο μίσθωμα που απαιτεί ο εκμισθωτής στην περίπτωση της χρηματοδοτικής μίσθωσης, προσδιορίζεται από την εξίσωση :

$$NPV_{LOR} = -I_0 + PVIFA(r,t) \times [L_t(1-T) + TDep_t]$$

όπου :

NPV_{LOR} : Καθαρή παρούσα αξία του εισοδήματος (μισθώματος) του εκμισθωτή από το περιουσιακό στοιχείο

I₀ : Κόστος του περιουσιακού στοιχείου

PVIFA(r,t) : Παρούσα αξία ράντας όρου 1€ για n περιόδους

Dep_t : Ποσό της δαπάνης για οικονομική και φορολογική απόσβεση στην περίοδο t με τη χρήση της γραμμικής μεθόδου χωρίς υπολειμματική αξία

L_t : Περιοδική καταβολή μισθώματος

T : Φορολογικός συντελεστής του εκμισθωτή

r : Κόστος δανείου πριν από φόρους

t : Οικονομική ζωή και χρόνος φορολογικής απόσβεσης του περιουσιακού στοιχείου

Το μίσθωμα βρίσκεται αν η εξίσωση λυθεί ως προς **L_t** και το **NPV_{LOR}** μηδενιστεί.

Για τον υπολογισμό του μισθώματος σ' ένα συμβόλαιο leasing είναι απαραίτητη η γνώση του συνολικού κόστους του περιουσιακού στοιχείου που μισθώνεται και του επιτοκίου που τιμολογεί η εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης. Το τελικό επιτόκιο βάση του οποίου διαμορφώνεται το μίσθωμα προσδιορίζεται από το κόστος χρήματος της εταιρείας leasing και το περιθώριο κέρδους (spread) που αυτή επιδιώκει. Το περιθώριο κέρδους των εταιρειών leasing κυμαίνεται ανάλογα με την περίπτωση συνήθως από 0,5% ως και 4% (Αποστολόπουλος 2003).

2.6 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του Leasing

Το leasing, όπως έχει προαναφερθεί, είναι μια μορφή χρηματοδότησης που γνωρίζει τα τελευταία χρόνια μεγάλη ανάπτυξη τόσο σε διεθνές, όσο και σε εθνικό

επίπεδο. Τα κύρια πλεονεκτήματα που έχει η χρηματοδοτική μίσθωση, όσον αφορά τους συναλλασσόμενους είναι τα εξής :

- Εξοικονόμηση κεφαλαίων, καθώς η επένδυση μέσω leasing αφήνει ανέπαφα τόσο τα κεφάλαια του επιχειρηματία, όσο και την πιστοληπτική του ικανότητα.
- Βελτίωση της κεφαλαιακής συγκρότησης της επιχείρησης.
- Κάλυψη της επιχείρησης έναντι της συνεχούς αύξησης της τιμής των κεφαλαιουχικών αγαθών.
- Βελτίωση της ρευστότητας της επιχείρησης, αφού τα μισθώματα μπορούν να προγραμματιστούν ανάλογα με τον ταμειακό κύκλο και της ανάγκες της κάθε επιχείρησης.
- Αύξηση της αποδοτικότητας της επιχείρησης και βελτίωση των σχετικών αριθμοδεικτών (ROI, ROE)
- Εξάλειψη των αρνητικών επιπτώσεων στην παραγωγικότητα από την οικονομική απαξίωση του μηχανολογικού εξοπλισμού λόγω αδυναμίας παρακολούθησης της ταχείας τεχνολογικής προόδου.
- Αποφυγή πληρωμής αυξημένων δαπανών σε συντήρηση μηχανημάτων χαμηλής υπολειμματικής αξίας λόγω της δυνατότητας πρόωρης αντικατάστασής τους.
- Ελάττωση των προς φορολογία κερδών, καθώς το σύνολο του μισθώματος αποτελεί εκπιπτόμενη φορολογική δαπάνη.
- Συνήθως δεν απαιτούνται πρόσθετες εξασφαλίσεις όπως υποθήκες, προσημειώσεις κτλ.
- Οι συμβάσεις leasing απαλλάσσονται από τις φορολογικές επιβαρύνσεις των δανειακών συμβάσεων.
- Η διαδικασία στη διεκπεραίωση της αίτησης για χρηματοδοτική μίσθωση είναι ταχύτερη απ' αυτή της έκδοσης δανείου.

Ως μορφή χρηματοδότησης το leasing δεν θεωρείται ότι έχει ιδιαίτερα μειονεκτήματα. Μια σημαντική διαφορά της χρηματοδοτικής μίσθωσης από την αγορά με δανεισμό αποτελεί το γεγονός πως ο μισθωτής χάνει την υπολειμματική αξία στο τέλος της περιόδου μίσθωσης ενώ, αν το είχε αγοράσει, θα ήταν ο ιδιοκτήτης. Βέβαια, το γεγονός αυτό λαμβάνεται υπ' όψη κατά τον υπολογισμό των μισθωμάτων, ενώ υπάρχει και η επιλογή της σύμβασης με ρήτρα η οποία δίνει στον

μισθωτή το δικαίωμα, να αγοράσει το πάγιο στοιχείο στο τέλος της περιόδου μίσθωσης σε πολύ χαμηλή τιμή. Σαν μειονέκτημα, επίσης, μπορεί να θεωρηθεί η πιθανότητα διαμόρφωσης των μισθωμάτων σε υψηλά επίπεδα αφ' ενός λόγω ύπαρξης υψηλών επιτοκίων και αφετέρου λόγω μη λειτουργίας ανταγωνιστικών δυνάμεων στην αγορά leasing.

2.7 Leasing και Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

Ο εναρμονισμός των επιχειρήσεων με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα που εφαρμόζονται από το 2005 παρουσιάζει κάποιες διαφορές σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται λογιστικά οι μισθώσεις. Η σημαντικότερη διαφορά που προκύπτει με την εφαρμογή του Δ.Λ.Π. 17 (I.A.S. 17 – Leases) έγκειται στο διαχωρισμό των μισθώσεων σε λειτουργικές και χρηματοδοτικές. Σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 17, για να χαρακτηριστεί μια μίσθωση ως χρηματοδοτική, θα πρέπει να ισχύουν τα εξής :

- Η διάρκεια της μίσθωσης να καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της οικονομικής ζωής του παγίου στοιχείου
- Μέχρι τη λήξη της μίσθωσης η κυριότητα του παγίου στοιχείου μεταβιβάζεται απ' τον εκμισθωτή στο μισθωτή
- Ο μισθωτής έχει το δικαίωμα στο τέλος της μίσθωσης να αποκτήσει το πάγιο στοιχείο σε τιμή αισθητά μικρότερη της πραγματικής του αξίας
- Η παρούσα αξία όλων των ελαχίστων μισθωμάτων είναι περίπου ίση με την πραγματική αξία του παγίου στοιχείου κατά την περίοδο έναρξης της μίσθωσης
- Κέρδη ή ζημιές από την μεταβολή στην υπολειμματική αξία του παγίου καταβάλλονται στο μισθωτή
- Ο μισθωτής έχει το δικαίωμα να συνεχίσει τη μίσθωση για μια δεύτερη περίοδο, με μίσθωμα ουσιαστικά μικρότερο από το μίσθωμα της αγοράς

Στα βιβλία του μισθωτή η χρηματοδοτική μίσθωση καταχωρείται ως περιουσιακό στοιχείο στο ενεργητικό και ως υποχρέωση στο παθητικό. Το ποσό που καταχωρείται είναι η χαμηλότερη αξία μεταξύ της πραγματικής αξίας του παγίου και της παρούσας αξίας των ελαχίστων μισθωμάτων. Η χρηματοδοτική μίσθωση συνεπάγεται για κάθε χρήση μια δαπάνη απόσβεσης που μειώνει την αναπόσβεστη αξία του παγίου

στοιχείου, καθώς και ανάλογη μείωση της συγκεκριμένης υποχρέωσης. Όσες μισθώσεις δεν εντάσσονται στην κατηγορία των χρηματοδοτικών, εντάσσονται στην κατηγορία των λειτουργικών μισθώσεων και δεν περιλαμβάνονται στον ισολογισμό (off-balance sheet).

2.8 Στατιστικά στοιχεία για τη χρήση του leasing

Το leasing αποτελεί μια μέθοδο μεσοπρόθεσμης χρηματοδότησης που εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις διεθνώς. Στον Πίνακα 2.1 παρουσιάζεται η συνολική αξία των μισθώσεων που έγιναν τα έτη 2003 και 2004 στις μεγαλύτερες ευρωπαϊκές χώρες, καθώς και η ετήσια αύξηση που αυτή παρουσίασε σε κάθε χώρα.

Πίνακας 2.1 : Αξία των νέων μισθώσεων στις μεγαλύτερες ευρωπαϊκές χώρες για τα έτη 2003 και 2004 (σε εκ. €)

ΧΩΡΑ	2003	2004	ΑΥΞΗΣΗ
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	40.500	41.430	2,30%
ΙΤΑΛΙΑ	32.222	38.040	18,06%
ΓΑΛΛΙΑ	25.743	26.915	4,55%
ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ	19.715	20.458	3,77%
ΑΥΣΤΡΙΑ	5.058	6.117	20,94%
ΕΛΒΕΤΙΑ	4.951	4.634	-6,40%
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	4.314	4.387	1,69%
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	3.331	4.227	26,90%
ΒΕΛΓΙΟ	3.451	3.501	1,45%
ΤΣΕΧΙΑ	3.411	3.396	-0,44%
ΠΟΛΩΝΙΑ	2.542	3.115	22,54%
ΔΑΝΙΑ	2.605	3.084	18,39%
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	2.226	2.757	23,85%
ΕΛΛΑΔΑ	1.965	2.360	20,10%

(Πηγή : Leaseurope, European Federation of Leasing Company Association)

Όπως φαίνεται και στον Πίνακα 2.1 η Γερμανία κατέχει την πρώτη θέση με την Ιταλία και τη Γαλλία να ακολουθούν. Αξιοσημείωτη είναι η αύξηση που παρατηρείται στην αξία των μισθώσεων που έγιναν το 2004 σε ένα σύνολο χωρών, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα και κυμαίνεται γύρω στο 20%. Απ' την άλλη, στις μεγάλες και πιο ανεπτυγμένες χώρες ο ρυθμός αύξησης των μισθώσεων είναι αισθητά μικρότερος και κυμαίνεται από 0 έως 5%.

Οι δύο κύριες κατηγορίες παγίων στοιχείων που χρηματοδοτούνται μέσω leasing είναι ο εξοπλισμός και τα ακίνητα. Στον εξοπλισμό (equipment leasing)

περιλαμβάνονται οι μισθώσεις μηχανημάτων, μεταφορικών μέσων, ηλεκτρονικών υπολογιστών, εξοπλισμού γραφείου και άλλων παρόμοιων κατηγοριών. Στα ακίνητα (real estate leasing) περιλαμβάνονται οι μισθώσεις επαγγελματικών χώρων, όπως γραφείων, αποθηκών κτλ. καθώς και οι μισθώσεις οικοπέδων. Στους Πίνακες 2.2 και 2.3 που παρατίθενται στη συνέχεια παρουσιάζεται η αξία των μισθώσεων που έγιναν στην Ελλάδα ανά είδος παγίου στοιχείου για τα έτη 2003 και 2004.

Πίνακας 2.2 : Αξία μισθώσεων εξοπλισμού και ακινήτων στην Ελλάδα για τα έτη 2003 και 2004 (σε εκ.€)

ΕΙΔΟΣ ΠΑΓΙΟΥ	2003	2004	ΑΥΞΗΣΗ
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	1.125	1200	6,67%
ΑΚΙΝΗΤΑ	840	1160	38,10%

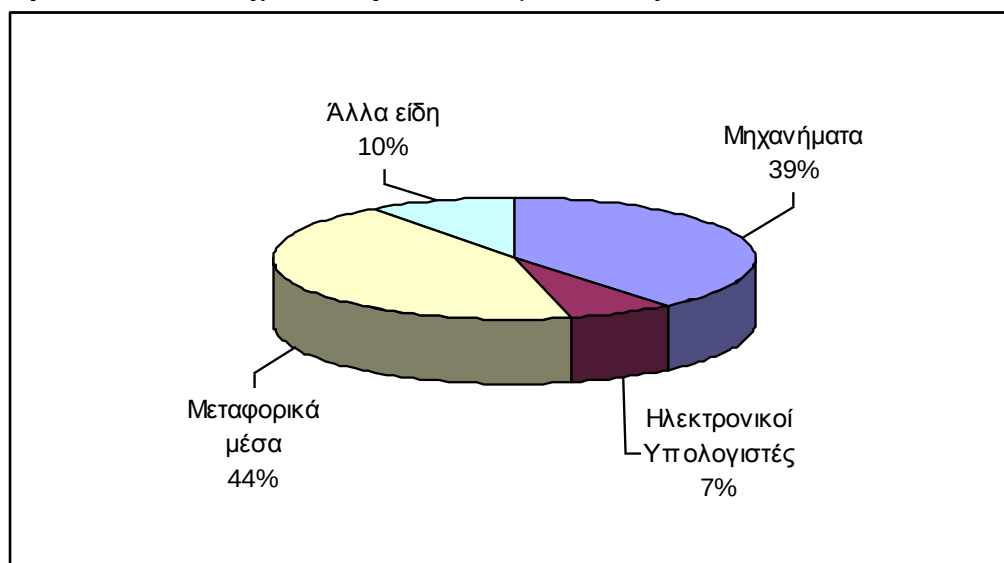
(Πηγή : Leaseurope)

Πίνακας 2.3 : Αξία μισθώσεων εξοπλισμού ανά κατηγορία περιουσιακού στοιχείου στην Ελλάδα για τα έτη 2003 και 2004 (σε εκ.€)

ΕΙΔΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	2003	2004	ΑΥΞΗΣΗ
Μηχανήματα	518	468	-9,65%
Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές	68	86	26,47%
Μεταφορικά μέσα	433	530	22,40%
Άλλα είδη	106	116	9,43%

(Πηγή : Leaseurope)

Διάγραμμα 2.1 : Ποσοστό της αξίας μισθώσεων εξοπλισμού ανά κατηγορία περιουσιακού στοιχείου στην Ελλάδα για το έτος 2004.

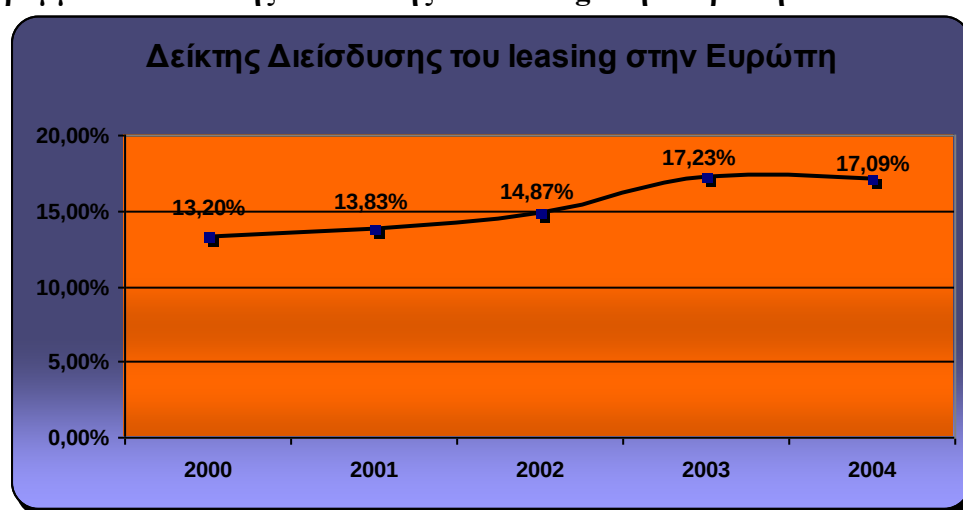
(Πηγή : Leaseurope)

Όπως φαίνεται στους παραπάνω πίνακες οι μισθώσεις εξοπλισμού είναι η σημαντικότερη κατηγορία για την Ελλάδα με τις μισθώσεις ακινήτων να ακολουθούν σε αξία. Οι δεύτερες παρουσίασαν αύξηση της τάξης του 38,1% για το έτος 2004, με αποτέλεσμα να φτάσουν σχεδόν την αξία των μισθώσεων εξοπλισμού. Σημειώνεται σ' αυτό το σημείο πως οι μισθώσεις στην Ελλάδα επεκτάθηκαν στα ακίνητα πριν από μόλις μια δεκαετία, το 1995 με το Νόμο 2367/29.12.95 (Φ.Ε.Κ. 261 Α/95) «Νέοι Χρηματοπιστωτικοί θεσμοί και άλλες διατάξεις».

Όσον αφορά τις μισθώσεις εξοπλισμού, η σημαντικότερη κατηγορία παγίων στοιχείων που χρηματοδοτήθηκε το 2004 ήταν τα μεταφορικά μέσα (επαγγελματικά και επιβατικά αυτοκίνητα) με ποσοστό 44% επί του συνόλου των μισθώσεων εξοπλισμού. Η κατηγορία που ακολουθεί είναι τα μηχανήματα με 39%. Σημειώνεται πως οι μισθώσεις μηχανημάτων σημείωσαν το 2004 ετήσια μείωση της τάξης του 9,65% , ενώ οι μισθώσεις μεταφορικών μέσων αυξήθηκαν κατά 22,4%.

Τέλος, στο *Διάγραμμα 2.2* που ακολουθεί παρουσιάζεται ο λεγόμενος “δείκτης διείσδυσης του leasing” για την τετραετία 2000-2004, ο οποίος αποτελεί ένα μέτρο της χρήσης του leasing. Ο δείκτης αυτός έχει ως αριθμητή το σύνολο των επενδύσεων που χρηματοδοτήθηκαν μέσω leasing και ως παρανομαστή το σύνολο των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν. Στην ουσία ο δείκτης αποτελεί το ποσοστό των συνολικών επενδύσεων που χρηματοδοτήθηκαν με leasing. Ο δείκτης αναφέρεται στο σύνολο της Ευρώπης.

Διάγραμμα 2.2 : Δείκτης διείσδυσης του leasing στην Ευρώπη

(Πηγή : Leaseurope)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΟΜΕΝΗ ΜΕ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ (FACTORING)

3.1 Εισαγωγή

Τα τελευταία χρόνια παρατηρούνται ταχύτατες αλλαγές στη δομή της αγοράς τόσο παγκοσμίως όσο και σε εθνικό επίπεδο. Η παγκοσμιοποίηση και ο συνεχώς αυξανόμενος αριθμός των επιχειρήσεων που επεκτείνονται διεθνώς κάνει τις επιχειρήσεις να αντιμετωπίζουν διογκούμενες ανάγκες και όλο και πιο πολύπλοκες διαδικασίες. Ο έντονος ανταγωνισμός και η επέκταση των επιχειρήσεων σε νέες αγορές έχουν επιβάλλει μια σχετικά μεγάλη διάρκεια στο χρόνο πληρωμής των επί πιστώσει πωλήσεων. Εκτός αυτού, τα κίνητρα για αύξηση του μεριδίου αγοράς αναγκάζουν τις επιχειρήσεις να υιοθετήσουν μια όλο και πιο διευρυμένη πιστωτική πολιτική απέναντι στους πελάτες τους (Mian and Smith 1992), με συνέπεια τη δημιουργία σημαντικών επισφαλών απαιτήσεων και κατ' επέκταση προβλημάτων ρευστότητας στις επιχειρήσεις. Τα παραπάνω οδήγησαν τις επιχειρήσεις διεθνώς σε άλλες λύσεις είσπραξης των απαιτήσεών τους, όπως την πρακτορεία των επιχειρηματικών τους απαιτήσεων (factoring), η οποία είναι μια από τις σημαντικότερες μορφές βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης των επιχειρήσεων. Το factoring είναι ένα σύστημα προσφοράς υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις το οποίο είναι ασφαλές, αξιόπιστο και απόλυτα λειτουργικό καθώς συμβάλλει στη βελτίωση της ρευστότητάς τους, παρέχει βελτιωμένους όρους διακανονισμού των πωλήσεων προς τους πελάτες τους και τις κάνει πιο ανταγωνιστικές. Επίσης, παρέχει στις επιχειρήσεις αυξημένη διαπραγματευτική δύναμη έναντι των προμηθευτών τους, ομαλή λειτουργία της παραγωγικής και εμπορικής διαδικασίας τους με προγραμματισμένο κοστολόγιο και διατήρηση της υφιστάμενης σχέσης ίδια προς ξένα κεφάλαια της επιχείρησης (Αποστολόπουλος 2003).

3.2 Ορισμός του Factoring

Το factoring είναι μια χρηματοδοτική διαδικασία κατά την οποία μια εξειδικευμένη εταιρεία (factor) αγοράζει από τους πελάτες της (επιχειρήσεις) τους εισπρακτέους λογαριασμούς που έχουν προκύψει από τις πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών προς τους τελικούς πελάτες. Ουσιαστικά ο factor εξαγοράζει το χρέος του τελικού πελάτη, ο οποίος και χρωστάει το ποσό που όφειλε στην επιχείρηση, στον factor. Ο τελευταίος αναλαμβάνει τον πιστοληπτικό κίνδυνο, καθώς και τα απαραίτητα παραστατικά για τη συλλογή των χρεών που αγόρασε. Η όλη διαδικασία μπορεί να θεωρηθεί ως μια μορφή βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης που θεωρητικά βελτιώνει το κεφάλαιο κίνησης των επιχειρήσεων και λύνει προβλήματα ταμειακών ροών (Soufani 2002).

Το factoring μπορεί να θεωρηθεί και ως μια μέθοδος που εφαρμόζεται από τις επιχειρήσεις προκειμένου να πωλήσουν τους εισπρακτέους λογαριασμούς τους και να τους ανταλλάξουν με μετρητά (Salinger 1999). Οι επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν προβλήματα ρευστότητας και αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εύρεση κεφαλαίων αναθέτουν την είσπραξη των απαιτήσεων τους σε μια εξειδικευμένη εταιρεία πληρώνοντας κάποιο αντίτιμο (Sopranozzetti 1997). Ένας άλλος λόγος που συχνά οδηγεί τις επιχειρήσεις να καταφύγουν στη λύση του factoring είναι το γεγονός πως έχουν πολλές απαιτήσεις από επισφαλείς πελάτες και θέλουν με τον τρόπο αυτό να μειώσουν τον πιστοληπτικό τους κίνδυνο (Smith and Schnucker 1994). Επιπλέον, μια επιχείρηση μπορεί να οδηγηθεί στη χρηματοδότηση μέσω του factoring σε περιπτώσεις όπου δυσκολεύεται να παρουσιάσει στοιχεία του ενεργητικού της ως υποθήκη, για να δανειστεί τα απαραίτητα κεφάλαια μέσω του τραπεζικού δανεισμού. Στην περίπτωση του factoring ο ρόλος της υποθήκης αντικαθίσταται με τις πωλήσεις της επιχείρησης, οι οποίες αποτελούν και την εγγύηση προς τον factor. Γενικά, το factoring μπορεί να χρησιμοποιείται ως μια εναλλακτική και συμπληρωματική μορφή χρηματοδότησης.

Απ' την πλευρά του ο factor αγοράζει χρέη σε μικρότερη από τη συνολική τους αξία, με σκοπό την είσπραξη τους από τους τελικούς πελάτες και τη δημιουργία κέρδους. Οι εξειδικευμένες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο χώρο αυτό έχουν συνήθως μια πολύ καλή γνώση της αγοράς και των υπάρχοντων κινδύνων, με αποτέλεσμα να μπορούν να αξιολογήσουν τα χρέη που αναλαμβάνουν (Forman and Gilbert 1976). Η καλή αυτή γνώση και η αυξημένη εξειδίκευση συνεπάγεται συχνά

και την παροχή άλλων υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις-πελάτες, όπως τις συμβουλευτικές υπηρεσίες για νέους κλάδους και νέες αγορές, την φερεγγυότητα συγκεκριμένων πελατών καθώς και την ενημέρωση σχετικά με τους κινδύνους της αγοράς. Εκτός αυτού, οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο factoring αναλαμβάνουν συχνά, πέρα από τη χρηματοδότηση, και την είσπραξη των απαιτήσεων, ερχόμενες οι ίδιες σε επαφή με τους τελικούς πελάτες τους οποίους βαρύνει το χρέος.

3.3 Ιστορική αναδρομή του Factoring

Το factoring αποτελεί μια απ' τις παλαιότερες μορφές εμπορικής χρηματοδότησης. Σύμφωνα με ορισμένους μελετητές οι ρίζες του factoring βρίσκονται στη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία (Rutberg 1994), ενώ σύμφωνα με άλλους μελετητές το factoring έχει τις ρίζες του στην εποχή του Χαμουραμπί, πριν 4 χιλιάδες χρόνια (Papadimitriou, Phillips and Wray 1994). Ο όρος factor προέρχεται από τον λατινικό όρο facio, ο οποίος σημαίνει «αυτός που κάνει πράγματα». Όπως συστήνει ο λατινικός όρος, η ιστορία του factoring είναι η ιστορία των παραγόντων που έκαναν πράγματα για άλλους.

Παραδείγματος χάρη, το factoring αποτελούσε μια καλά οργανωμένη δραστηριότητα στην Αγγλία του 14^{ου} αιώνα, όπου συσχετίζεται με την ανάπτυξη της κλωστοϋφαντουργίας. Η δουλεία των factors επικεντρωνόταν στη δραστηριότητά τους ως πωλητές ή μεσολαβητές των προϊόντων της συγκεκριμένης βιομηχανίας. Οι αποστάσεις μεταξύ παραγωγών και πελατών έκαναν το εμπόριο προβληματικό, δεδομένων των ελάχιστα ανεπτυγμένων υποδομών στις μεταφορές και τις επικοινωνίες. Ουσιαστικά οι factors είχαν το ρόλο των πωλητών στην βιομηχανία της κλωστοϋφαντουργίας. Ως υποπροϊόν αυτής της δραστηριότητας οι factors ανέλαβαν κι άλλες λειτουργίες του marketing και της διανομής, μεταξύ των οποίων τη μεταφορά των προτιμήσεων των καταναλωτών, στοιχεία για τη ζήτηση των προϊόντων, καθώς και υπηρεσίες αποθήκευσης. Εκτός αυτού, οι factors εκτελούσαν και σημαντικές χρηματοοικονομικές λειτουργίες εκ μέρους των βιομηχάνων, καθώς προσέφεραν συμβουλευτικές υπηρεσίες όσον αφορά την πιστοληπτική ικανότητα των πελατών, ενώ συχνά εγγυούταν για την πληρωμή των βιομηχάνων αναλαμβάνοντας πλήρη ευθύνη για την αξιοπιστία των πελατών. Για να

προστατευθούν οι factors είχαν καθιερώσει τη δημιουργία αποθεμάτων, έτσι ώστε να καλύπτουν τυχόν αξιώσεις και διαφωνίες μεταξύ πωλητών και αγοραστών που προέκυπταν από ελαττωματικά προϊόντα. Τέλος, οι factors παρείχαν και χρηματοδότηση στους βιομηχάνους, ανάλογα με την αξία των εμπορευμάτων τα οποία διακινούσαν.

Στην ουσία το factoring ήταν πλήρως ανεπτυγμένο πριν 600 χρόνια. Η διαφορά με σήμερα είναι πως το factoring δεν έχει πια σχέση με την πώληση των προϊόντων. Παρ' όλ' αυτά το factoring εξακολουθεί να είναι ένα σύνολο δραστηριοτήτων που, πέρα από την χρηματοδότηση, παρέχει πρόσθετες υπηρεσίες στις επιχειρήσεις-πελάτες. (πηγή: World Bank)

3.4 Κύριες λειτουργίες του Factoring και σημαντικότερα προϊόντα

Στην περίπτωση της χρηματοδότησης της εταιρείας με ενεχυρίαση των απαιτήσεων της, το δάνειο είναι ορισμένο ποσοστό της αξίας των τιμολογίων που μεταβιβάστηκαν (συνήθως 70-90%). Ο δανειστής αποφασίζει για το ύψος και το κόστος της παρεχόμενης πίστωσης με βάση την πιστοληπτική ικανότητα του δανειζόμενου και την αξιολόγηση της επισφάλειας των μεταβιβαζόμενων λογαριασμών. Αν ορισμένοι λογαριασμοί στα χέρια του δανειστή δεν εξοφληθούν από τους πελάτες του δανειζόμενου τότε αυτός έχει το δικαίωμα αντικατάστασής τους με άλλους λογαριασμούς. Η δανειοδότηση της επιχείρησης με κατάθεση ως εγγύηση λογαριασμών μπορεί να πάρει την μορφή της συνεχούς χρηματοδότησης. Γενικά το κόστος του δανεισμού με ενέχυρο απαιτήσεις κατά πελατών είναι υψηλότερο του συνήθους κόστους που μπορεί να δανειστεί η επιχείρηση από μια τράπεζα. (Αποστολόπουλος 2003)

Στην περίπτωση χρηματοδότησης της εταιρείας με πώληση των απαιτήσεων της, ο αγοραστής των απαιτήσεων καθίσταται κύριος αυτών. Εάν στο συμφωνητικό αγοράς υπάρχει ο όρος «χωρίς αναγωγή» (without resource) τότε ο αγοραστής δεν έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τον πωλητή αντικατάσταση των τιμολογίων που δεν εξοφλήθηκαν. Αντίθετα, έχει αυτό το δικαίωμα όταν υπάρχει ο όρος «με αναγωγή» (with resource). Επίσης, ο αγοραστής έχει το δικαίωμα να επιλέξει τους λογαριασμούς των πελατών που πρόκειται να αγοράσει. Ο αγοραστής των εισπρακτέων λογαριασμών μπορεί να εκτελεί τέσσερις λειτουργίες :

1. Τη διαχείριση – λογιστική παρακολούθηση και είσπραξη της απαίτησης όταν αυτή ωριμάσει.
2. Τη δανειοδότηση – χρηματοδότηση.
3. Την αξιολόγηση της φερεγγυότητας, ελέγχοντας την πιστοληπτική ικανότητα του πελάτη.
4. Την κάλυψη – ανάληψη του πιστωτικού κινδύνου.

Το factoring μπορεί να γίνει με ή χωρίς ειδοποίηση προς τον οφειλέτη. Στην τελευταία περίπτωση ο πελάτης αποστέλλει τα εμβάσματα του σε μια γραμματοθυρίδα. Η μορφή αυτή του factoring λέγεται εμπιστευτικό factoring και είναι στην ουσία προεξόφληση τιμολογίων σε συνδυασμό με κάλυψη του ασφαλιστικού κινδύνου, χωρίς όμως να γίνεται αναγγελία προς τον οφειλέτη (Αποστολόπουλος 2003).

Ανάλογα με το ποιες από τις παραπάνω λειτουργίες αναλαμβάνει ο factor σε κάθε περίπτωση, τα προϊόντα factoring χωρίζονται σε συγκεκριμένες κατηγορίες. Κατ' αρχήν υπάρχει το factoring χωρίς χρηματοδότηση (Maturity factoring) στο οποίο η επιχείρηση-πελάτης εξοφλείται κατά την ημερομηνία μέσης λήξης των εισπρακτέων λογαριασμών που έχει εκχωρήσει στον factor ή μόλις ο factor εξοφληθεί από τον τελικό οφειλέτη. Στην περίπτωση αυτή ουσιαστικά η επιχείρηση δε χρηματοδοτείται από τον factor αλλά περιορίζεται στην παροχή κάποιων υπηρεσιών, όπως η συλλογή των απαιτήσεων, η λογιστική τους παρακολούθηση και η ασφάλιση έναντι του πιστοληπτικού κινδύνου που συνεπάγονται οι εκχωρούμενες απαιτήσεις. Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει απλά χρηματοδότηση του πελάτη από την εταιρεία factoring χωρίς την παροχή των παραπάνω υπηρεσιών (Αμιγώς χρηματοδοτικό factoring ή Bulk factoring). Στην περίπτωση που η εταιρεία factoring παρέχει στην επιχείρηση-πελάτη τόσο χρηματοδότηση όσο και τις προαναφερθείσες υπηρεσίες υπάρχει το λεγόμενο Πλήρες factoring (Full Service factoring). Τέλος, υπάρχει και η περίπτωση όπου η εταιρεία factoring χρηματοδοτεί την επιχείρηση-πελάτη επιπλέον του ύψους των εκχωρούμενων απαιτήσεων με εγγύηση τις μελλοντικές πωλήσεις που πρόκειται να κάνει η επιχείρηση (Over Advances).

Όσον αφορά τον πιστοληπτικό κίνδυνο από την εκχώρηση των απαιτήσεων και κατά πόσο αυτός βαραίνει την επιχείρηση-πελάτη ή την εταιρεία factoring υπάρχουν τα εξής προϊόντα factoring :

- **Factoring με δικαίωμα αναγωγής (Resource Factoring)**

Στην περίπτωση αυτή ο factor αναλαμβάνει πλήρη ευθύνη για την είσπραξη των απαιτήσεων του πελάτη, αλλά διατηρεί το δικαίωμα να επιστρέψει στον πελάτη χρέη τα οποία τελικά δεν πληρώθηκαν. Ο πελάτης μπορεί να ασφαλιστεί έναντι του πιστοληπτικού κινδύνου, αλλά όχι από τον factor.

- **Factoring χωρίς δικαίωμα αναγωγής (Non-Resource Factoring)**

Σ' αυτή την περίπτωση ο factor δεν έχει το δικαίωμα να επιστρέψει στον πελάτη τυχόν χρέη που δεν πληρώθηκαν. Απ' την στιγμή που ανέλαβε τις συγκεκριμένες απαιτήσεις αποτελεί καθαρά δική του ευθύνη η συλλογή των οφειλών. Κατά την περίπτωση αυτή ο πιστοληπτικός κίνδυνος μεταβιβάζεται εξ ολοκλήρου στον factor.

- **Προεξόφληση τιμολογίων (Invoice Discounting)**

Στην περίπτωση αυτή δεν υπάρχει εκχώρηση των απαιτήσεων στον factor. Ο πελάτης με εγγύηση τα τιμολόγια των πωλήσεων που έχει κάνει, απλά χρηματοδοτείται από τον factor και παραμένει ο ίδιος υπεύθυνος για τη συλλογή των οφειλών από τους τελικούς πελάτες. Επίσης, ο τελικός πελάτης δεν έχει καμία σχέση με την εταιρεία factoring. Ο πιστοληπτικός κίνδυνος εδώ βαρύνει αποκλειστικά την επιχείρηση-πελάτη.

Σ' αυτό το σημείο κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί και η ύπαρξη του διεθνούς factoring, το οποίο αναφέρεται στην παροχή των παραπάνω προϊόντων factoring σε εισαγωγικές και εξαγωγικές επιχειρήσεις οι οποίες εξασφαλίζουν χρηματοδότηση ή υπηρεσίες είσπραξης για απαιτήσεις που έχουν από την δραστηριότητά τους στο εξωτερικό.

3.5 Το κόστος των προϊόντων Factoring

Τα προϊόντα που προσφέρονται από τις εταιρείες factoring προς τις επιχειρήσεις-πελάτες είναι πολύ διαφοροποιημένα και προσαρμοσμένα στις ανάγκες της κάθε επιχείρησης. Η έλλειψη αυτή που παρατηρείται στην ομοιογένεια των παρεχόμενων προϊόντων κάνει δύσκολη την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων για το κόστος του factoring. Επιπλέον, οι ιδιαιτερότητες και τα δεδομένα της κάθε επιχείρησης όπως το μέγεθος, η νομική μορφή, ο κλάδος δραστηριότητας, ο κύκλος εργασιών κ.α. συνηγορούν στο γεγονός πως δε μπορεί να υπάρξει μια συγκεκριμένη τιμή για τα προϊόντα που εντάσσονται στο πλαίσιο του factoring. Σε γενικές γραμμές

το κόστος τόσο της χρηματοδότησης όσο και των παρεχόμενων υπηρεσιών εξαρτάται από τους παρακάτω παράγοντες :

- Την ποιότητα των λογαριασμών που εκχωρούνται
- Τον πιστοληπτικό κίνδυνο που αναλαμβάνει ο factor
- Την αξιολόγηση της φερεγγυότητας των πελατών
- Τον όγκο των απαιτήσεων που εκχωρούνται
- Τον αριθμό των τιμολογίων και των οφειλετών
- Τις παρεχόμενες υπηρεσίες από τον factor
- Το μέγεθος της επιχείρησης-πελάτη και τη διαπραγματευτική της δύναμη

Παρακάτω αναφέρεται ενδεικτικά το κόστος κάποιων από τα παρεχόμενα προϊόντα factoring. Όσον αφορά την χρηματοδότηση το κόστος τόσο για το Resource Factoring, όσο και για το Non-Resource Factoring όσο και για την προεξόφληση τιμολογίων είναι ίσο με : Euribor + 1,5 - 2,5% επί της αξίας των εκχωρούμενων απαιτήσεων. (Πηγή : ABC Factors)

Όσον αφορά τις παρεχόμενες υπηρεσίες το κόστος είναι περίπου 1% επί της αξίας των εκχωρούμενων απαιτήσεων για το Resource Factoring, 1-1,5% για το Non-Resource Factoring και <1% για την προεξόφληση τιμολογίων. (Πηγή : ABC Factors)

3.6 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του Factoring

Το factoring ως μια εξειδικευμένη μορφή βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης παρουσιάζει μια σειρά από βασικά πλεονεκτήματα που έχουν οδηγήσει στην συνεχώς αυξανόμενη χρήση του από τις επιχειρήσεις. Ορισμένα από τα σημαντικότερα οφέλη που μπορούν να αποκομίσουν οι επιχειρήσεις από την χρήση του factoring είναι τα παρακάτω :

1. Η εξοικονόμηση δαπανών από το κλείσιμο ή περιορισμό του τμήματος πίστεως που διατηρούν οι επιχειρήσεις και την ανάθεση αυτής της δραστηριότητας στον factor. (μια μορφή outsourcing)
2. Ο περιορισμός του πιστοληπτικού κινδύνου της επιχείρησης μέσω μεταφοράς μέρους του στον factor. Το παραπάνω θα χει σαν αποτέλεσμα τον καλύτερο προγραμματισμό της επιχείρησης και τη μείωση της πιθανότητας απώλειας εσόδων εξαιτίας της ύπαρξης επισφαλών πελατών.

3. Η ευκαιρία για διεύρυνση της πιστωτικής πολιτικής της επιχείρησης προς τους πελάτες της και συνεπώς η αύξηση του μεριδίου αγοράς. Επιπλέον, όταν υπάρχει δυνατότητα για ασφάλιση των απαιτήσεων, η είσοδος σε μια νέα αγορά γίνεται πιο εύκολη και με σημαντικά μικρότερο κίνδυνο.
4. Όσον αφορά τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις το factoring αποτελεί μια πηγή εύκολης άντλησης κεφαλαίων, αν ληφθεί υπόψη η δυσκολία που συχνά αντιμετωπίζουν στην εξασφάλιση χρηματοδότησης μέσω τραπεζικού δανεισμού.
5. Βελτίωση της εικόνας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, καθώς το factoring θεωρείται μια μορφή χρηματοδότησης που δεν παρουσιάζεται στον ισολογισμό (off balance sheet) (Papadimitriou et al 1994) και επιπλέον η αύξηση της ρευστότητας βελτιώνει την εικόνα της κατάστασης ταμειακών ροών.

Ως πιθανά μειονεκτήματα του factoring μπορούν να θεωρηθούν τα παρακάτω :

1. Το σχετικά υψηλό κόστος χρηματοδότησης, κυρίως όταν τα τιμολόγια είναι πάρα πολλά και μικρής σχετικά αξίας.
2. Είναι πιθανή η δυσχέραση των σχέσεων της επιχείρησης με τους πελάτες της εξαιτίας της επιθετικής πολιτικής είσπραξης των απαιτήσεων που μπορεί να εφαρμόζει ο factor.
3. Υπάρχει μια λανθασμένη αντίληψη πως το factoring αποτελεί μια μέθοδο χρηματοδότησης για επιχειρήσεις που βρίσκονται σε άσχημη οικονομική κατάσταση. Αυτό μπορεί να οδηγήσει στην παραπλάνηση σχετικά με την εικόνα της επιχείρησης που χρησιμοποιεί το factoring εκ μέρους κάποιων εκ των πελατών της (GLE Survey).

3.7 Στατιστικά στοιχεία για τη χρήση του Factoring

Το factoring αποτελεί μια μορφή βραχυχρόνιας χρηματοδότησης που παγκοσμίως κερδίζει έδαφος τα τελευταία χρόνια. Η χρήση του τόσο στις ανεπτυγμένες όσο και στις αναπτυσσόμενες οικονομίες παρουσιάζεται συνεχώς αυξανόμενη, κάτι που αντικατοπτρίζει τα οφέλη που έχει για τις επιχειρήσεις που το χρησιμοποιούν για τη χρηματοδότησή τους.

Σε παγκόσμιο επίπεδο η συνολική χρήση των προϊόντων factoring για το έτος 2004 ήταν 860,2 εκατομμύρια ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 88,43% σε σχέση με το 1998 οπότε και ήταν 456,5 ευρώ (μέση ετήσια αύξηση 16,67%). Στον Πίνακα 3.1 που ακολουθεί παρουσιάζεται η συνολική χρήση προϊόντων factoring ανά χώρα για την επταετία 1998-2004.

Πίνακας 3.1 : Η χρήση factoring παγκοσμίως σε εκ.€

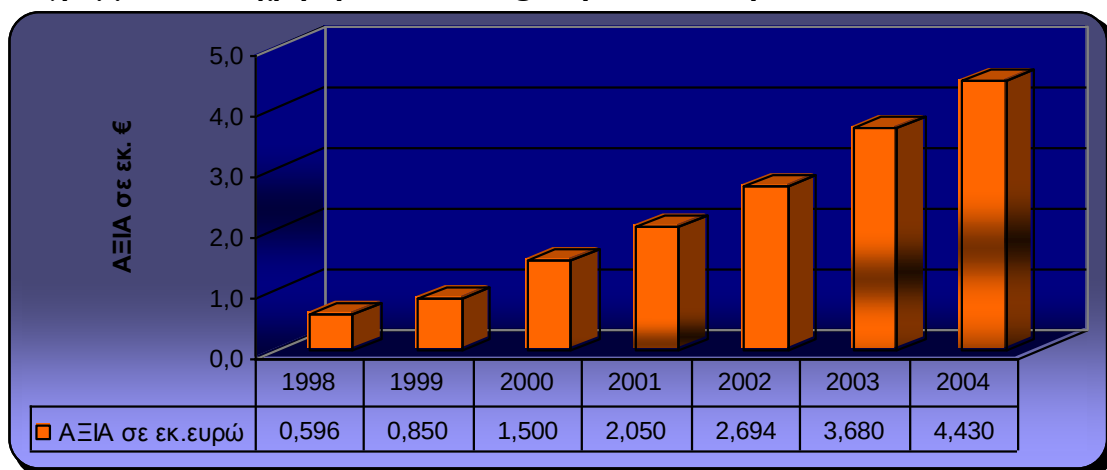
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	ΑΥΞΗΣΗ
ΗΝΩΜΕΝΟ								
ΒΑΣΙΛΕΙΟ	84,3	103,2	123,8	136,1	156,7	160,8	184,5	119,00%
ΙΤΑΛΙΑ	75,3	88,0	110,0	124,8	134,8	132,5	121,0	60,65%
Η.Π.Α.	70,1	88,1	102,3	101,7	91,1	80,7	81,9	16,84%
ΓΑΛΛΙΑ	44,3	53,1	52,5	67,7	67,4	73,2	81,6	84,39%
ΙΑΠΩΝΙΑ	39,0	55,3	58,5	61,6	50,4	60,6	72,5	86,08%
ΙΣΠΑΝΙΑ	9,9	12,5	19,5	23,6	31,6	37,5	45,4	356,68%
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	20,3	20,0	23,5	29,4	30,2	35,1	45,0	121,42%
ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ								
ΧΩΡΕΣ	113,4	136,6	133,9	140,8	162,0	180,1	228,3	101,38%
ΣΥΝΟΛΟ	456,5	556,9	623,8	685,7	724,2	760,4	860,2	88,43%

(πηγή: FCI, Factors Chain International)

Το Ηνωμένο Βασίλειο αποτελεί τη χώρα με τη μεγαλύτερη χρήση του factoring, αφού αντιπροσωπεύει το 21,5% του συνόλου, ενώ ακολουθεί η Ιταλία με 14% και οι Η.Π.Α. με τη Γαλλία στην τρίτη και τέταρτη θέση με 9,5% και 9,4% αντιστοίχως. Η Ισπανία αποτελεί τη χώρα με τη μεγαλύτερη αύξηση στη χρήση factoring την τελευταία επταετία με μέση ετήσια αύξηση της τάξης του 59%. Ουσιαστικά οι 7 χώρες με τη μεγαλύτερη χρήση factoring (Ηνωμένο Βασίλειο, Ιταλία, Η.Π.Α., Γαλλία, Ιαπωνία, Ισπανία και Γερμανία) αντιπροσωπεύουν το 73% του συνόλου παγκοσμίως.

Όσον αφορά τη χρήση του factoring στην Ελλάδα, παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 3.1 που ακολουθεί. Η χρήση του παρουσιάζει μέση ετήσια αύξηση της τάξης του 123,9% καθώς είναι ένα σχετικά νέο χρηματοδοτικό προϊόν. Η πρώτη εταιρεία factoring στην Ελλάδα άνοιξε μόλις πριν 11 χρόνια, το 1995. Παρ' όλη τη σχετικά μικρή χρήση του factoring στην Ελλάδα, οι προοπτικές ανάπτυξης του συγκεκριμένου προϊόντος είναι μεγάλες και αναμένεται να καθιερωθεί στο μέλλον ως ένα σημαντικό εργαλείο χρηματοδότησης των επιχειρήσεων.

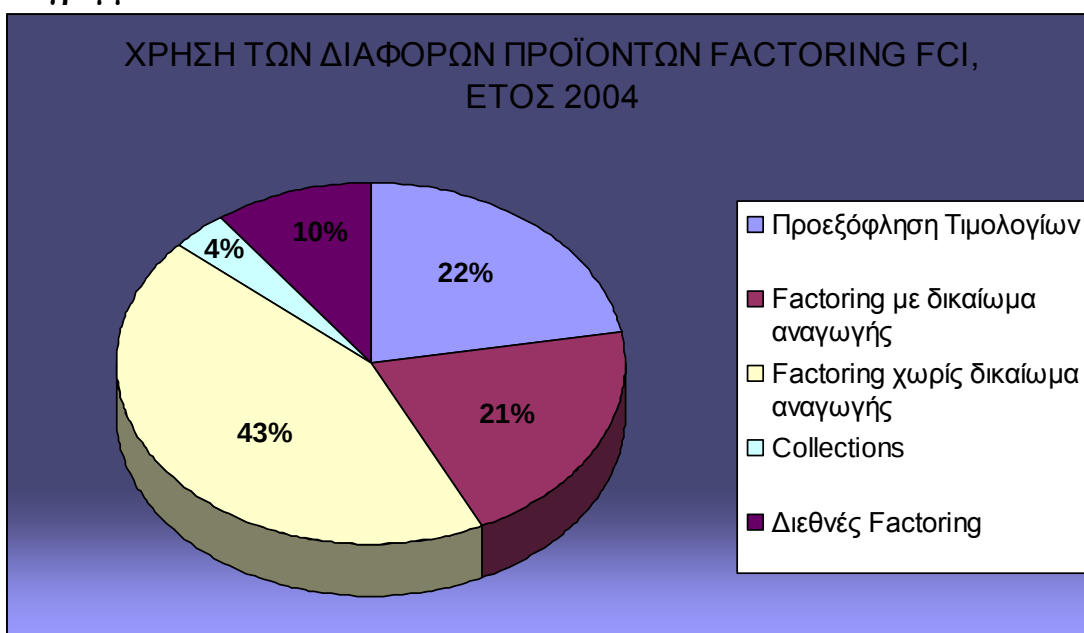
Διάγραμμα 3.1 : Η χρήση του factoring στην Ελλάδα την επταετία 1998-2004

(πηγή: FCI, Factors Chain International)

Στη συνέχεια παρουσιάζεται μια συνοπτική ανάλυση των διαφόρων προϊόντων factoring που υπάρχουν στην αγορά και της έκτασης στην οποία χρησιμοποιείται το καθένα. Σημειώνεται πως τα στοιχεία αφορούν μόνο τις εταιρείες που είναι μέλη του FCI (Factors Chain International), της διεθνούς Ένωσης Εταιρειών Factoring, που κατέχει μερίδιο αγοράς 51% παγκοσμίως με αντιπροσώπευση σε 59 χώρες μέσω 206 εταιρειών factoring.

Διάγραμμα 3.2

(πηγή: FCI, Factors Chain International)

Όπως φαίνεται και στο *Διάγραμμα 3.2* το πιο δημοφιλές προϊόν factoring παγκοσμίως είναι το factoring χωρίς δικαίωμα αναγωγής με μερίδιο αγοράς 43%, ενώ ακολουθεί η προεξόφληση τιμολογίων και το factoring με δικαίωμα αναγωγής με 22% και 21% αντίστοιχα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

4.1 Εισαγωγή

Οι σχετικές έρευνες που αφορούν τη μεσοπρόθεσμη και βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αφού τα ευρήματα τους σε πολλά σημεία συμπίπτουν. Σημειώνεται σ' αυτό το σημείο πως τα συμπεράσματα των ερευνών που αναλύονται στη συνέχεια δεν επικεντρώνονται στις επιχειρήσεις τροφίμων, αλλά αφορούν όλους τους τομείς της οικονομίας. Η υπάρχουσα βιβλιογραφία, τόσο για τις επιχειρήσεις τροφίμων όσο και για τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων στην Ελλάδα, είναι ιδιαίτερα περιορισμένη. Αρχικά, παρουσιάζονται τα ευρήματα ερευνών σχετικά με το leasing και στη συνέχεια ακολουθούν αποτελέσματα ερευνών σχετικά με τη χρήση του factoring.

4.2 Έρευνες σχετικά με τη χρήση του Leasing

Ένας απ' τους σημαντικότερους παράγοντες που καθορίζουν τη χρήση του leasing από τις επιχειρήσεις φαίνεται να είναι το μέγεθός τους. Ο Lasfer (1999) αναφέρει πως, όσο πιο μικρό το μέγεθος της επιχείρησης, τόσο μεγαλύτερη η πιθανότητα η επιχείρηση να χρησιμοποιεί το leasing για τη χρηματοδότηση των επενδυτικών της σχεδίων. Οι Grinbalt και Titman (1998) συμφωνούν πως οι μικρότερες επιχειρήσεις χρησιμοποιούν περισσότερο το leasing για τη χρηματοδότησή τους, κυρίως εξαιτίας των μεγαλύτερων φορολογικών ωφελειών που έχουν σε σύγκριση με τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, αλλά και επειδή χρησιμοποιώντας το leasing μεταβιβάζουν μέρος του χρηματοπιστωτικού κινδύνου στον εκμισθωτή. Στα ίδια συμπεράσματα φαίνεται να καταλήγουν και οι Graham et al. (1998), καθώς και οι Kang S. και Long M.S. (2001) οι οποίοι αποδίδουν τη μεγαλύτερη χρήση του leasing από τις μικρότερες επιχειρήσεις στα μεγαλύτερα φορολογικά οφέλη που αυτές έχουν. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις φαίνεται να χρησιμοποιούν το leasing, για να βελτιώσουν τη ρευστότητά τους, ενώ σημαντικό ρόλο παίζει και η δυσκολία που αντιμετωπίζουν στην εύρεση των απαραίτητων

κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση των επενδύσεών τους. Ο σημαντικότερος λόγος που οδηγεί τις μεγάλες επιχειρήσεις στη χρήση του leasing φαίνεται να είναι το μικρότερο κόστος που παρουσιάζει συγκριτικά με άλλες μορφές χρηματοδότησης (Thomson J.J. 2005). Σύμφωνα με τους Barclay και Smith (1995) το στάδιο ανάπτυξης στο οποίο βρίσκεται μια επιχείρηση παίζει καθοριστικό ρόλο στο αν και κατά πόσο θα επιλέξει να χρηματοδοτηθεί μέσω του leasing. Στα συμπεράσματα αυτά καταλήγουν και οι Beattie et al. (2000) σύμφωνα με τους οποίους επιχειρήσεις που βρίσκονται σε στάδιο έντονης ανάπτυξης είναι πολύ πιθανό να επιλέξουν το leasing ως μέθοδο χρηματοδότησης.

Καθοριστικός παράγοντας στο κατά πόσο μια επιχείρηση χρησιμοποιεί το leasing φαίνεται να είναι η δυσκολία που αντιμετωπίζει στην εύρεση κεφαλαίων. Τόσο οι Eistfeld και Rampini (2005) όσο και η Thomson J.J (2005) καταλήγουν στο συμπέρασμα πως εταιρείες που δεν βρίσκουν εύκολα κεφάλαια, για να χρηματοδοτηθούν τείνουν να έχουν ευνοϊκότερη στάση απέναντι στο θεσμό του leasing. Οι Drury και Braud (1990) συνδέουν τη χρήση του leasing με τη ρευστότητα των επιχειρήσεων και καταλήγουν στο συμπέρασμα πως όσο μικρότερη είναι αυτή τόσο πιθανότερο είναι η επιχείρηση να στραφεί προς το leasing. Στο ίδιο συμπέρασμα καταλήγει και η έρευνα του E.L.A. (Equipment Leasing Association) το 2005, σύμφωνα με την οποία η κατάσταση της ρευστότητας μιας επιχείρησης είναι ένας από τους πιο καθοριστικούς παράγοντες στη λήψη απόφασης σχετικά με τη χρήση του leasing. Η S.J. Thomson (2005) καταλήγει στο συμπέρασμα πως οι δύο σημαντικότεροι λόγοι που οδηγούν τις επιχειρήσεις στο leasing είναι η βελτίωση της ρευστότητας και η διατήρηση των Ιδίων Κεφαλαίων για άλλες χρήσεις. Όσον αφορά τον δανεισμό της επιχείρησης οι Kang S. και Long M.S. (2001) συνδέουν τη χρηματοοικονομική μόχλευση της επιχείρησης με τη χρήση του leasing και συμπεραίνουν πως η χρήση του leasing από μια επιχείρηση είναι ανάλογη με το λόγο Ξένα / Ίδια Κεφάλαια (Debt to Equity Ratio).

Ένας άλλος καθοριστικός παράγοντας στην επιλογή του leasing από τις επιχειρήσεις για τη χρηματοδότησή τους φαίνεται να είναι το κόστος που αυτό έχει συγκριτικά με άλλες μορφές χρηματοδότησης διαθέσιμες στην επιχείρηση. Η Thomson S.J. (2005) μετά από έρευνα που έκανε σε αγγλικές επιχειρήσεις συμπεραίνει πως το κόστος της χρηματοδότησης μέσω leasing ήταν από τους σημαντικότερους παράγοντες στη λήψη απόφασης, τόσο για τις επιχειρήσεις που επέλεξαν να το χρησιμοποιήσουν όσο και για αυτές που προτίμησαν άλλες μορφές

χρηματοδότησης. Οι Smith και Wakeman (1985) καταλήγουν στο συμπέρασμα πως όσο πιο εξειδικευμένος είναι ο προς μίσθωση εξοπλισμός, τόσο μεγαλύτερο είναι το κόστος του leasing για την επιχείρηση. Έτσι, επενδύσεις που αναφέρονται σε πολύ εξειδικευμένο εξοπλισμό τείνουν να χρηματοδοτούνται με άλλα μέσα, αφού το κόστος της μίσθωσης είναι σχετικά πολύ υψηλό. Σύμφωνα με τον Williamson (1988) το κόστος του leasing παρουσιάζεται ιδιαίτερα αυξημένο και στην περίπτωση που ο προς μίσθωση εξοπλισμός δε μπορεί να χρησιμοποιηθεί αυτοτελώς ή δεν υπάρχει γι' αυτόν δευτερογενής αγορά. Στην περίπτωση αυτή η εταιρεία leasing (εκμισθώτρια) επειδή δε μπορεί να εξασφαλίσει την υπολειμματική αξία του παγίου στοιχείου ανεβάζει τα μισθώματα, κάνοντας έτσι τη μίσθωση ακριβότερη σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης. Άλλοι λόγοι που φαίνεται να σχετίζονται με τη χρήση του leasing από τις επιχειρήσεις, είναι η ανάγκη για υιοθέτηση της νέας τεχνολογίας και συνεχή ανανέωση του παραγωγικού εξοπλισμού (E.L.A. 2005), καθώς και η βελτίωση της εικόνας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και ειδικότερα του ισολογισμού και της Κατάστασης Ταμειακών Ροών (Thomson J.J. 2005).

4.3 Έρευνες σχετικά με τη χρήση του factoring

Οι περισσότερες έρευνες που έχουν δημοσιευθεί γύρω από το factoring αφορούν κυρίως τον προσδιορισμό των επιχειρήσεων που το χρησιμοποιούν και το είδος των προβλημάτων που μπορεί να λύσει στις επιχειρήσεις που το επιλέγουν για τη χρηματοδότησή τους. Η Sopranzetti (1997) καταλήγει στο συμπέρασμα πως το factoring χρησιμοποιείται κυρίως από επιχειρήσεις με περιορισμένη πιστοληπτική ικανότητα που δυσκολεύονται να εξασφαλίσουν την απαραίτητη χρηματοδότηση από άλλες πηγές. Σύμφωνα με τους Shiefer και Vishney (1992) το factoring προσφέρεται για επιχειρήσεις με έντονα προβλήματα ρευστότητας και είναι μια από τις ιδανικότερες επιλογές για την λύση των συγκεκριμένων προβλημάτων. Ο Hawkins (1993) καταλήγει στο συμπέρασμα πως το factoring είναι ιδανικό για μικρές επιχειρήσεις που βρίσκονται στα πρώτα χρόνια της λειτουργίας τους και σε στάδιο έντονης ανάπτυξης. Σε παρόμοια συμπεράσματα καταλήγει και ο Bickers (1994). Οι Mian και Smith (1992) οδηγούνται στο συμπέρασμα πως οι επιχειρήσεις καταφεύγουν στο factoring κυρίως, για να αποκτήσουν δυνατότητα διεύρυνσης της

πιστωτικής τους πολιτικής προς τους πελάτες τους κι έτσι να αυξήσουν το μερίδιο αγοράς που έχουν. Οι Papadimitriou et al. (1994) υποστηρίζουν πως ένας επιπλέον λόγος που ωθεί τις επιχειρήσεις στη χρηματοδότηση μέσω του factoring είναι το γεγονός πως θέλουν να μειώσουν τις απαιτήσεις, βελτιώνοντας με τον τρόπο αυτό την εικόνα του ισολογισμού τους. Οι Summer και Wilson (2000) καταλήγουν στο συμπέρασμα πως το factoring συνδέεται περισσότερο με τη ζήτηση εκ μέρους των επιχειρήσεων για χρηματοδότηση βασισμένη στα στοιχεία του ενεργητικού τους. Στη συνέχεια υποστηρίζουν πως η χρήση του factoring για τη χρηματοδότηση της επιχείρησης δεν συνδέεται με την οργανωσιακή της δομή.

Σε ενδιαφέροντα συμπεράσματα κατέληξε η Soufani K.(2002) που έκανε μια έρευνα σχετικά με το ρόλο του factoring στη χρηματοδότηση των βρετανικών επιχειρήσεων. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας η πλειονότητα των επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν το factoring έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών μικρότερο από 1,5 εκ. €. Γενικά, σύμφωνα με την έρευνα το factoring δεν φαίνεται να είναι κατάλληλο ούτε για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις, αλλά ούτε και για τις πολύ μεγάλες. Οι πολύ μικρές επιχειρήσεις δε μπορούν να καταφύγουν στο factoring εξαιτίας των μικρών πωλήσεων που έχουν και συνεπώς το κόστος του factoring είναι αναλογικά υψηλό. Απ' την άλλη, οι πολύ μεγάλες επιχειρήσεις είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν άλλες πηγές χρηματοδότησης, με σαφώς μικρότερο χρηματοοικονομικό κόστος. Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη έρευνα το factoring ανταποκρίνεται κυρίως σε επιχειρήσεις ηλικίας 1 ως 10 ετών που συνήθως λόγω της έντονης ανάπτυξης έχουν προβλήματα ρευστότητας και δυσκολεύονται στην εύρεση των αναγκαίων εγγυήσεων, για να εξασφαλίσουν χρηματοδότηση από άλλες πηγές. Τέλος, η έρευνα καταλήγει πως η χρήση του factoring είναι ανάλογη με τη χρηματοοικονομική μόχλευση των επιχειρήσεων, καθώς όσο μεγαλύτερος είναι ο συνολικός δανεισμός, τόσο πιο πολύ οι επιχειρήσεις αναζητούν εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.

Μια άλλη έρευνα που σχετίζεται με τη χρήση του factoring από τις επιχειρήσεις ανά την Ευρώπη είναι η έρευνα της Greater London Enterprise Ltd. που διεξήχθη το 2002 σε πανευρωπαϊκό επίπεδο κατόπιν παραγγελίας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission). Η έρευνα εστιάζει στα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν το factoring, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Σύμφωνα με την έρευνα αυτή το factoring στοχεύει κυρίως σε μικρότερες επιχειρήσεις και συχνά υπερισχύει έναντι του τραπεζικού δανεισμού και άλλων

μορφών χρηματοδότησης καθώς δεν απαιτεί την ύπαρξη υποθηκών και εγγυήσεων. Ένα άλλο συμπέρασμα της έρευνας είναι πως το 50% των επιχειρήσεων που χρησιμοποιεί factoring έχει κύκλο εργασιών μικρότερο των 2 εκ. €, ενώ το 81% έχει κύκλο εργασιών μικρότερο των 5 εκ. €. Τα ευρήματα αυτά βρίσκονται σε συμφωνία με τα συμπεράσματα της έρευνας που προαναφέρθηκε (Soufani K.2002). Στη συνέχεια η έρευνα παρουσιάζει τους κυριότερους λόγους για τους οποίους οι επιχειρήσεις δε χρησιμοποιούν το factoring για τη χρηματοδότησή τους. Κατ' αρχήν υπάρχει μια αντίληψη από ένα μέρος των επιχειρήσεων πως το factoring αποτελεί ένα κατώτερο χρηματοδοτικό προϊόν το οποίο χρησιμοποιούν μόνο επιχειρήσεις που δεν έχουν άλλη επιλογή. Επίσης, σημαντικό ρόλο φαίνεται να έχει η έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με το factoring και τα προβλήματα που μπορεί να λύσει ως μορφή χρηματοδότησης. Τέλος, σημαντικός παράγοντας για τη μη χρήση του factoring φαίνεται να είναι η ανησυχία για πιθανή δυσχέραση των σχέσεων της επιχείρησης με τους πελάτες της, οι απαιτήσεις των οποίων εκχωρούνται για είσπραξη στην εταιρεία factoring.

Όσον αφορά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που σχετίζονται με τη χρήση του factoring και την Ελλάδα, η έρευνα επικεντρώνεται σε τρία βασικά σημεία. Πρώτα απ' όλα αναφέρεται πως το factoring είναι ένα εντελώς νέο χρηματοδοτικό προϊόν για τη χώρα, αφού η πρώτη εταιρεία factoring ιδρύθηκε μόλις το 1995. Το δεύτερο σημαντικό στοιχείο είναι η μέση παραμονή των απαιτήσεων, ο μέσος όρος δηλαδή της διάρκειας είσπραξης των απαιτήσεων. Η μέση παραμονή των απαιτήσεων στην Ελλάδα είναι 83 ημέρες, αριθμός μεγαλύτερος από κάθε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όσο μεγαλύτερο είναι το διάστημα παραμονής των απαιτήσεων τόσο πιο πιθανό είναι οι επιχειρήσεις να καταφύγουν στο factoring προκειμένου να χρηματοδοτηθούν και να συνεχίσουν τη λειτουργία τους. Τέλος, η έρευνα καταλήγει στους τομείς της οικονομίας που προσφέρονται για χρήση του factoring, ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν σε κάθε χώρα. Η Ελλάδα αποτελεί τη μόνη χώρα για την οποία ο πιο κατάλληλος κλάδος για factoring είναι ο κλάδος των τροφίμων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

5.1 Στόχος της έρευνας

Η έρευνα που παρουσιάζεται στα επόμενα κεφάλαια αφορά στην χρήση του leasing και του factoring από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των τροφίμων. Πιο συγκεκριμένα, η συγκεκριμένη έρευνα αποσκοπεί στην μελέτη της μεσοπρόθεσμης και βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης των επιχειρήσεων τροφίμων και κατά πόσο αυτή επιτυγχάνεται με την χρήση του leasing και του factoring. Διερευνούνται στοιχεία όπως οι λόγοι που οδήγησαν τις επιχειρήσεις να επιλέξουν ή όχι τις συγκεκριμένες μορφές χρηματοδότησης, η έκταση στην οποία τις χρησιμοποιούν καθώς και πιο εξειδικευμένα στοιχεία που αφορούν τα διάφορα προϊόντα leasing και factoring που υπάρχουν και το πώς αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανάλογα με τις συγκεκριμένες ανάγκες και δεδομένα που έχει η κάθε επιχείρηση.

5.2 Μεθοδολογία της έρευνας

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε το χρονικό διάστημα Ιανουάριος 2006 - Φεβρουάριος 2006 και περιλάμβανε την αποστολή ερωτηματολογίου σε ένα σύνολο 500 επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο τροφίμων και ποτών. Τα ερωτηματολόγια στάλθηκαν μέσω fax ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, όπου αυτό ήταν εφικτό και υπήρχαν διαθέσιμα τα απαραίτητα στοιχεία. Παραλήπτες του ερωτηματολογίου ήταν οι οικονομικοί διευθυντές των επιχειρήσεων ή όπου δεν υπήρχε η συγκεκριμένη θέση, οι διευθυντές ή οι προϊστάμενοι του λογιστηρίου. Μετά την αποστολή του ερωτηματολογίου ακολούθησε τηλεφωνική επαφή με κάθε επιχείρηση, με στόχο την επιβεβαίωση της λήψης του ερωτηματολογίου και την εξασφάλιση πως το ερωτηματολόγιο έχει φτάσει στα χέρια των υπευθύνων για την συμπλήρωσή του. Τα ερωτηματολόγια εστάλησαν στις αρχές του Ιανουαρίου προς τις επιχειρήσεις και τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια (απαντήσεις) συλλέχθηκαν μέσω fax και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μέχρι και το τέλος Φεβρουαρίου.

5.3 Το δείγμα της έρευνας

Όπως προαναφέρθηκε, το ερωτηματολόγιο εστάλη σε ένα σύνολο 500 επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο χώρο των τροφίμων και ποτών. Το δείγμα της έρευνας συμπεριλάμβανε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, μεταποίηση, συσκευασία, διακίνηση και εμπορία τροφίμων και ποτών. Συμπεριλήφθηκαν αμιγώς μεταποιητικές και αμιγώς εμπορικές επιχειρήσεις, καθώς και επιχειρήσεις που συνδυάζουν δύο ή περισσότερες από τις προαναφερθείσες λειτουργίες, με τις τελευταίες να αποτελούν και το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος. Στην έρευνα συμπεριλήφθηκαν επιχειρήσεις σχεδόν κάθε μεγέθους, καθώς όσον αφορά τον κύκλο εργασιών των επιχειρήσεων δεν υπήρξε περιορισμός κατά την δειγματοληψία, ενώ όσον αφορά το μόνιμο προσωπικό των επιχειρήσεων αποκλείστηκαν από την έρευνα επιχειρήσεις με προσωπικό μικρότερο των 10 ατόμων.

Όσον αφορά την γεωγραφική κατανομή του δείγματος, στην έρευνα συμπεριλήφθηκαν επιχειρήσεις που εδρεύουν τόσο στην Αττική όσο και στην περιφέρεια. Πιο συγκεκριμένα, ο συνολικός πληθυσμός των 500 επιχειρήσεων στις οποίες και στάλθηκε το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 240 (48%) επιχειρήσεις με έδρα την Αττική και 260 (52%) επιχειρήσεις που εδρεύουν στους υπόλοιπους νομούς της χώρας.

Η έρευνα αποσκοπεί στη μελέτη της χρηματοδότησης των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον ευρύτερο τομέα τροφίμων και ποτών κι έτσι επιχειρήθηκε κατά την δειγματοληψία να συμπεριληφθούν στο δείγμα επιχειρήσεις από όσο το δυνατόν περισσότερους επιμέρους κλάδους. Συνολικά, επιλέχθηκαν επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε έναν οι περισσότερους από τους εξής κλάδους :

• Είδη αρτοποιίας	• Οινοποιία
• Είδη ζαχαροπλαστικής	• Ζυθοποιία
• Προϊόντα γαλακτοκομίας	• Αλευροποιία- Ζυμαρικά
• Αλλαντικά	• Ορνιθοτροφεία
• Χυμοί- Αναψυκτικά	• Μπαχαρικά
• Λίπη και έλαια	• Ιχθυοτροφεία
• Προϊόντα ελιάς	• Προϊόντα κρέατος
• Προϊόντα τομάτας	• Παγωτά
• Έτοιμο φαγητό- Catering	• Βιολογικά προϊόντα
• Καφέ- Ξηροί καρποί	• Σνακ- Ζαχαρώδη
• Μελισσοκομικά προϊόντα	• Ζυμαρικά
• Μαρμελάδες- Γλυκά	• Κονσερβοποιία
• Δημητριακά- Ρύζι	• Φρούτα νωπά-μεταποιημένα

Οι 500 επιχειρήσεις που τελικά συμπεριλήφθηκαν στην έρευνα παρατίθενται σε αλφαβητική σειρά στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II.

5.4 Η δομή του ερωτηματολογίου και τα δεδομένα που συλλέχθηκαν

Συνολικά η έρευνα είχε ως στόχο την καταγραφή της χρήσης του leasing και του factoring από τις επιχειρήσεις τροφίμων, καθώς και τη μελέτη διάφορων εξειδικευμένων παραμέτρων που σχετίζονται με τις παραπάνω μορφές χρηματοδότησης. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν είναι τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά και αποσκοπούν στην εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με το leasing και το factoring και τον τρόπο με τον οποίο οι επιχειρήσεις τροφίμων αντιμετωπίζουν τα συγκεκριμένα προϊόντα. Μαζί με το ερωτηματολόγιο στάλθηκε και ένα εισαγωγικό σημείωμα το οποίο ενημερώνει τους παραλήπτες σχετικά με τους σκοπούς της έρευνας, την ταυτότητα της, τον τρόπο διεξαγωγής της και τους τρόπους απάντησης και αποστολής των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων (fax, e-mail).

Το πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου εκτός από τα στοιχεία επικοινωνίας των επιχειρήσεων, περιέχει κάποια δημογραφικά στοιχεία καθώς και κάποιες γενικές ερωτήσεις που αφορούν το εσωτερικό και το εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης. Τα δημογραφικά στοιχεία που συλλέχθηκαν είναι αυτά που πιθανόν να σχετίζονται με την χρήση του leasing και του factoring από τις επιχειρήσεις, και πιο συγκεκριμένα η νομική μορφή, ο κλάδος δραστηριότητας, η ηλικία, το μόνιμο προσωπικό, ο κύκλος εργασιών και ο λόγος Ξένα / Ίδια Κεφάλαια (Debt to Equity Ratio) ,όσον αφορά το οικονομικό έτος 2004. Στην συνέχεια οι επιχειρήσεις του δείγματος κλήθηκαν να απαντήσουν σε κάποιες γενικές ερωτήσεις σχετικά με τη χρηματοδότησή τους, το στάδιο ανάπτυξης στο οποίο βρίσκονται, τον ανταγωνισμό που αντιμετωπίζουν, το αν αντιμετωπίζουν προβλήματα ρευστότητας και τέλος την εξαγωγική ή μη κατεύθυνση των πωλήσεων τους.

Το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου περιλαμβάνει ερωτήσεις σχετικά με τη χρήση του leasing από τις επιχειρήσεις. Αρχικά, υπάρχει ερώτηση για το αν η επιχείρηση χρησιμοποιεί το leasing για τη χρηματοδότησή της. Σε περίπτωση που δεν το χρησιμοποιεί καλείται να απαντήσει σχετικά με τους λόγους που την οδήγησαν να μην επιλέξει τη μορφή αυτή χρηματοδότησης. Σε αντίθετη περίπτωση καλείται να απαντήσει σχετικά με τους λόγους που την οδήγησαν στην επιλογή για χρήση του leasing. Εν συνεχεία οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν το leasing κλήθηκαν να απαντήσουν στις εξής ερωτήσεις :

- Το ποσοστό του πάγιου ενεργητικού της επιχείρησης που έχει χρηματοδοτηθεί με τη μέθοδο του leasing
- Τις συγκεκριμένες κατηγορίες πάγιων περιουσιακών στοιχείων που έχουν χρηματοδοτηθεί με λειτουργική ή χρηματοδοτική μίσθωση
- Τα συγκεκριμένα προϊόντα leasing που έχουν χρησιμοποιηθεί από την επιχείρηση (operational leasing, financial leasing, sale and lease back, real estate lease κ.α.)

Το τρίτο και τελευταίο μέρος του ερωτηματολογίου περιλαμβάνει ερωτήσεις σχετικά με τη χρήση του factoring. Σε αντιστοιχία με το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου αρχικά υπάρχει ερώτηση για το αν η επιχείρηση χρησιμοποιεί το factoring για τη χρηματοδότησή της. Σε περίπτωση που δεν το χρησιμοποιεί καλείται να απαντήσει σχετικά με τους λόγους που την οδήγησαν να μην το επιλέξει για τη χρηματοδότησή της. Σε αντίθετη περίπτωση καλείται να απαντήσει σχετικά με τους λόγους που την οδήγησαν στην επιλογή για χρήση του factoring. Στη συνέχεια οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν το factoring κλήθηκαν να απαντήσουν στις παρακάτω ερωτήσεις :

- Το ποσοστό της συνολικής χρηματοδότησης της επιχείρησης που προέρχεται από το factoring
- Ποια συγκεκριμένα προϊόντα - υπηρεσίες factoring χρησιμοποιήθηκαν στο παρελθόν ή χρησιμοποιούνται στην παρούσα φάση από την επιχείρηση
- Τυχόν προβλήματα που έχουν παρατηρηθεί στη σχέση της επιχείρησης με τους πελάτες, οι απαιτήσεις των οποίων έχουν εκχωρηθεί σε εταιρεία Factoring

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε κατά την διεξαγωγή της έρευνας παρατίθεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.

5.5 Στατιστικά στοιχεία και περιγραφή των επιχειρήσεων που απάντησαν και συμμετείχαν στην έρευνα.

Από τις 500 επιχειρήσεις στις οποίες στάλθηκε το ερωτηματολόγιο συλλέχθηκαν συνολικά 78 ερωτηματολόγια. Το ποσοστό απάντησης (Response Rate) ήταν 15,6% , κάτι που κρίνεται ιδιαίτερα ικανοποιητικό σχετικά με το αντίστοιχο ποσοστό παρόμοιων ερευνών που έχουν διεξαχθεί τόσο στον ελληνικό χώρο όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Άλλωστε ο στόχος κατά την αρχή της έρευνας ήταν η συλλογή 50 τουλάχιστον ερωτηματολογίων (Response Rate = 10%).

Στη συνέχεια παρατίθενται ορισμένα στατιστικά στοιχεία του συνόλου των επιχειρήσεων που απάντησαν στην έρευνα, τα οποία περιγράφουν το δείγμα ως προς τα δημογραφικά του χαρακτηριστικά.

(i) *Έδρα των επιχειρήσεων*

Από τις συνολικά 78 επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα οι 34 έχουν την έδρα τους στην Αττική, ενώ οι υπόλοιπες 44 εδρεύουν στην επαρχία. Πιο συγκεκριμένα συμμετείχαν επιχειρήσεις με έδρα στις εξής περιοχές της Ελλάδας :

- Αττική (34)
- Θράκη (3)
- Μακεδονία (18)
- Θεσσαλία (5)
- Στερεά Ελλάδα (εκτός Αττικής) (3)
- Πελοπόννησος (5)
- Κρήτη (6)
- Βόρειο Αιγαίο (2)
- Νότιο Αιγαίο (2)

(ii) *Ηλικία των επιχειρήσεων*

Στην έρευνα έλαβαν μέρος τόσο επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται για πολλά χρόνια, όσο και νέες επιχειρήσεις. Ο μέσος όρος (mean) των ηλικιών των επιχειρήσεων που έλαβαν μέρος στην έρευνα ήταν 25,8 έτη με τυπική απόκλιση (standard deviation) 20,67. Η νεότερη επιχείρηση ήταν ηλικίας 2 ετών ενώ η παλαιότερη ηλικίας 84 ετών. Σημειώνεται σ' αυτό το σημείο πως στη συγκεκριμένη ερώτηση απάντησαν 71 από τις 78 επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα.

(iii) *Νομική μορφή των επιχειρήσεων*

Οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν της εξής νομικής μορφής:

Πίνακας 5.1

NΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
-----------------	---------------------	---------

A.E.	45	57,7%
A.E.B.E.	25	32,1%
Ε.Π.Ε.	3	3,8%
ΑΛΛΟ	5	6,4%
ΣΥΝΟΛΟ	78	100%

(iv) *Κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων*

Οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα κατηγοριοποιήθηκαν ως προς τον κύκλο εργασιών που παρουσίασαν για το οικονομικό έτος 2004 στις εξής 5 κατηγορίες :

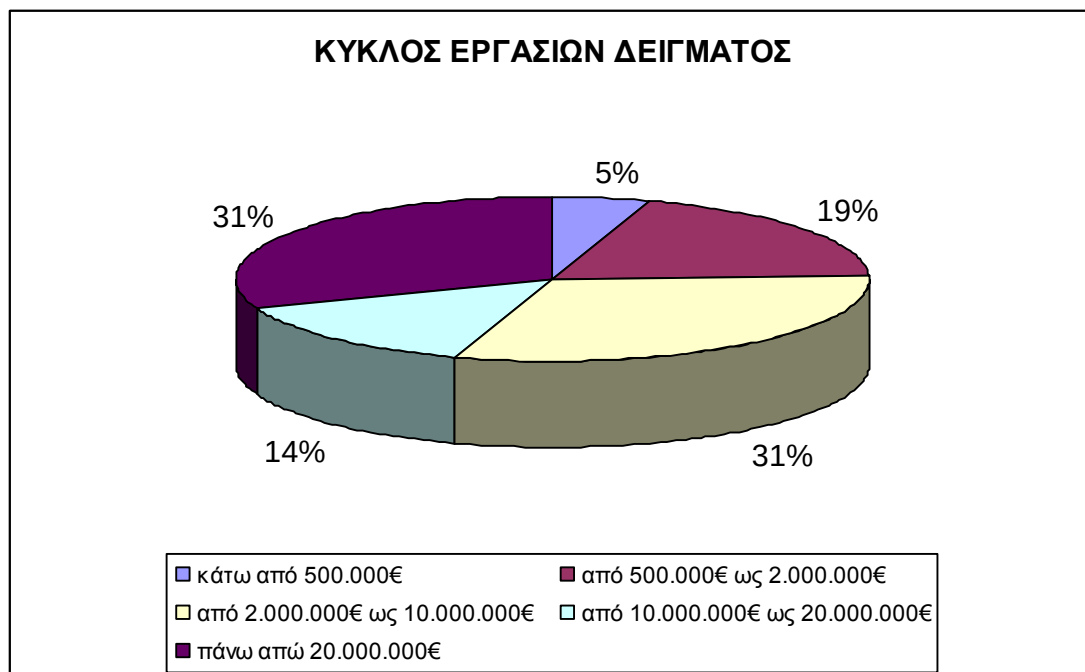
- κάτω από 500.000€
- από 500.000€ έως 2.000.000 €
- από 2.000.000€ έως 10.000.000€
- από 10.000.000 έως 20.000.000€
- πάνω από 20.000.000€

Για τις ανάγκες της έρευνας οι επιχειρήσεις που έλαβαν μέρος στην έρευνα κατηγοριοποιήθηκαν εν συνεχεία σε τρεις κατηγορίες ανάλογα με τον κύκλο εργασιών τους. Αυτές ήταν οι εξής :

- Κάτω από 2.000.000€ (μικρές)
- Από 2.000.000 έως 10.000.000€ (μεσαίες)
- Πάνω από 10.000.000€ (μεγάλες)

Η συχνότητα της κάθε κατηγορίας παρουσιάζεται στο *Διάγραμμα 5.1* που ακολουθεί:

Διάγραμμα 5.1 : Κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων του δείγματος

(v) *Μόνιμο προσωπικό των επιχειρήσεων*

Όσον αφορά το μόνιμο προσωπικό των επιχειρήσεων, αυτό αποτέλεσε άλλη μια μεταβλητή που χρησιμοποιήθηκε για την κατηγοριοποίηση των επιχειρήσεων ανάλογα με το μέγεθός τους. Ο μέσος όρος του μόνιμου προσωπικού των επιχειρήσεων που έλαβαν μέρος στην έρευνα ήταν 127 άτομα, με τυπική απόκλιση 223,7, μέγιστο 1400 και ελάχιστο 10. Σημειώνεται πως στη συγκεκριμένη ερώτηση απάντησαν 69 από τις 78 επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις ανάλογα με το μόνιμο προσωπικό τους κατηγοριοποιήθηκαν στις εξής κατηγορίες με τις εξής συχνότητες :

- Μικρές (ως 30 άτομα) (**24** επιχειρήσεις)
- Μεσαίες (από 30 ως 100 άτομα) (**24** επιχειρήσεις)
- Μεγάλες (πάνω από 100 άτομα) (**21** επιχειρήσεις)

(vi) *Λόγος Ξένα προς Ίδια Κεφάλαια*

Ο λόγος Ξένα προς Ίδια Κεφάλαια (Debt to equity Ratio) είναι ένας αριθμοδείκτης ο οποίος εκφράζει τη χρηματοοικονομική μόχλευση της επιχείρησης. Στην ουσία εκφράζει το συνολικό δανεισμό της επιχείρησης σε σχέση με τα Ίδια Κεφάλαιά της. Ο μέσος όρος του αριθμοδείκτη ήταν 0,94 με τυπική απόκλιση 1,48.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

6.1 Εισαγωγή

Η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων από τα ερωτηματολόγια που συλλέχθηκαν έδωσε ορισμένα πολύ ενδιαφέροντα συμπεράσματα. Μεταξύ αυτών συμπεριλαμβάνονται τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν το

leasing και το factoring για τη χρηματοδότησή τους, οι λόγοι που οδηγούν τις επιχειρήσεις στις συγκεκριμένες μορφές χρηματοδότησης, καθώς και τα συγκεκριμένα χρηματοδοτικά προϊόντα που χρησιμοποιούνται. Αρχικά παρουσιάζονται συγκεντρωτικά τα αποτελέσματα από κάποιες γενικές ερωτήσεις που υπήρχαν στο ερωτηματολόγιο και είναι χρήσιμες για τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών του δείγματος. Στη συνέχεια ακολουθεί η παρουσίαση των αποτελεσμάτων σχετικά με τη χρήση του leasing και του factoring, καθώς και τα αποτελέσματα και συμπεράσματα από τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων.

6.2 Γενικά στοιχεία για τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων

Μετά τη συλλογή των ερωτηματολογίων ακολούθησε η συγκέντρωση των στοιχείων και η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων έγινε με τη βοήθεια του Microsoft Excel και του στατιστικού πακέτου S.P.S.S. 11.5.0 for Windows. Πιο συγκεκριμένα, το πρόγραμμα S.P.S.S. χρησιμοποιήθηκε για τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων, η οποία περιελάμβανε την παρουσίαση περιγραφικών δεδομένων (descriptives), τη δημιουργία πινάκων με συγκεντρωτικά στοιχεία (frequencies), καθώς και την περαιτέρω στατιστική ανάλυση των δεδομένων μέσω των μεθόδων crosstabs και ελέγχου χ^2 , T-test και one-way ANOVA.

Ο σκοπός της διασταύρωσης πινάκων (crosstabs) είναι η παρουσίαση σε μορφή πίνακα της σχέσης μεταξύ δύο ή περισσότερων ποιοτικών μεταβλητών. Με τη μέθοδο αυτή διερευνάται το κατά πόσο οι μεταβλητές σχετίζονται μεταξύ τους ή είναι ανεξάρτητες. Στην ουσία η ανεξαρτησία ή όχι των μεταβλητών κρίνεται από τον έλεγχο ανεξαρτησίας chi-square (χ^2). Ο σκοπός ενός ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 είναι να καθορίσει αν οι πραγματικές τιμές των μεταβλητών αποκλίνουν σημαντικά από τις αντίστοιχες αναμενόμενες τιμές (αυτές που θα παρατηρούνταν αν οι μεταβλητές ήταν ανεξάρτητες). Τα στατιστικά μέτρα για την χ^2 υπολογίζονται αθροίζοντας τα τετράγωνα των αποκλίσεων [πραγματική τιμή (f_0) μείον την αναμενόμενη τιμή (f_e)] διαιρεμένα με την αναμενόμενη τιμή για κάθε κελί του πίνακα :

$$\chi^2 = \sum [(f_0 - f_e)^2 / f_e]$$

Αν υπάρχει μεγάλη ασυμφωνία μεταξύ των πραγματικών και αναμενόμενων τιμών, το μέτρο της χ^2 θα είναι μεγάλο υποδεικνύοντας σημαντική διαφορά μεταξύ των πραγματικών και των αναμενόμενων τιμών. Μαζί με το μέτρο αυτό υπολογίζεται και μια τιμή πιθανότητας (p). Με $p < 0,05$ είναι κοινώς αποδεκτό πως οι τιμές που παρατηρήθηκαν διαφέρουν σημαντικά από τις αναμενόμενες τιμές και συνεπώς οι

δύο μεταβλητές δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους. Συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών υπάρχει και όταν $p < 0,10$, σε ασθενέστερη βέβαια μορφή.

Ο έλεγχος T-test είναι μια διαδικασία που χρησιμοποιείται για τη σύγκριση δειγματικών μέσων προκειμένου να ελεγχθεί αν υπάρχουν αρκετά στοιχεία για την εξαγωγή του συμπεράσματος πως οι μέσοι των αντιστοίχων πληθυσμιακών κατανομών πράγματι διαφέρουν. Πιο συγκεκριμένα, για να γίνει κάποιος έλεγχος T σε ανεξάρτητα δείγματα (independent samples T-test), λαμβάνονται δείγματα από 2 πληθυσμούς. Τα δύο δείγματα μετρώνται με βάση τη μεταβλητή που ενδιαφέρει. Ο έλεγχος T θα καθορίσει αν οι μέσοι των κατανομών των δύο δειγμάτων διαφέρουν σημαντικά ο ένας από τον άλλο. Ο έλεγχος σημαντικότητας που χρησιμοποιήθηκε κατά τους ελέγχους T στην παρούσα εργασία εξετάζει το κατά πόσο ο μέσος μιας κατανομής διαφέρει σημαντικά από το μέσο μιας άλλης. Το επίπεδο σημαντικότητας που χρησιμοποιείται και σ' αυτή την περίπτωση είναι το $p < 0,05$.

Η τελευταία μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε κατά τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων είναι η μονόδρομη ανάλυση διακύμανσης (one way ANOVA). Η ανάλυση διακύμανσης είναι μια διαδικασία που χρησιμοποιείται για να συγκριθούν μέσοι δειγμάτων και να διαπιστωθεί αν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για να εξαχθεί το συμπέρασμα πως οι μέσοι των αντίστοιχων πληθυσμιακών κατανομών επίσης διαφέρουν. Ενώ οι έλεγχοι T συγκρίνουν μόνο δύο κατανομές, η ανάλυση διακύμανσης μπορεί να συγκρίνει πολλές. Χρησιμοποιώντας την one-way ANOVA, πρέπει να υπάρχει ακριβώς μία εξαρτημένη μεταβλητή (συνεχής) και ακριβώς μία ανεξάρτητη μεταβλητή (μη συνεχής). Η μονόδρομη ανάλυση διακύμανσης θα δώσει κάποια τιμή σημαντικότητας που θα δηλώνει αν υπάρχουν σημαντικές διαφορές στις συγκρίσεις που έγιναν. Αυτή η τιμή σημαντικότητας δεν προσδιορίζει πού βρίσκεται η διαφορά ή ποιες είναι οι διαφορές. Το επίπεδο σημαντικότητας που χρησιμοποιείται και σ' αυτή την περίπτωση είναι το $p < 0,05$.

6.3 Γενικά στοιχεία των επιχειρήσεων

Οι επιχειρήσεις κλήθηκαν να απαντήσουν σε 6 συνολικά ερωτήματα σχετικά με το στάδιο ανάπτυξης στο οποίο βρίσκονται, τη χρηματοδότησή τους, την εξαγωγική ή μη κατεύθυνση των πωλήσεων τους, τον ανταγωνισμό που αντιμετωπίζουν και την οικονομική τους κατάσταση. Τα συγκεντρωτικά στοιχεία αυτών των ερωτήσεων παρουσιάζονται παρακάτω.

Πίνακας 6.1 : Γενικά στοιχεία των επιχειρήσεων

	Σ.Α.	Σ.	Ο.Σ.Ο.Α.	Δ.	Δ.Α.
--	------	----	----------	----	------

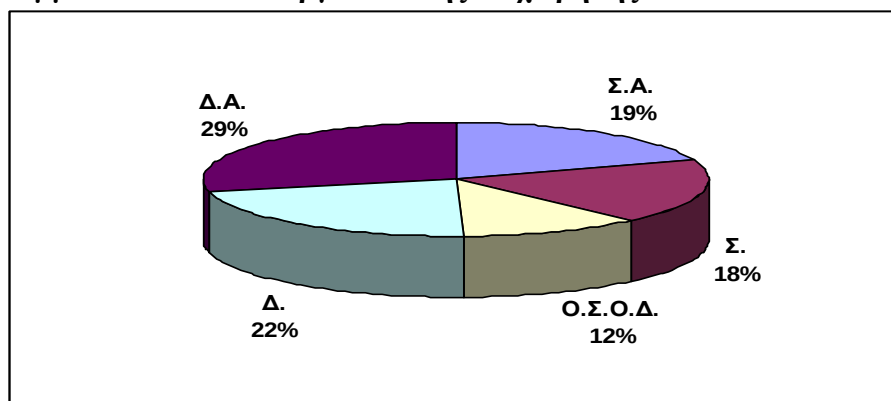
1.	Η επιχείρηση βρίσκεται σε στάδιο έντονης ανάπτυξης.	26	32	14	4	1
2.	Η επιλογή των μεθόδων που θα χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση της επιχείρησης αποτελεί έναν σημαντικό τομέα.	23	30	17	7	0
3.	Οι εξαγωγές αποτελούν σημαντικό κομμάτι του κύκλου εργασιών της επιχείρησης.	15	14	9	17	22
4.	Ο κλάδος στον οποίο δραστηριοποιείται η επιχείρηση είναι έντονα ανταγωνιστικός.	41	26	8	1	1
5.	Η επιχείρηση δεν αντιμετωπίζει ιδιαίτερα προβλήματα ρευστότητας.	17	32	16	9	3
6.	Η επιχείρηση δεν αντιμετωπίζει δυσκολίες στην εύρεση κεφαλαίων για την χρηματοδότησή της.	22	30	15	7	3

(Σ.Α.: συμφωνώ απολύτως, Σ.: συμφωνώ, Ο.Σ.Ο.Α.: ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, Δ.: διαφωνώ, Δ.Α.: διαφωνώ απολύτως)

Όσον αφορά το στάδιο ανάπτυξης των επιχειρήσεων που συμπεριλαμβάνονται στο δείγμα της έρευνας, η πλειονότητα αυτών δηλώνει πως βρίσκεται σε στάδιο έντονης ανάπτυξης. Πιο συγκεκριμένα το 75,4% των επιχειρήσεων συμφωνεί πως η επιχείρηση βρίσκεται σε στάδιο έντονης ανάπτυξης, ενώ μόλις το 6,5% διαφωνεί με τη συγκεκριμένη πρόταση. Παρόμοια είναι και τα αποτελέσματα στην ερώτηση σχετικά με τη σημασία που έχει για την επιχείρηση η επιλογή των μεθόδων χρηματοδότησης που θα χρησιμοποιηθούν. Το 68,9% των επιχειρήσεων δηλώνει πως η επιλογή των μεθόδων που θα χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό τομέα για την επιχείρηση, ενώ ένα 9,1% των επιχειρήσεων δηλώνει πως ο τομέας αυτός δεν είναι ιδιαίτερα σημαντικός.

Μεταξύ των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα, υπήρχαν σημαντικές διαφορές όσον αφορά την εξαγωγική ή μη κατεύθυνση των πωλήσεων. Όπως φαίνεται και στο *Διάγραμμα 6.1* που ακολουθεί το 37% των επιχειρήσεων θεωρεί τις εξαγωγές σημαντικό κομμάτι του κύκλου εργασιών του, ενώ το 51% όχι.

Διάγραμμα 6.1 : Απαντήσεις σχετικά με το αν οι εξαγωγές αποτελούν σημαντικό κομμάτι του κύκλου εργασιών της επιχείρησης.

Η επόμενη ερώτηση αφορούσε στον ανταγωνισμό που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις. Η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων (87%) δήλωσε πως ο

κλάδος στον οποίο δραστηριοποιείται είναι έντονα ανταγωνιστικός. Όσον αφορά την οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων, το 63,7% δήλωσε πως δεν αντιμετωπίζει ιδιαίτερα προβλήματα ρευστότητας, με μόλις ένα 15,6% των επιχειρήσεων να αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα ρευστότητας. Εν συνεχεία, το 57,6% των επιχειρήσεων που έλαβαν μέρος στην έρευνα δήλωσε πως δεν αντιμετωπίζει ιδιαίτερα προβλήματα στην εύρεση κεφαλαίων για τη χρηματοδότησή του, ενώ το 13% αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα στον τομέα αυτό.

6.4 Στατιστικά στοιχεία σχετικά με τη χρήση leasing

Από τις 78 επιχειρήσεις που έλαβαν μέρος στην έρευνα οι 41 (ποσοστό 53%) χρησιμοποιούν το leasing για τη χρηματοδότησή τους, ενώ οι 37 (ποσοστό 47%) όχι.

Διάγραμμα 6.2: Ποσοστό των επιχειρήσεων που χρησιμοποιεί το leasing για τη χρηματοδότησή του.

Στη συνέχεια αναλύονται οι λόγοι που οδήγησαν τις επιχειρήσεις στη χρήση ή όχι του leasing ως μεθόδου χρηματοδότησης. Επιπλέον, παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία σχετικά με το ποσοστό του παγίου ενεργητικού των επιχειρήσεων που χρηματοδοτούνται μέσω leasing, τα συγκεκριμένα είδη παγίου ενεργητικού που χρηματοδοτούνται με τον τρόπο αυτό, καθώς και τα συγκεκριμένα είδη μισθώσεων που χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις.

6.4.1 Λόγοι που συντελούν στη μη επιλογή του leasing ως μεθόδου χρηματοδότησης

Στον Πίνακα 6.2 παρουσιάζονται τα συγκεντρωτικά στοιχεία που συλλέχθηκαν από τις επιχειρήσεις που δεν χρησιμοποιούν το leasing και αφορούν στους λόγους για τους οποίους έχουν καταφύγει σε άλλες μορφές χρηματοδότησης.

Πίνακας 6.2 : Λόγοι μη χρήσης του leasing

		Σ.Α.	Σ.	Ο.Σ.Ο.Δ.	Δ.	Δ.Α.
1.	Υψηλό κόστος σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.	9	13	8	4	1
2.	Μη παροχή των επιθυμητών προϊόντων από τις εταιρείες leasing (π.χ. leasing για πολύ εξειδικευμένα μηχανήματα).	4	4	17	4	5
3.	Έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τα προϊόντα leasing που υπάρχουν.	1	7	8	13	5
4.	Επάρκεια ιδίων κεφαλαίων για την χρηματοδότηση της επιχείρησης.	16	7	10	2	1
5.	Απουσία άμεσης ανάγκης για επενδύσεις σε πάγιο εξοπλισμό.	3	11	8	6	6

Η κλίμακα Συμφωνώ Απολύτως έως Διαφωνώ Απολύτως βαθμολογήθηκε αντίστοιχα από 1 έως 5 για να υπολογισθούν οι μέσοι όροι των απαντήσεων που έδωσαν οι επιχειρήσεις. Κατά συνέπεια, όσο μικρότερος παρουσιάζεται ο μέσος όρος σε κάθε λόγο που οδήγησε στην απόφαση να μην χρησιμοποιηθεί το leasing για τη χρηματοδότηση της επιχείρησης, τόσο πιο σημαντικός θεωρείται ο λόγος αυτός. Στον Πίνακα 6.3 παρουσιάζονται οι λόγοι μη χρησιμοποίησης του leasing κατά σειρά σπουδαιότητας.

Πίνακας 6.3 : Λόγοι μη χρήσης του leasing κατά σειρά σπουδαιότητας

		M.O.
1.	Επάρκεια ιδίων κεφαλαίων για την χρηματοδότηση της επιχείρησης.	2,03
2.	Υψηλό κόστος σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.	2,29
3.	Απουσία άμεσης ανάγκης για επενδύσεις σε πάγιο εξοπλισμό.	3,03
4.	Μη παροχή των επιθυμητών προϊόντων από τις εταιρείες leasing (π.χ. leasing για πολύ εξειδικευμένα μηχανήματα).	3,06
5.	Έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τα προϊόντα leasing που υπάρχουν.	3,41

Ο σημαντικότερος λόγος για τη μη επιλογή του leasing ως μεθόδου χρηματοδότησης από τις επιχειρήσεις είναι η επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων. Επιχειρήσεις που έχουν τη δυνατότητα να χρηματοδοτήσουν τις επενδύσεις τους μέσω των ιδίων κεφαλαίων που διαθέτουν, δεν επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν το leasing. Έτσι, οι επενδύσεις τους χρηματοδοτούνται στο μεγαλύτερο βαθμό μέσω των ιδίων κεφαλαίων. Ο δεύτερος σημαντικότερος λόγος που οδηγεί τις επιχειρήσεις να μη χρησιμοποιήσουν το leasing φαίνεται να είναι το υψηλό χρηματοοικονομικό κόστος που εμφανίζει σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες στις επιχειρήσεις. Οι επόμενοι λόγοι που παρατίθενται στον Πίνακα 6.3

δεν παρουσιάζονται ιδιαίτερα σημαντικοί όσον αφορά την απόφαση των επιχειρήσεων να μη χρησιμοποιήσουν το leasing.

Οι λόγοι που οδηγούν τις επιχειρήσεις να μην επιλέξουν το leasing για τη χρηματοδότησή τους αναλύθηκαν τόσο με βάση το μέγεθος των επιχειρήσεων όσο και με βάση τα γενικά τους χαρακτηριστικά. Για την ανάλυση αυτή χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος one-way ANOVA. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ. Η επεξεργασία που έγινε δεν έδωσε στατιστικά σημαντικές διαφορές σχετικά με τους λόγους για τους οποίους οι επιχειρήσεις δεν χρησιμοποιούν το leasing, ανάλογα με τα ιδιαίτερα τους χαρακτηριστικά (μέγεθος, ηλικία, στάδιο ανάπτυξης, χρηματοοικονομική μόχλευση).

6.4.2 Λόγοι που συντελούν στην επιλογή του leasing ως μεθόδου χρηματοδότησης

Στον Πίνακα 6.4 παρουσιάζονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν το leasing, όσον αφορά τους λόγους που τις οδήγησαν να επιλέξουν τη συγκεκριμένη μορφή χρηματοδότησης.

Πίνακας 6.4 : Λόγοι χρήσης του leasing

		Σ.Α.	Σ.	Ο.Σ.Ο.Δ.	Δ.	Δ.Α.
1.	Εξοικονόμηση ιδίων κεφαλαίων για άλλες χρήσεις.	22	14	2	2	0
2.	Ταχεία τεχνολογική πρόοδος και ανάγκη για συνεχή ανανέωση του παραγωγικού εξοπλισμού.	10	23	5	3	0
3.	Αποφυγή εξόδων για συντήρηση, ασφάλιση εξοπλισμού.	12	10	10	6	2
4.	Ευκολία και ταχύτητα στην εξασφάλιση της χρηματοδότησης (σε σύγκριση με άλλες μορφές χρηματοδότησης π.χ. τραπεζικά δάνεια).	12	21	8	0	0
5.	Φορολογικά οφέλη.	21	11	6	1	1
6.	Χαμηλότερο κόστος σχετικά με άλλες μορφές χρηματοδότησης.	8	12	16	2	2
7.	Βελτίωση της εικόνας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (ισολογισμό, κατάσταση ταμειακών ροών κτλ.).	11	16	7	4	2
8.	Μεταφορά μέρους του χρηματοοικονομικού κινδύνου της επένδυσης στον εκμισθωτή. (όταν πρόκειται για σταθερό επιτόκιο)	5	18	9	3	4

Όπως και παραπάνω, οι λόγοι που οδήγησαν τις επιχειρήσεις να χρηματοδοτηθούν μέσω του leasing ιεραρχήθηκαν με βάση τον μέσο όρο των

απαντήσεων. Οι λόγοι αυτοί παρουσιάζονται κατά σειρά σπουδαιότητας στον Πίνακα 6.5.

Πίνακας 6.5 : Λόγοι χρήσης του leasing κατά σειρά σπουδαιότητας

		Μ.Ο.
1.	Εξοικονόμηση ιδίων κεφαλαίων για άλλες χρήσεις.	1,60
2.	Φορολογικά οφέλη.	1,75
3.	Ευκολία και ταχύτητα στην εξασφάλιση της χρηματοδότησης (σε σύγκριση με άλλες μορφές χρηματοδότησης π.χ. τραπεζικά δάνεια).	1,90
4.	Ταχεία τεχνολογική πρόοδος και ανάγκη για συνεχή ανανέωση του παραγωγικού εξοπλισμού.	2,02
5.	Βελτίωση της εικόνας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (ισολογισμό, κατάσταση ταμειακών ροών κτλ.).	2,25
6.	Αποφυγή εξόδων για συντήρηση, ασφάλιση εξοπλισμού.	2,40
7.	Χαμηλότερο κόστος σχετικά με άλλες μορφές χρηματοδότησης.	2,45
8.	Μεταφορά μέρους του χρηματοοικονομικού κινδύνου της επένδυσης στον εκμισθωτή. (όταν πρόκειται για σταθερό επιτόκιο)	2,56

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν το leasing για τη χρηματοδότησή τους, ο σπουδαιότερος λόγος που τις οδήγησε στη συγκεκριμένη μορφή χρηματοδότησης είναι η εξοικονόμηση των ιδίων κεφαλαίων για άλλες χρήσεις. Ο δεύτερος σημαντικότερος λόγος που έκανε τις επιχειρήσεις να επιλέξουν το leasing έναντι εναλλακτικών μορφών χρηματοδότησης είναι τα φορολογικά οφέλη που αυτό προσφέρει. Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας, που φαίνεται να οδηγεί τις επιχειρήσεις στην χρήση του leasing, είναι η ευκολία και η ταχύτητα που παρουσιάζει, σε σύγκριση με άλλες μορφές χρηματοδότησης, όπως παραδείγματος χάρη τον τραπεζικό δανεισμό. Επιπλέον, στην απόφαση μιας επιχείρησης για τη χρηματοδότηση μέσω leasing ή όχι, σημαντικός φαίνεται να είναι ο παράγοντας της ταχείας τεχνολογικής προόδου που δημιουργεί ανάγκη για συνεχή ανανέωση του τεχνολογικού εξοπλισμού προκειμένου η επιχείρηση να υιοθετεί την πιο σύγχρονη τεχνολογία. Ο τελευταίος λόγος που φαίνεται να είναι καθοριστικός για την επιλογή του leasing από τις επιχειρήσεις είναι το γεγονός πως το leasing προσφέρεται για βελτίωση της εικόνας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και πιο συγκεκριμένα του ισολογισμού και της κατάστασης ταμειακών ροών.

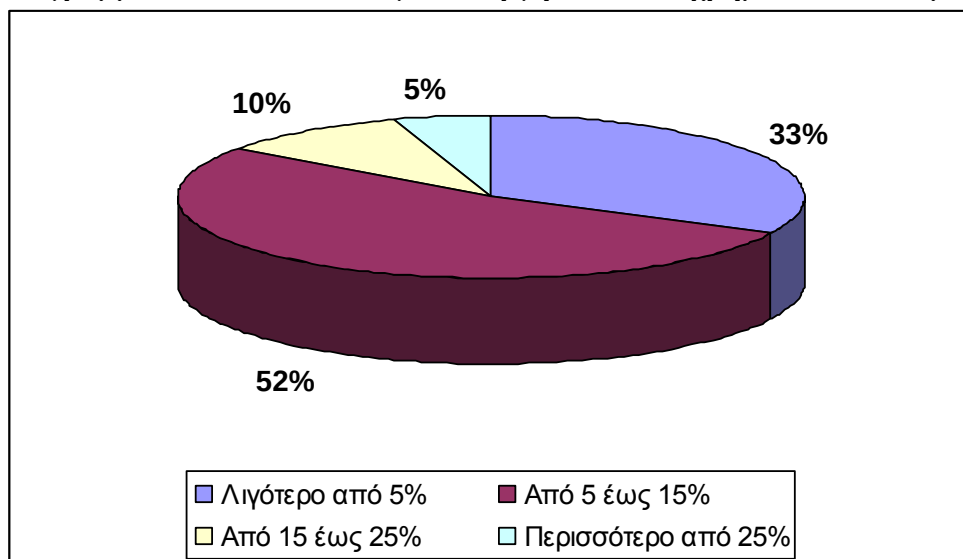
Όπως και προηγουμένως, διερευνήθηκε κατά πόσο επιχειρήσεις με διαφορετικά χαρακτηριστικά (μέγεθος, ηλικία, χρηματοοικονομική μόχλευση, στάδιο

ανάπτυξης) έχουν διαφορετικούς λόγους που τις οδηγούν στη χρηματοδότηση μέσω leasing. Τα αποτελέσματα των αναλύσεων (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ) δεν δείχνουν στατιστικά σημαντικές τις διαφορές στους λόγους χρήσης του leasing ανάλογα με τα γενικά χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων.

6.4.3 Ποσοστό πάγιου ενεργητικού που χρηματοδοτείται μέσω leasing

Οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν το leasing για τη χρηματοδότησή τους διαφέρουν σημαντικά ως προς το ποσοστό του παγίου ενεργητικού τους που χρηματοδοτείται με τη χρήση μισθώσεων. Όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα 6.3 που ακολουθεί ένα 33% των επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν το leasing χρηματοδοτεί μ' αυτό τον τρόπο λιγότερο από 5% του παγίου ενεργητικού του. Η πλειονότητα των επιχειρήσεων (52%) χρηματοδοτεί μέσω leasing ποσοστό μεταξύ 5 και 15% του παγίου ενεργητικού της. Ένα 10% χρηματοδοτεί από 15 έως 25% του παγίου ενεργητικού, ενώ ένα 5% χρηματοδοτεί με μισθώσεις περισσότερο από 25% του παγίου ενεργητικού.

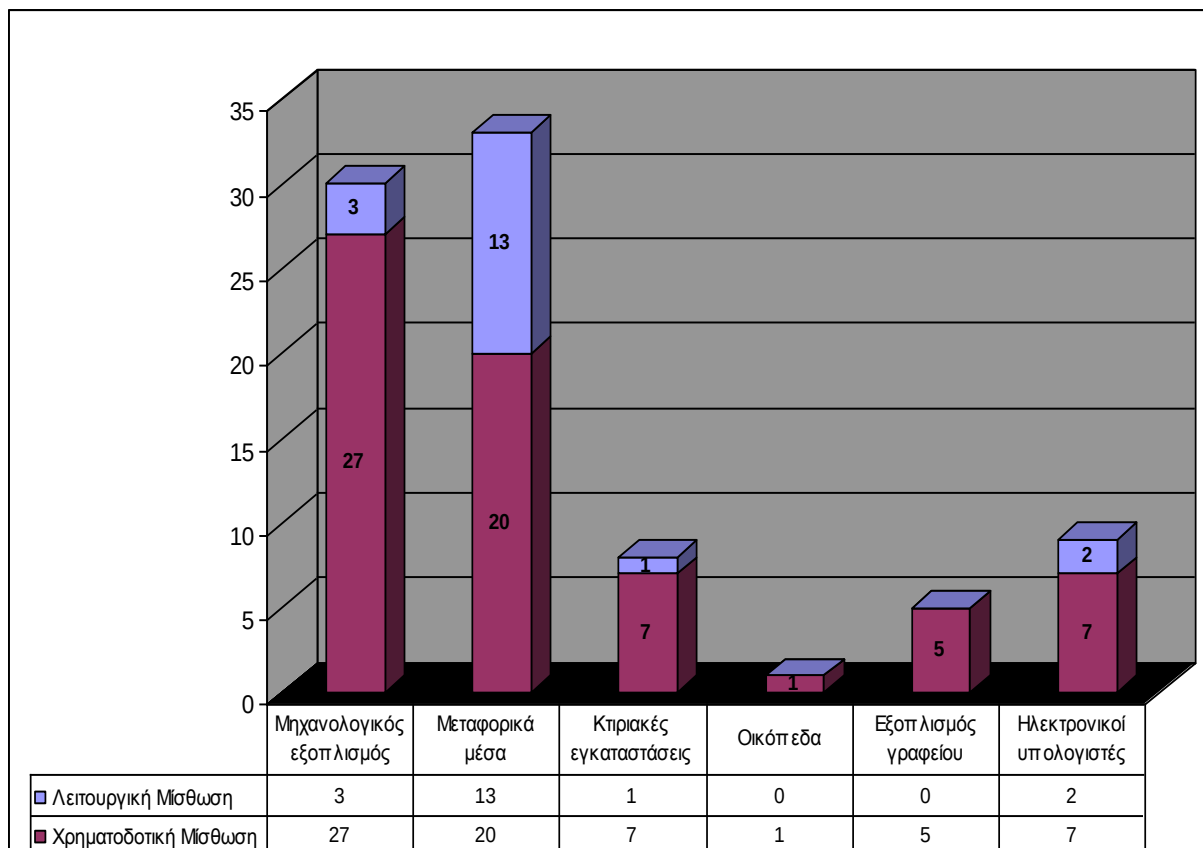
Διάγραμμα 6.3 : Ποσοστό πάγιου ενεργητικού που χρηματοδοτείται μέσω leasing

6.4.4 Κατηγορίες πάγιων περιουσιακών στοιχείων που χρηματοδοτούνται μέσω leasing

Οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν το leasing για να χρηματοδοτήσουν τις επενδύσεις τους σε διάφορες κατηγορίες πάγιων περιουσιακών στοιχείων όπως μεταφορικά μέσα, μηχανολογικό εξοπλισμό, ακίνητα, εξοπλισμό γραφείου κ.α.. Στο Διάγραμμα 6.4 παρουσιάζονται τα στοιχεία σχετικά με τις κατηγορίες πάγιου ενεργητικού που χρηματοδοτούν οι επιχειρήσεις με leasing, καθώς και το είδος της μίσθωσης που χρησιμοποιείται σε κάθε επιμέρους κατηγορία.

Διάγραμμα 6.4: Κατηγορίες πάγιων περιουσιακών στοιχείων που χρηματοδοτούνται μέσω leasing.

Η πιο σημαντική κατηγορία πάγιου ενεργητικού που χρηματοδοτείται μέσω leasing είναι τα μεταφορικά μέσα, καθώς 33 (ποσοστό 80,5%) από τις 41 επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν leasing, χρησιμοποιούν τις μισθώσεις για τις επενδύσεις τους στη συγκεκριμένη κατηγορία. Τα μεταφορικά μέσα χρηματοδοτούνται τόσο μέσω λειτουργικής όσο και μέσω χρηματοδοτικής μίσθωσης με τις χρηματοδοτικές μισθώσεις να αντιπροσωπεύουν το 59,6% του συνόλου των μισθώσεων μεταφορικών μέσων και τις λειτουργικές μισθώσεις το 40,6%.

Η επόμενη σημαντική κατηγορία πάγιου ενεργητικού που χρηματοδοτείται μέσω leasing είναι αυτή του μηχανολογικού εξοπλισμού. Από τις 41 επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν το leasing το 73,2% έχει χρηματοδοτήσει μ' αυτό επενδύσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό. Η συγκεκριμένες μισθώσεις ανήκουν κατά κύριο λόγο

στην κατηγορία των χρηματοδοτικών μισθώσεων (κατά 90%), ενώ μόλις το 10% χρησιμοποιεί τη λειτουργική μίσθωση για χρηματοδότηση του μηχανολογικού εξοπλισμού.

Άλλες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων που χρηματοδοτούνται μέσω leasing είναι τα κτίρια και τα οικόπεδα (real estate lease). 8 από τις 41 επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν leasing, έχει χρηματοδοτήσει με μίσθωση κτιριακές εγκαταστάσεις, ενώ μόλις 1 οικόπεδα. Τέλος, 9 από τις 41 (ποσοστό 21,9%) επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν leasing έχουν χρηματοδοτήσει με τον τρόπο αυτό επενδύσεις σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές, κυρίως με χρήση χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Συνοπτικά, και όσον αφορά το σύνολο των επιχειρήσεων που έλαβαν μέρος στην έρευνα, το 42,3% έχει χρησιμοποιήσει το leasing για τη χρηματοδότηση επενδύσεων σε μεταφορικά μέσα, το 38,5% για επενδύσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό και το 11,5% για επενδύσεις σε κτιριακές εγκαταστάσεις.

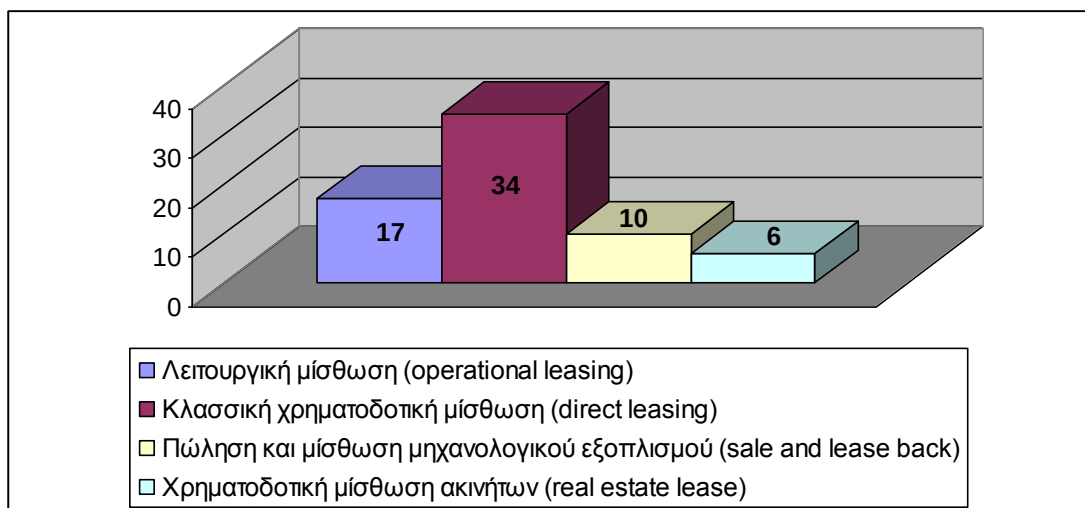
6.4.5 Συγκεκριμένα είδη μισθώσεων που χρησιμοποιούνται

Οι μισθώσεις που χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις ανήκουν σε διάφορες κατηγορίες με πιο σημαντικές αυτές της χρηματοδοτικής μίσθωσης (financial leasing), της λειτουργικής μίσθωσης (operational leasing), της πώλησης και μίσθωσης μηχανολογικού εξοπλισμού (sale and lease back) και της χρηματοδοτικής μίσθωσης ακινήτων (real estate lease). Στον Πίνακα 6.6 που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας σχετικά με τα συγκεκριμένα είδη μισθώσεων που χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις τροφίμων.

Πίνακας 6.6 : Μισθώσεις ανά είδος

ΕΙΔΟΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Λειτουργική μίσθωση (operational leasing)	17	21,8%
Κλασσική χρηματοδοτική μίσθωση (financial leasing)	34	43,6%
Πώληση και μίσθωση μηχανολογικού εξοπλισμού (sale and lease back)	10	12,8%
Χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων (real estate lease)	6	7,7%

Διάγραμμα 6.5 : Μισθώσεις ανά είδος

Η πιο σημαντική κατηγορία μισθώσεων για τις επιχειρήσεις τροφίμων είναι αυτή της χρηματοδοτικής μίσθωσης, καθώς τη χρησιμοποιεί για τη χρηματοδότησή του το 43,6% των επιχειρήσεων του δείγματος. Ακολουθεί η κατηγορία των λειτουργικών μισθώσεων η οποία χρησιμοποιείται από το 21,8% των επιχειρήσεων. Η πώληση και εν συνεχεία μίσθωση μηχανολογικού εξοπλισμού χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση του 12,8% των επιχειρήσεων, ενώ τέλος ένα 7,7% του δείγματος έχει χρησιμοποιήσει τη χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων για τη χρηματοδότηση των επενδύσεών του.

6.5 Χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν leasing

Όπως προαναφέρθηκε το 53% των επιχειρήσεων του δείγματος χρησιμοποιεί το leasing για τη χρηματοδότησή του. Με τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων ερευνήθηκε το κατά πόσο η χρήση του leasing από τις επιχειρήσεις τροφίμων επηρεάζεται από διάφορα χαρακτηριστικά τους, όπως το μέγεθος (βάση κύκλου εργασιών και προσωπικού), η ηλικία, ο λόγος ξένα προς ίδια κεφάλαια, η κατάσταση της ρευστότητας της επιχείρησης, καθώς και η δυσκολία που αυτή αντιμετωπίζει στην εύρεση κεφαλαίων για τη χρηματοδότησή της.

6.5.1 Μέγεθος επιχείρησης και χρήση του leasing

Η πρώτη παράμετρος που διερευνήθηκε το κατά πόσο έχει σχέση με το αν η επιχείρηση χρησιμοποιεί το leasing για τη χρηματοδότησή της είναι το μέγεθος της επιχείρησης. Η κατηγοριοποίηση των επιχειρήσεων ανάλογα με το μέγεθός τους έγινε

τόσο βάση του κύκλου εργασιών, όσο και βάση του μονίμου προσωπικού που απασχολούν. Όσον αφορά τον κύκλο εργασιών οι επιχειρήσεις χωρίστηκαν σε 3 κατηγορίες :

- Κάτω από 2.000.000€ (μικρές)
- Από 2.000.000 έως 10.000.000€ (μεσαίες)
- Πάνω από 10.000.000€ (μεγάλες)

Η διασταύρωση των πινάκων (crosstabs) που δείχνουν τη χρήση ή όχι του leasing ανάλογα με τον κύκλο εργασιών των επιχειρήσεων παρουσιάζεται στον Πίνακα 6.7 που ακολουθεί.

Πίνακας 6.7 : Διασταύρωση κύκλου εργασιών και χρήσης leasing

		Crosstab		
		Η επιχείρηση χρησιμοποιεί το leasing ως μέθοδο χρηματοδότησης ;		Σύνολο
		ΝΑΙ	ΟΧΙ	
ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	<2εκ. €	10	9	19
	>2εκ. € και <10εκ. €	22	13	35
	>10εκ. €	9	15	24
Σύνολο		41	37	78

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,671(a)	2	,159

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,01.

Στη συνέχεια έγινε έλεγχος ανεξαρτησίας Chi-Square (χ^2), ώστε να διαπιστωθεί το κατά πόσο η χρήση του leasing ή όχι από μια επιχείρηση επηρεάζεται από τον κύκλο εργασιών που αυτή έχει. Όπως φαίνεται και στον Πίνακα 6.7 οι διαφορές στη χρήση του leasing ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης όσον αφορά τον κύκλο εργασιών της δεν βρέθηκαν να είναι στατιστικά σημαντικές. Κατά συνέπεια, η συσχέτιση μεταξύ κύκλου εργασιών και χρήσης του leasing απορρίπτεται και συμπεραίνεται πως η χρήση του leasing από μια επιχείρηση δεν εξαρτάται από τον κύκλο εργασιών της.

Η παραπάνω στατιστική επεξεργασία επαναλήφθηκε για να διαπιστωθεί κατά πόσο το μέγεθος των επιχειρήσεων βάση μονίμου προσωπικού επηρεάζει ή όχι τη χρήση leasing. Οι επιχειρήσεις του δείγματος χωρίστηκαν ανάλογα με το μόνιμο προσωπικό που απασχολούν σε τρεις κατηγορίες :

- Έως 30 άτομα (μικρές)
- Από 30 έως 100 άτομα (μεσαίες)
- Περισσότερα από 100 άτομα (μεγάλες)

Τα αποτελέσματα παρατίθενται στους πίνακες που ακολουθούν.

Πίνακας 6.8 : Διασταύρωση μόνιμου προσωπικού και χρήσης leasing

Crosstab				
		Η επιχείρηση χρησιμοποιεί το leasing ως μέθοδο χρηματοδότησης ;		
		ΝΑΙ	ΟΧΙ	Σύνολο
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	<30 άτομα	15	9	24
	>30 και <100 άτομα	13	11	24
	>100 άτομα	9	12	21
	Σύνολο	37	32	69

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,742(a)	2	,419

a 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,74.

Τα αποτελέσματα και αυτής της ανάλυσης έδειξαν πως η διαφορά στη χρήση ή μη του leasing ανάλογα με το μόνιμο προσωπικό της επιχείρησης δεν είναι στατιστικά σημαντικές και άρα το αν μια επιχείρηση θα χρησιμοποιήσει το leasing για τη χρηματοδότησή της δεν σχετίζεται με το μόνιμο προσωπικό που αυτή απασχολεί.

6.5.2 Ηλικία επιχείρησης και χρήση leasing

Στη συνέχεια διερευνήθηκε το κατά πόσο η ηλικία της επιχείρησης επηρεάζει τη χρήση ή όχι του leasing για τη χρηματοδότηση της επιχείρησης. Οι επιχειρήσεις ανάλογα με την ηλικία τους χωρίστηκαν στις εξής 3 κατηγορίες :

- Κάτω από 15 ετών
- Από 15 έως 30 ετών
- Πάνω από 30 ετών

Πίνακας 6.9 : Διασταύρωση ηλικίας και χρήσης leasing

Crosstab				
		Η επιχείρηση χρησιμοποιεί το leasing ως μέθοδο χρηματοδότησης ;		Σύνολο
		ΝΑΙ	ΟΧΙ	
ΗΛΙΚΙΑ	<15 ετών	15	4	19
	>15 και <30 ετών	15	14	29
	>30 ετών	7	16	23
Σύνολο		37	34	71

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9,815(a)	2	,007

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,10.

Όπως φαίνεται και στον *Πίνακα 6.9* η διαφορά στη χρήση leasing ανάλογα με την ηλικία της επιχείρησης είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο $p < 0,05$ και συνεπώς οι δύο μεταβλητές δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους. Το αν μια επιχείρηση θα χρησιμοποιήσει το leasing για τη χρηματοδότησή της εξαρτάται από την ηλικία της. Πιο συγκεκριμένα, όσο πιο νέα είναι μια επιχείρηση τόσο πιο πιθανό είναι αυτή να χρηματοδοτεί μέρος των επενδύσεων της σε πάγιο ενεργητικό μέσω του leasing. Το γεγονός αυτό εξηγείται εν μέρει απ' τις μεγαλύτερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι νέες επιχειρήσεις στην εύρεση κεφαλαίων από άλλες πηγές χρηματοδότησης. Ένας άλλος λόγος είναι οι μεγαλύτερες ανάγκες που συνήθως έχουν οι νέες αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις για επενδύσεις σε πάγιο εξοπλισμό.

6.5.3 Δυσκολία στην εύρεση κεφαλαίων και χρήση leasing

Το παραπάνω συμπέρασμα ενισχύεται και από έναν έλεγχο T (t-test) που έγινε μεταξύ των επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν leasing και αυτών που δεν χρησιμοποιούν, ως προς τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην εύρεση των απαραίτητων κεφαλαίων για τη χρηματοδότησή τους. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον *Πίνακα 6.10* και δείχνουν πως οι διαφορές είναι στατιστικά σημαντικές σε επίπεδο $p < 0,05$. Συμπερασματικά, οι επιχειρήσεις που δυσκολεύονται περισσότερο στην εύρεση των απαραίτητων κεφαλαίων για την χρηματοδότησή τους είναι πιο πιθανό να κάνουν χρήση του leasing.

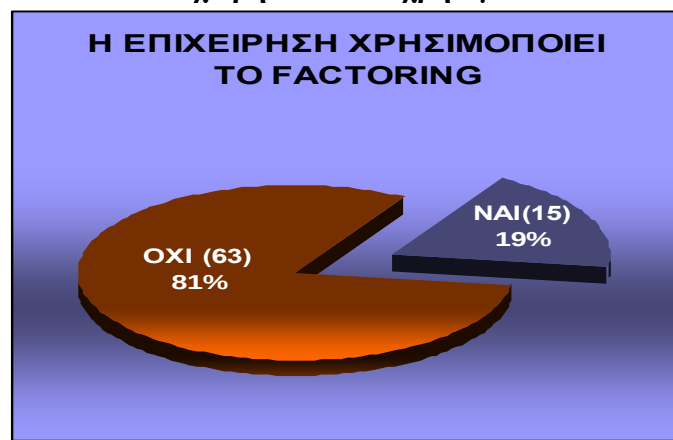
Πίνακας 6.10 : Συσχέτιση δυσκολίας στην εύρεση κεφαλαίων και στη χρήση leasing

Independent Samples Test					
	t-test for Equality of Means				
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
Η επιχείρηση δεν αντιμετωπίζει δυσκολίες στην εύρεση κεφαλαίων για την χρηματοδότησή της.	2,996	75	,004	,70	,235

6.6 Στατιστικά στοιχεία σχετικά με τη χρήση factoring

Από το σύνολο των 78 επιχειρήσεων που συμπεριλαμβάνονται στο δείγμα της έρευνας, οι 15 (ποσοστό 19%) δήλωσαν πως χρησιμοποιούν το factoring για τη χρηματοδότησή τους, ενώ οι υπόλοιπες 63 (ποσοστό 81%) όχι.

Διάγραμμα 6.6 : Ποσοστό επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν το factoring

Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι σημαντικότεροι λόγοι που οδήγησαν τις επιχειρήσεις στην επιλογή ή όχι του factoring ως μεθόδου χρηματοδότησης, το ποσοστό της συνολικής χρηματοδότησης των επιχειρήσεων που γίνεται μέσω factoring, τα συγκεκριμένα προϊόντα factoring που χρησιμοποιούνται, καθώς και το αν οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν το factoring έχουν παρατηρήσει προβλήματα στις σχέσεις με τους πελάτες τους, οι απαιτήσεις των οποίων έχουν εκχωρηθεί σε εταιρεία factoring.

6.6.1 Λόγοι μη χρήσης του factoring

Στον Πίνακα 6.11 παρουσιάζονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων που δήλωσαν πως δεν χρησιμοποιούν το factoring, σχετικά με τους λόγους που τις οδήγησαν να μην το συμπεριλάβουν στις μεθόδους χρηματοδότησης που χρησιμοποιούν.

Πίνακας 6.11 : Λόγοι μη χρήσης του factoring

		Σ.Α.	Σ.	Ο.Σ.Ο.Α.	Δ.	Δ.Α.
1.	Υψηλό κόστος σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.	20	16	14	5	2
2.	Ανησυχία για πιθανή δυσχέραση των σχέσεων της επιχείρησης με τους πελάτες της.	20	11	13	10	2
3.	Απουσία ενημέρωσης σχετικά με το factoring.	7	20	7	15	7
4.	Αδυναμία συμφωνίας με τις επιχειρήσεις factoring ως προς τις απαιτούμενες παροχές.	4	5	31	8	7
5.	Επάρκεια ιδίων κεφαλαίων για την χρηματοδότηση της επιχείρησης.	17	19	13	8	1
6.	Μεγάλος αριθμός πελατών με μικρές απαιτήσεις απ' τον καθένα και άρα υψηλό κόστος για factoring.	15	18	11	9	3

Η κλίμακα Συμφωνώ Απολύτως έως Διαφωνώ Απολύτως βαθμολογήθηκε αντίστοιχα από 1 έως 5 για να υπολογισθούν οι μέσοι όροι των απαντήσεων που έδωσαν οι επιχειρήσεις. Κατά συνέπεια, όσο μικρότερος παρουσιάζεται ο μέσος όρος σε κάθε λόγο που οδήγησε στην απόφαση να μην χρησιμοποιηθεί το factoring για τη χρηματοδότηση της επιχείρησης, τόσο πιο σημαντικός θεωρείται ο λόγος αυτός. Στον Πίνακα 6.12 παρουσιάζονται οι λόγοι μη χρησιμοποίησης του factoring κατά σειρά σπουδαιότητας.

Πίνακας 6.12 : Λόγοι μη χρήσης του factoring κατά σειρά σπουδαιότητας

		Μ.Ο.
1.	Υψηλό κόστος σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.	2,18
2.	Επάρκεια ιδίων κεφαλαίων για την χρηματοδότηση της επιχείρησης.	2,26
3.	Ανησυχία για πιθανή δυσχέραση των σχέσεων της επιχείρησης με τους πελάτες της.	2,34
4.	Μεγάλος αριθμός πελατών με μικρές απαιτήσεις απ' τον καθένα και άρα υψηλό κόστος για factoring.	2,41
5.	Απουσία ενημέρωσης σχετικά με το factoring.	2,91
6.	Αδυναμία συμφωνίας με τις επιχειρήσεις factoring ως προς τις απαιτούμενες παροχές.	3,16

Ο σημαντικότερος λόγος που συντελεί στη μη χρησιμοποίηση του factoring από τις επιχειρήσεις τροφίμων είναι το υψηλό κόστος που αυτό έχει σχετικά με άλλες μορφές χρηματοδότησης. Στη συνέχεια, η δεύτερη κατά σειρά σημασίας αιτία μη χρήσης του factoring φαίνεται να είναι η επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων για τις βραχυπρόθεσμες ανάγκες σε χρηματοδότηση της επιχείρησης. Αρκετά σημαντικός παράγοντας στην επιλογή των επιχειρήσεων να μη χρησιμοποιήσουν το factoring για τη χρηματοδότησή τους φαίνεται να είναι η ανησυχία για πιθανή δυσχέραση των σχέσεων της επιχείρησης με τους πελάτες της. Επίσης, ένα εμπόδιο στη χρήση του factoring από τις επιχειρήσεις είναι ο μεγάλος αριθμός πελατών με μικρές απαιτήσεις απ' τον καθένα, κάτι που οδηγεί σε υψηλό κόστος των προσφερόμενων υπηρεσιών από τις εταιρείες factoring.

Η ανάλυση που έγινε σχετικά με τη διαφοροποίηση που εμφανίζουν οι λόγοι μη χρήσης του factoring, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων δεν κατάληξε σε στατιστικά σημαντικά αποτελέσματα (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ), πέρα απ' το ότι το μέγεθος της επιχείρησης σχετίζεται με το αν η επιχείρηση έχει την απαραίτητη ενημέρωση σχετικά με το factoring. Πιο συγκεκριμένα, όσο μεγαλύτερος είναι ο κύκλος εργασιών της επιχείρησης τόσο πιθανότερο είναι να υπάρχει ενημέρωση σχετικά με τις δυνατότητες και τα πλεονεκτήματα της χρηματοδότησης μέσω του factoring. Στον Πίνακα 6.13 παρουσιάζονται οι μέσοι όροι των απαντήσεων των επιχειρήσεων στην ερώτηση κατά πόσο συμφωνούν στο ότι υπάρχει απουσία ενημέρωσης σχετικά με το factoring, ενώ ακολουθούν τα αποτελέσματα της ανάλυσης ANOVA που δείχνουν πως οι διαφορές είναι στατιστικά σημαντικές σε επίπεδο $p < 0,05$.

Πίνακας 6.13 : Μέσος Όρος των απαντήσεων σχετικά με την απουσία ενημέρωσης για το factoring, ανάλογα με τον κύκλο εργασιών των επιχειρήσεων

Κύκλος εργασιών	M.O.
Λιγότερο από 2εκ.€	2,29
Από 2εκ.€ έως 10εκ.€	2,83
Περισσότερο από 10εκ.€	3,73

ANOVA					
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	16,757	2	8,379	6,018	,004
Within Groups	73,796	53	1,392		
Total	90,554	55			

6.6.2 Λόγοι χρήσης του factoring

Στον Πίνακα 6.14 που ακολουθεί παρουσιάζονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν το factoring, σχετικά με τους λόγους που τις οδήγησαν στην επιλογή της συγκεκριμένης μορφής χρηματοδότησης. Σημειώνεται πως εξαιτίας του μικρού αριθμού των επιχειρήσεων που δήλωσαν πως χρησιμοποιούν το factoring (15 επιχειρήσεις) τα συμπεράσματα των συγκεκριμένων ερωτήσεων είναι περιορισμένης σημασίας.

Πίνακας 6.14 : Λόγοι χρήσης του factoring

		Σ.Α.	Σ.	Ο.Σ.Ο.Δ.	Δ.	Δ.Α.
1.	Βελτίωση της ρευστότητας της επιχείρησης.	8	4	0	1	1
2.	Χαμηλότερο κόστος σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.	2	6	6	0	0
3.	Δυσκολία στην εξασφάλιση χρηματοδότησης από άλλες πηγές (π.χ. τραπεζικά δάνεια), όσον αφορά το κεφάλαιο κίνησης.	1	6	3	1	3
4.	Δεν απαιτούνται χρονοβόρες διαδικασίες για την εξασφάλιση χρηματοδότησης μέσω του factoring.	2	5	6	1	0
5.	Εξοικονόμηση των δαπανών που γίνονται από την επιχείρηση για είσπραξη των απαιτήσεων.	3	3	5	2	1
6.	Αδυναμία διαχείρισης των απαιτήσεων.	5	3	1	3	2
7.	Μεγάλο ύψος απαιτήσεων από επισφαλείς πελάτες.	6	1	1	3	3
8.	Εξασφάλιση δυνατότητας για διεύρυνση της πιστωτικής πολιτικής που προσφέρει η επιχείρηση στους πελάτες της.	8	4	2	0	0

Παρακάτω, στον Πίνακα 6.15 οι λόγοι χρήσης του factoring ιεραρχήθηκαν κατά σειρά σπουδαιότητας, όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.

Πίνακας 6.15 : Λόγοι χρήσης του factoring κατά σειρά σπουδαιότητας

		Μ.Ο.
1.	Εξασφάλιση δυνατότητας για διεύρυνση της πιστωτικής πολιτικής που προσφέρει η επιχείρηση στους πελάτες της.	1,57
2.	Βελτίωση της ρευστότητας της επιχείρησης.	1,79
3.	Χαμηλότερο κόστος σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.	2,29
4.	Δεν απαιτούνται χρονοβόρες διαδικασίες για την εξασφάλιση χρηματοδότησης μέσω του factoring.	2,43
5.	Αδυναμία διαχείρισης των απαιτήσεων.	2,57
6.	Εξοικονόμηση των δαπανών που γίνονται από την επιχείρηση για είσπραξη των απαιτήσεων.	2,64
7.	Μεγάλο ύψος απαιτήσεων από επισφαλείς πελάτες.	2,71
8.	Δυσκολία στην εξασφάλιση χρηματοδότησης από άλλες πηγές (π.χ. τραπεζικά δάνεια), όσον αφορά το κεφάλαιο κίνησης.	2,93

Οι σημαντικότεροι λόγοι που φαίνεται να οδηγούν τις επιχειρήσεις στη χρήση του factoring είναι η εξασφάλιση της δυνατότητας για διεύρυνση της πιστωτικής τους πολιτικής, η βελτίωση της ρευστότητάς τους και το γεγονός πως δεν απαιτούνται χρονοβόρες διαδικασίες για την εξασφάλιση χρηματοδότησης μέσω του factoring. Άλλοι λόγοι είναι η αδυναμία διαχείρισης των απαιτήσεων, η εξοικονόμηση των δαπανών που γίνονται από την επιχείρηση για είσπραξη των απαιτήσεων και το μεγάλο ύψος απαιτήσεων από επισφαλείς πελάτες. Τέλος, φαίνεται πως οι δυσκολίες στην εξασφάλιση χρηματοδότησης από άλλες πηγές δεν είναι ένας από τους καθοριστικούς παράγοντες που οδηγούν τις επιχειρήσεις στο factoring.

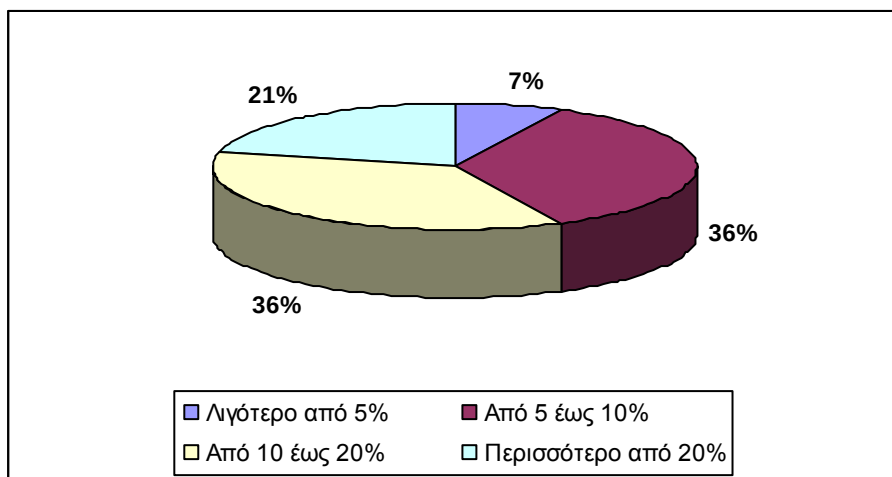
6.6.3 Αποτελέσματα σχετικά με τη χρήση του factoring

Όπως προαναφέρθηκε, ο αριθμός των επιχειρήσεων του δείγματος που χρησιμοποιούν το factoring για τη χρηματοδότησή τους είναι περιορισμένος (15) και συνεπώς δεν είναι δυνατή η εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων σχετικά με στοιχεία που προσδιορίζουν τη χρήση του factoring από τις επιχειρήσεις τροφίμων. Στη συνέχεια παρατίθενται τα συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία που αφορούν στη χρήση του factoring από τις επιχειρήσεις τροφίμων.

6.6.3.1 Ποσοστό συνολικής χρηματοδότησης των επιχειρήσεων που προέρχεται από το factoring

Στο *Διάγραμμα 6.7* παρουσιάζονται τα ποσοστά των επιχειρήσεων που κάνουν χρήση του factoring, ανάλογα με το ποσοστό της συνολικής τους χρηματοδότησης που εξυπηρετείται μέσω του factoring. Στο 36% των επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν το factoring, η χρηματοδότηση με τη μέθοδο αυτή εκφράζει από 5 ως 10% της συνολικής χρηματοδότησης, ενώ ίδιο είναι και το ποσοστό των επιχειρήσεων όπου το factoring εκφράζει το 10 ως 20% της συνολικής χρηματοδότησης. Σε ένα 21% των επιχειρήσεων το factoring εξυπηρετεί περισσότερο από 20% των συνολικών αναγκών για χρηματοδότηση.

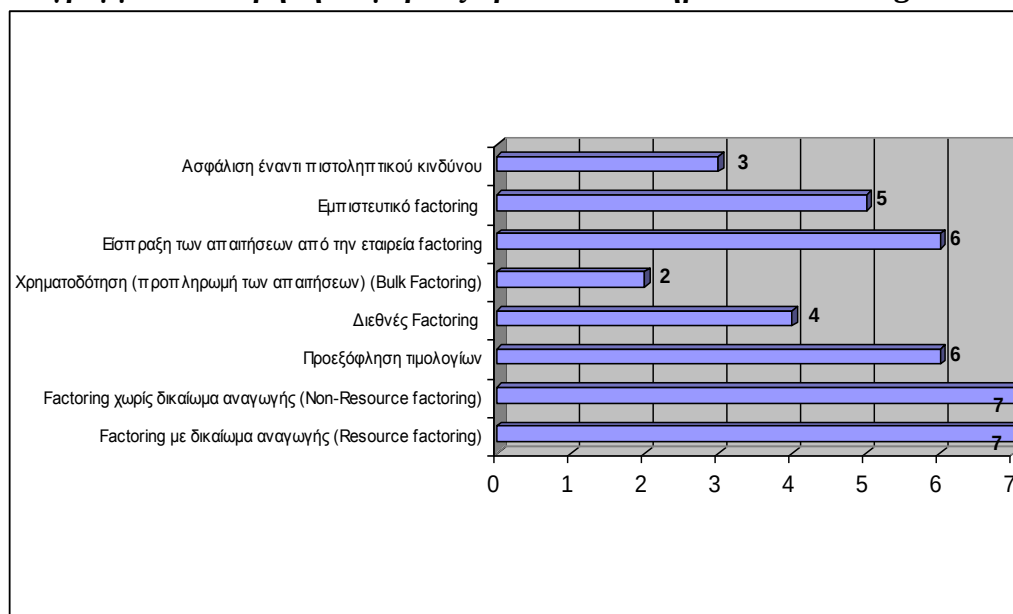
Διάγραμμα 6.7: Ποσοστό της συνολικής χρηματοδότησης των επιχειρήσεων που προέρχεται από το factoring

6.6.3.2 Συγκεκριμένα προϊόντα-υπηρεσίες factoring που χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις τροφίμων

Τα προϊόντα factoring που χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις τροφίμων είναι έντονα διαφοροποιημένα, καθώς το factoring περιλαμβάνει ένα σύνολο προϊόντων και υπηρεσιών. Στην πλειονότητα τους, οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν το factoring επιλέγουν συνδυασμούς των επιμέρους προϊόντων, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες τους. Στο Διάγραμμα 6.8 παρουσιάζεται ο αριθμός των επιχειρήσεων του δείγματος που χρησιμοποιεί το κάθε επιμέρους προϊόν ή υπηρεσία που συμπεριλαμβάνεται στα πλαίσια του factoring.

Διάγραμμα 6.8 : Χρήση επιμέρους προϊόντων-υπηρεσιών factoring

Τα κύρια προϊόντα factoring τα οποία είναι το factoring με δικαίωμα αναγωγής, το factoring χωρίς δικαίωμα factoring και η προεξόφληση τιμολογίων χρησιμοποιούνται από περίπου ίδιο αριθμό επιχειρήσεων, καθώς 7 από τις 15 επιχειρήσεις χρησιμοποιεί το πρώτο και το δεύτερο, ενώ 6 επιχειρήσεις χρησιμοποιούν την προεξόφληση τιμολογίων για τη χρηματοδότηση τους. Οι 6 από

τις 15 επιχειρήσεις (ποσοστό 40%) έχουν αναθέσει την είσπραξη των απαιτήσεων τους στην εταιρεία factoring, ενώ 5 από τις 15 (33%) έχουν αποφασίσει να χρησιμοποιήσουν εμπιστευτικό factoring, χωρίς δηλαδή να ενημερωθεί ο πελάτης για την εκχώρηση των απαιτήσεων του. Τέλος, 4 από τις 15 επιχειρήσεις κάνουν χρήση του διεθνούς factoring, χρησιμοποιούν δηλαδή το factoring για απαιτήσεις τους από πελάτες του εξωτερικού.

6.6.3.3 Προβλήματα στις σχέσεις με τους πελάτες

Από τις 15 επιχειρήσεις που δήλωσαν πως χρησιμοποιούν το factoring, οι 5 (ποσοστό 33%) έχουν αντιμετωπίσει προβλήματα στις σχέσεις με τους πελάτες των οποίων οι απαιτήσεις έχουν εκχωρηθεί σε εταιρεία factoring, ενώ οι υπόλοιπες 10 (66%) όχι.

6.7 Χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν factoring

Με τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων επιχειρήθηκε να διερευνηθεί το κατά πόσο κάποια χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων τροφοίων σχετίζονται με την επιλογή ή όχι του factoring ως μέθοδο χρηματοδότησης. Πιο συγκεκριμένα, διερευνήθηκε η συσχέτιση του μεγέθους των επιχειρήσεων (βάση κύκλου εργασιών και μονίμου προσωπικού) με τη χρήση του factoring. Επίσης, διερευνήθηκε το κατά πόσο η ηλικία της επιχείρησης, αλλά και ο βαθμός της χρηματοοικονομικής της μόχλευσης επηρεάζουν τη χρήση του factoring.

6.7.1 Χρήση του factoring και μέγεθος της επιχείρησης

Αρχικά διερευνήθηκε το κατά πόσο ο κύκλος εργασιών της επιχείρησης έχει σχέση με το αν αυτή χρησιμοποιεί ή όχι το factoring. Όπως και στην περίπτωση του leasing, οι επιχειρήσεις κατηγοριοποιήθηκαν σε τρεις ομάδες ανάλογα με τον κύκλο εργασιών τους.

- Κάτω από 2.000.000€ (μικρές)
- Από 2.000.000 έως 10.000.000€ (μεσαίες)
- Πάνω από 10.000.000€ (μεγάλες)

Η διασταύρωση των πινάκων (crosstabs) που δείχνουν τη χρήση ή όχι του factoring ανάλογα με τον κύκλο εργασιών των επιχειρήσεων παρουσιάζεται στον Πίνακα 6.16 που ακολουθεί.

Πίνακας 6.16 : Διασταύρωση κύκλου εργασιών και χρήσης factoring**Crosstab**

		Η επιχείρηση χρησιμοποιεί το factoring ως μέθοδο χρηματοδότησης;		Σύνολο
		NAI	OXI	
ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	<2εκ. €	1	18	19
	>2εκ. € και <10εκ. €	8	27	35
	>10εκ. €	6	18	24
Σύνολο		15	63	78

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,197(a)	2	,202

a. 2 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,65.

Στη συνέχεια έγινε έλεγχος ανεξαρτησίας Chi-Square (χ^2), ώστε να διαπιστωθεί το κατά πόσο η χρήση του factoring ή όχι από μια επιχείρηση επηρεάζεται από τον κύκλο εργασιών που αυτή έχει. Όπως φαίνεται και στον Πίνακα 6.16 η διαφορές στη χρήση του factoring ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης όσον αφορά τον κύκλο εργασιών της δεν βρέθηκαν να είναι στατιστικά σημαντικές. Κατά συνέπεια η συσχέτιση μεταξύ κύκλου εργασιών και χρήσης του factoring απορρίπτεται και συμπεραίνεται πως η χρήση του factoring από μια επιχείρηση δεν εξαρτάται από τον κύκλο εργασιών της.

Η παραπάνω στατιστική επεξεργασία επαναλήφθηκε για να διαπιστωθεί κατά πόσο το μέγεθος των επιχειρήσεων βάση μόνιμου προσωπικού επηρεάζει ή όχι τη χρήση factoring. Οι επιχειρήσεις του δείγματος χωρίστηκαν ανάλογα με το μόνιμο προσωπικό που απασχολούν σε τρεις κατηγορίες :

- Έως 30 άτομα (μικρές)
- Από 30 έως 100 άτομα (μεσαίες)
- Περισσότερα από 100 άτομα (μεγάλες)

Τα αποτελέσματα παρατίθενται στους πίνακες που ακολουθούν.

Πίνακας 6.17: Διασταύρωση μόνιμου προσωπικού και χρήσης factoring**Crosstab**

		Η επιχείρηση χρησιμοποιεί το factoring ως μέθοδο χρηματοδότησης;		Σύνολο
		NAI	OXI	
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	<30 άτομα	2	22	24
	>30 και <100 άτομα	6	18	24

>100 άτομα	5	16	21
Σύνολο	13	56	69

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,667(a)	2	,264

a. 3 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,96.

Τα αποτελέσματα και αυτής της ανάλυσης έδειξαν πως οι διαφορές στη χρήση ή μη του factoring ανάλογα με το μόνιμο προσωπικό της επιχείρησης δεν είναι στατιστικά σημαντικές και άρα το αν μια επιχείρηση θα χρησιμοποιήσει το factoring για τη χρηματοδότησή της δεν σχετίζεται με το μόνιμο προσωπικό που αυτή απασχολεί.

6.7.2 Ηλικία επιχείρησης και χρήση factoring

Στη συνέχεια διερευνήθηκε το κατά πόσο η ηλικία της επιχείρησης επηρεάζει τη χρήση ή όχι του factoring για τη χρηματοδότηση της επιχείρησης. Οι επιχειρήσεις ανάλογα με την ηλικία τους χωρίστηκαν στις εξής 3 κατηγορίες :

- Κάτω από 15 ετών
- Από 15 έως 30 ετών
- Πάνω από 30 ετών

Πίνακας 6.18 : Διασταύρωση ηλικίας και χρήσης leasing

Crosstab

		Η επιχείρηση χρησιμοποιεί το factoring ως μέθοδο χρηματοδότησης;		
		ΝΑΙ	ΟΧΙ	Σύνολο
ΗΛΙΚΙΑ	<15 ετών	7	12	19
	>15 και <30 ετών	4	25	29
	>30 ετών	3	20	23
Σύνολο		14	57	71

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,810(a)	2	,090

a. 2 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,75.

Στη συνέχεια έγινε έλεγχος ανεξαρτησίας Chi-Square (χ^2), ώστε να διαπιστωθεί το κατά πόσο η χρήση του factoring ή όχι από μια επιχείρηση

επηρεάζεται από την ηλικία που αυτή έχει. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης έδειξαν πως οι διαφορές ανάμεσα στην ηλικία των επιχειρήσεων και στο αν χρησιμοποιούν το factoring είναι στατιστικά σημαντικές σε επίπεδο σημαντικότητας $p < 0,10$. Πιο συγκεκριμένα το factoring χρησιμοποιείται κυρίως από νεότερες επιχειρήσεις και όσο πιο μικρή η ηλικία μιας επιχείρησης, τόσο πιο πιθανό είναι να χρησιμοποιεί factoring για τη χρηματοδότησή της. Το συμπέρασμα αυτό εξηγείται κυρίως από το γεγονός πως συνήθως οι νεότερες επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν πιο έντονα προβλήματα ρευστότητας και εύρεσης κεφαλαίων, με αποτέλεσμα να είναι πιο πιθανό να καταφύγουν στο factoring προκειμένου να βελτιώσουν την χρηματοοικονομική τους θέση.

6.7.3 Λόγος Ξένα / Ίδια Κεφάλαια και χρήση factoring

Ο τελευταίος παράγοντας για τον οποίο ελέγχθηκε το κατά πόσο έχει σχέση με τη χρήση του factoring είναι αυτός της χρηματοοικονομικής μόχλευσης της επιχείρησης. Πιο συγκεκριμένα διερευνήθηκε το κατά πόσο ο λόγος Ξένα / Ίδια κεφάλαια (Debt to Equity Ratio) επηρεάζει την απόφαση της επιχείρησης να χρησιμοποιήσει το factoring. Προκειμένου να διερευνηθεί το κατά πόσο ισχύει η παραπάνω συσχέτιση, οι επιχειρήσεις κατηγοριοποιήθηκαν σε τρεις ομάδες, ανάλογα με το λόγο Ξένα / Ίδια κεφάλαια. Η πρώτη ομάδα περιλαμβάνει τις επιχειρήσεις με λόγο Ξ/I.K. $< 0,50$, η δεύτερη τις επιχειρήσεις με λόγο Ξ/I.K. μεταξύ 0,50 και 1, ενώ η τρίτη ομάδα τις επιχειρήσεις με λόγο Ξ/I.K. > 1 . Τα αποτελέσματα της διασταύρωσης των πινάκων παρατίθενται στη συνέχεια.

Πίνακας 6.19 : Διασταύρωση λόγου Ξ/I.K και χρήσης factoring

Crosstab				
		Η επιχείρηση χρησιμοποιεί το factoring ως μέθοδο χρηματοδότησης;		Σύνολο
		ΝΑΙ	ΟΧΙ	
Ξένα / Ίδια Κεφάλαια	<0,5	10	21	31
	Από 0,5 ως 1	3	16	19
	>1	0	19	19
Σύνολο		13	56	69

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,176(a)	2	,017

a. 2 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,58.

Στη συνέχεια έγινε έλεγχος ανεξαρτησίας Chi-Square (χ^2), ώστε να διαπιστωθεί το κατά πόσο η χρήση του factoring ή όχι από μια επιχείρηση επηρεάζεται από τον λόγο Ξένα / Ίδια κεφάλαια που αυτή έχει. Τα αποτελέσματα βρέθηκαν και σε αυτή την περίπτωση στατιστικά σημαντικά σε επίπεδο σημαντικότητας $p < 0,05$. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, όσο μικρότερος είναι ο λόγος Ξ./Ι.Κ. σε μια επιχείρηση, τόσο περισσότερες είναι οι πιθανότητες αυτή να χρησιμοποιεί το factoring. Το συμπέρασμα αυτό είναι αντίθετο του αναμενόμενου, καθώς αναμενόταν όσο μεγαλύτερος είναι ο λόγος Ξ./Ι.Κ., τόσο περισσότερο η επιχείρηση να αντιμετωπίζει δυσκολίες στην περαιτέρω χρηματοδότηση από άλλες πηγές και συνεπώς να είναι πιο πιθανό να χρησιμοποιεί το factoring για τη χρηματοδότησή της. Η πιο πιθανή εξήγηση για τη συσχέτιση που φαίνεται να υπάρχει μεταξύ του λόγου Ξ./Ι.Κ. και της χρήσης factoring είναι πως το factoring ως μορφή χρηματοδότησης αντικαθιστά άλλες μορφές δανεισμού. Το γεγονός αυτό έχει σαν αποτέλεσμα ο ισολογισμός της επιχείρησης που χρησιμοποιεί το factoring για τη χρηματοδότησή της να παρουσιάζει λιγότερα Ξένα Κεφάλαια από αυτόν μιας επιχείρησης που χρηματοδοτείται μέσω άλλων μεθόδων, όπως μέσω τραπεζικού δανεισμού. Συνεπώς ο λόγος Ξ./Ι.Κ. θα παρουσιάζεται μικρότερος για τις επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν το factoring.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

7.1 Εισαγωγή

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση των μεθόδων που χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις τροφίμων για τη μεσοπρόθεσμη και βραχυπρόθεσμη χρηματοδότησή τους. Πιο συγκεκριμένα, διερευνήθηκαν οι εναλλακτικές μέθοδοι χρηματοδότησης του leasing και του factoring και το κατά πόσο αυτές χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο τροφίμων και ποτών, ένα κλάδο με ιδιαίτερη σημασία για την εθνική οικονομία και τη χώρα γενικότερα. Το γεγονός πως η χρήση των παραπάνω μορφών χρηματοδότησης παρουσιάζει ραγδαία ανάπτυξη τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο δίνει ακόμη μεγαλύτερο ενδιαφέρον στα ευρήματα της έρευνας.

7.2 Η χρήση του leasing από τις επιχειρήσεις τροφίμων

- *Περίπου μία στις δύο επιχειρήσεις τροφίμων χρησιμοποιεί το leasing.*
- *Ο σημαντικότερος λόγος που οδηγεί τις επιχειρήσεις στην επιλογή του leasing είναι η εξοικονόμηση των ιδίων κεφαλαίων για άλλες χρήσεις, ενώ άλλοι λόγοι είναι τα φορολογικά οφέλη, η ευκολία και ταχύτητα που παρουσιάζει στην*

εξασφάλιση της χρηματοδότησης, η ταχεία τεχνολογική πρόοδος και η βελτίωση της εικόνας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

- Οι σπουδαιότεροι λόγοι που αποτρέπουν τις επιχειρήσεις τροφίμων να χρηματοδοτήσουν τις επενδύσεις τους μέσω του leasing είναι το υψηλό του κόστος σχετικά με άλλες μορφές χρηματοδότησης και η επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων.*
- Η πλειονότητα των επιχειρήσεων που χρησιμοποιεί το leasing χρηματοδοτεί μέσω αυτού ποσοστό γύρω στο 10% της συνολικής αξίας του πάγιου εξοπλισμού που χρησιμοποιεί.*
- Οι κύριες κατηγορίες πάγιων περιουσιακών στοιχείων που χρηματοδοτούνται μέσω leasing είναι τα μεταφορικά μέσα και ο μηχανολογικός εξοπλισμός.*
- Το leasing φαίνεται να είναι κατάλληλο τόσο για τις μικρομεσαίες όσο και για τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις.*
- Όσο πιο νέα είναι μια επιχείρηση τόσο πιο πιθανό είναι να χρησιμοποιεί το leasing για τη χρηματοδότησή της.*

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, περίπου μία στις δύο επιχειρήσεις τροφίμων χρησιμοποιεί το leasing, για τη χρηματοδότηση των επενδύσεων της σε πάγια περιουσιακά στοιχεία. Ο σημαντικότερος λόγος που οδηγεί τις επιχειρήσεις στην επιλογή του leasing, για τη χρηματοδότηση των επενδυτικών τους σχεδίων, είναι η εξοικονόμηση των ιδίων κεφαλαίων για άλλες χρήσεις, ενώ ιδιαίτερη βαρύτητα στην απόφαση για χρήση του leasing έχουν τα φορολογικά οφέλη που αυτό έχει για τις επιχειρήσεις, καθώς και η ευκολία και ταχύτητα που παρουσιάζει στην εξασφάλιση της χρηματοδότησης, σε σχέση με άλλες πηγές άντλησης κεφαλαίων. Άλλοι λόγοι που ευνοούν τη χρήση του leasing είναι ο παράγοντας της ταχείας τεχνολογικής πρόοδου, που δημιουργεί ανάγκη για συνεχή ανανέωση του τεχνολογικού εξοπλισμού και εκτός αυτού, το γεγονός πως το leasing συμβάλει στη βελτίωση της εικόνας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Απ' την άλλη, οι σπουδαιότεροι λόγοι που αποτρέπουν τις επιχειρήσεις τροφίμων να χρηματοδοτήσουν τις επενδύσεις τους μέσω του leasing είναι το υψηλό του κόστος, σχετικά με άλλες μορφές χρηματοδότησης και η επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση των επενδυτικών σχεδίων των επιχειρήσεων. Η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων έδειξε πως, τόσο οι λόγοι επιλογής, όσο και μη επιλογής του leasing ως μεθόδου χρηματοδότησης δεν παρουσιάζουν σημαντική διαφοροποίηση, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων, όπως το μέγεθος, η ηλικία και η οικονομική κατάσταση.

Η πλειονότητα των επιχειρήσεων που χρησιμοποιεί το leasing χρηματοδοτεί μέσω αυτού ποσοστό γύρω στο 10% της συνολικής αξίας του πάγιου εξοπλισμού που χρησιμοποιεί, ενώ το ποσοστό αυτό σε ορισμένες επιχειρήσεις ανέρχεται ως και περισσότερο από 25%. Οι κύριες κατηγορίες πάγιων περιουσιακών στοιχείων που χρηματοδοτούνται μέσω leasing είναι τα μεταφορικά μέσα και ο μηχανολογικός εξοπλισμός. Τα μεταφορικά μέσα χρηματοδοτούνται τόσο μέσω χρηματοδοτικής όσο και μέσω λειτουργικής μίσθωσης, ενώ ο μηχανολογικός εξοπλισμός κυρίως με χρηματοδοτική μίσθωση. Περίπου 1 στις 10 επιχειρήσεις χρησιμοποιεί το leasing για μίσθωση ακινήτων (κτιριακές εγκαταστάσεις, γήπεδα), ενώ άλλες κατηγορίες πάγιων περιουσιακών στοιχείων που χρηματοδοτούνται μέσω leasing είναι ο εξοπλισμός γραφείου και οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές. Η πιο σημαντική κατηγορία μισθώσεων για τις επιχειρήσεις τροφίμων είναι αυτή της χρηματοδοτικής μίσθωσης που χρησιμοποιείται από το 40% περίπου των επιχειρήσεων. Ακολουθεί η λειτουργική μίσθωση που χρησιμοποιείται από το 20% των επιχειρήσεων, ενώ ένας αισθητά μικρότερος αριθμός επιχειρήσεων κάνει χρήση της πώλησης και επαναμίσθωσης μηχανολογικού εξοπλισμού (sale and lease back) και της χρηματοδοτικής μίσθωσης ακινήτων (real estate lease).

Όσον αφορά τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν το leasing για τη χρηματοδότησή τους, η έρευνα έδωσε ορισμένα πολύ ενδιαφέροντα αποτελέσματα. Πρώτ' απ' όλα, δε φαίνεται να υπάρχει συσχέτιση μεταξύ του μεγέθους της επιχείρησης και του αν αυτή χρησιμοποιεί ή όχι το leasing. Το leasing φαίνεται να είναι κατάλληλο τόσο για τις μικρομεσαίες όσο και για τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις. Ο παράγοντας που φαίνεται να επηρεάζει την απόφαση για χρήση του leasing είναι η ηλικία της επιχείρησης. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, όσο πιο νέα είναι μια επιχείρηση τόσο πιο πιθανό είναι να χρησιμοποιεί το leasing για τη χρηματοδότησή της. Επιπλέον, το leasing χρησιμοποιείται περισσότερο από τις επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν σημαντικές δυσκολίες στην εύρεση κεφαλαίων από άλλες πηγές χρηματοδότησης. Τέλος, παράγοντες όπως το νομικό καθεστώς της επιχείρησης, η έδρα της, ο βαθμός της χρηματοοικονομικής της μόχλευσης και η κατάσταση της ρευστότητάς της, δε φαίνεται να επηρεάζουν την απόφαση για χρηματοδότηση ή όχι μέσω του leasing.

7.3 Η χρήση του factoring από τις επιχειρήσεις τροφίμων

- *Μία στις πέντε επιχειρήσεις χρησιμοποιεί το factoring.*

- Οι δύο σπουδαιότεροι λόγοι, που φαίνεται να βρίσκονται πίσω απ' την απόφαση για χρήση του factoring, είναι η εξασφάλιση δυνατότητας για διεύρυνση της πιστωτικής πολιτικής προς τους πελάτες της επιχείρησης και η βελτίωση της ρευστότητας.
- Ο σπουδαιότερος παράγοντας που αποτρέπει τις επιχειρήσεις να χρησιμοποιήσουν το factoring φαίνεται να είναι το υψηλό του κόστος σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.
- Η απουσία ενημέρωσης σχετικά με τα προϊόντα factoring που είναι διαθέσιμα και τα πλεονεκτήματά τους φαίνεται να είναι παράγοντας καθοριστικής σημασίας, ειδικά για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.
- Τα κυριότερα προϊόντα factoring που χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις τροφίμων είναι το factoring με δικαίωμα αναγωγής, το factoring χωρίς δικαίωμα αναγωγής και η προεξόφληση τιμολογίων.
- Μία στις τρεις επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν το factoring δηλώνει πως έχουν παρατηρηθεί προβλήματα στις σχέσεις με τους πελάτες της, την είσπραξη των απαιτήσεων από τους οποίους έχει εκχωρήσει σε εταιρεία factoring.
- Το factoring χρησιμοποιείται κυρίως από νέες επιχειρήσεις, ηλικίας κάτω των 15 ετών, που βρίσκονται σε στάδιο έντονης ανάπτυξης.

Ο αριθμός των επιχειρήσεων τροφίμων που χρηματοδοτείται με τη μέθοδο του factoring είναι σαφώς μικρότερος απ' τον αριθμό των επιχειρήσεων που χρησιμοποιεί το leasing, με μόλις μία στις πέντε επιχειρήσεις να το χρησιμοποιεί. Οι δύο σπουδαιότεροι λόγοι, που φαίνεται να βρίσκονται πίσω απ' την απόφαση για χρήση του factoring, είναι η εξασφάλιση δυνατότητας για διεύρυνση της πιστωτικής πολιτικής προς τους πελάτες της επιχείρησης και η βελτίωση της ρευστότητας. Σε αντίθεση με τα συμπεράσματα άλλων ερευνητών, οι ελληνικές επιχειρήσεις τροφίμων και ποτών δε φαίνεται πως καταφεύγουν στη χρηματοδότηση μέσω του factoring εξαιτίας δυσκολίας στη εξεύρεση κεφαλαίων από άλλες πηγές. Επίσης, ούτε η αδυναμία διαχείρισης των απαιτήσεων, αλλά ούτε και η ύπαρξη μεγάλου ύψους απαιτήσεων από επισφαλείς πελάτες, φαίνεται να είναι παράγοντες που έχουν καθοριστική σημασία για το αν η επιχείρηση θα επιλέξει να κάνει χρήση του factoring. Απ' την άλλη, ο σπουδαιότερος παράγοντας που αποτρέπει τις επιχειρήσεις να χρησιμοποιήσουν το factoring φαίνεται να είναι το υψηλό του κόστος, σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης. Το κόστος του factoring είναι ακόμη μεγαλύτερο με την ύπαρξη μικρών απαιτήσεων από μεγάλο αριθμό πελατών, φαινόμενο αρκετά σύνηθες για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο τροφίμων και ποτών. Όπως και στην περίπτωση του leasing, έτσι κι εδώ, η επάρκεια

των ιδίων κεφαλαίων είναι από τους σημαντικότερους παράγοντες που οδηγούν τις επιχειρήσεις στη μη χρήση του factoring. Σημαντικό ρόλο στη συγκεκριμένη απόφαση φαίνεται να έχει και η ανησυχία των επιχειρήσεων για πιθανή δυσχέραση στις σχέσεις με τους πελάτες τους, εφόσον αναθέσουν την είσπραξη των απαιτήσεων σε εταιρεία factoring. Τέλος, η απουσία ενημέρωσης σχετικά με τα προϊόντα factoring που είναι διαθέσιμα και τα πλεονεκτήματά τους φαίνεται να είναι παράγοντας καθοριστικής σημασίας, ειδικά για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Τα κυριότερα προϊόντα factoring που χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις τροφίμων είναι το factoring με δικαίωμα αναγωγής, το factoring χωρίς δικαίωμα αναγωγής και η προεξόφληση τιμολογίων, με περίπου ένα 10% του συνόλου των επιχειρήσεων να κάνει χρήση κάποιου από αυτά τα προϊόντα. Λιγότερο συνηθισμένα είναι το εμπιστευτικό factoring (χωρίς ανακοίνωση στον πελάτη της εκχώρησης των απαιτήσεων) και το διεθνές factoring (για απαιτήσεις από πελάτες του εξωτερικού). Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας, οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν το factoring δεν λαμβάνουν από τους factors συμβουλευτικές υπηρεσίες σχετικά με την πορεία των διάφορων κλάδων, την πιστοληπτική ικανότητα και την φερεγγυότητα συγκεκριμένων πελατών, καθώς και άλλα είδη πληροφόρησης. Τέλος, απ' τις επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν το factoring, μία στις τρεις δηλώνει πως έχουν παρατηρηθεί προβλήματα στις σχέσεις με τους πελάτες της, την είσπραξη των απαιτήσεων από τους οποίους έχει εκχωρήσει σε εταιρεία factoring.

Η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων έδειξε πως δε παρουσιάζεται κάποια συσχέτιση ανάμεσα στο μέγεθος της επιχείρησης και στη χρήση του factoring. Το συγκεκριμένο χρηματοδοτικό προϊόν χρησιμοποιείται τόσο απ' τις μικρομεσαίες όσο και από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις. Αντίθετα, φαίνεται να υπάρχει ισχυρή συσχέτιση ανάμεσα στην ηλικία της επιχείρησης και στο αν αυτή χρησιμοποιεί το factoring για τη χρηματοδότησή της. Το factoring χρησιμοποιείται κυρίως από νέες επιχειρήσεις, ηλικίας κάτω των 15 ετών, που βρίσκονται σε στάδιο έντονης ανάπτυξης. Όσο μεγαλύτερη η ηλικία της επιχείρησης, τόσο λιγότερες είναι οι πιθανότητες να χρηματοδοτείται μέσω της συγκεκριμένης μεθόδου. Ισχυρή συσχέτιση φαίνεται να υπάρχει και μεταξύ της χρήσης του factoring και του βαθμού χρηματοοικονομικής μόχλευσης της επιχείρησης. Πιο συγκεκριμένα, όσο πιο μικρός είναι ο λόγος Ξένα προς Ίδια Κεφάλαια (Debt to Equity Ratio) τόσο πιο πιθανό είναι η επιχείρηση να κάνει χρήση του factoring. Το συμπέρασμα αυτό βρίσκεται σε αντίθεση με το αποτέλεσμα που αναμενόταν, καθώς λογικά όσο μεγαλύτερος είναι ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης, τόσο η δανειοληπτική ικανότητα της επιχείρησης είναι πιο περιορισμένη και συνεπώς τόσο πιο πιθανό είναι να καταφύγει στη χρηματοδότηση μέσω εναλλακτικών μεθόδων, όπως μέσω του factoring. Η πιο

πιθανή εξήγηση για τη συσχέτιση που φαίνεται να υπάρχει μεταξύ του λόγου Ξ./Ι.Κ. και της χρήσης factoring είναι πως το factoring, ως μορφή χρηματοδότησης, αντικαθιστά άλλες μορφές δανεισμού, όπως παραδείγματος χάρη τα τραπεζικά δάνεια. Το γεγονός αυτό έχει σαν αποτέλεσμα ο ισολογισμός της επιχείρησης που χρησιμοποιεί το factoring για τη χρηματοδότησή της να παρουσιάζει λιγότερα Ξένα Κεφάλαια απ' αυτόν μιας επιχείρησης που χρηματοδοτείται μέσω άλλων μεθόδων. Συνεπώς, ο λόγος Ξ./Ι.Κ. θα παρουσιάζεται μικρότερος για τις επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν το factoring. Τέλος, παράγοντες όπως η δυσκολία στην εύρεση κεφαλαίων, η εξαγωγική ή μη κατεύθυνση των πωλήσεων και το νομικό καθεστώς της επιχείρησης, δε φαίνεται να επιδρούν καθοριστικά στην απόφαση για χρήση του factoring.

7.4 Επίλογος

Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο τροφίμων και ποτών αντιμετωπίζουν συνεχώς νέα δεδομένα και νέες προκλήσεις. Καθώς αναπτύσσονται, αποκτούν όλο και πιο εξειδικευμένες ανάγκες, όσον αφορά τη χρηματοδότησή τους και τις ανάγκες τους σε κεφάλαια για την υποστήριξη των δραστηριοτήτων τους. Έτσι, οι επιχειρήσεις αναζητούν νέα χρηματοδοτικά προϊόντα, που να ανταποκρίνονται όσο το δυνατόν περισσότερο στις εξειδικευμένες ανάγκες και χαρακτηριστικά της κάθε επιχείρησης. Τόσο το leasing, όσο και το factoring αποτελούν εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης, που εξαιτίας της μεγάλης ποικιλίας χρηματοδοτικών προϊόντων που περιλαμβάνουν, μπορούν να δώσουν λύσεις σε πολλά και διάφορα χρηματοδοτικά προβλήματα των επιχειρήσεων. Όσο περισσότερο οι ανάγκες των επιχειρήσεων τροφίμων σε χρηματοδοτικές λύσεις διευρύνονται και εξειδικεύονται, τόσο περισσότερο αναμένεται να αυξηθεί η χρήση των εν λόγω μορφών χρηματοδότησης στο μέλλον.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Π.Μ.Σ. : «ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΑΣ»
Μπεντούλης Απόστολος, Μεταπτυχιακός φοιτητής
Τηλ. 210-9022679, 6944329594, e-mail: abentulis@yahoo.com

Προς: Οικονομικό Διευθυντή ή Διευθύνοντα Σύμβουλο

Ημερομηνία
22/12/2005

Αξιότιμη κυρία/ κύριε,

Στα πλαίσια του προγράμματος «Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα (MBA) στην Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας», του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών το οποίο παρακολουθώ, πραγματοποιώ μια έρευνα (μεταπτυχιακή διατριβή) σχετική με τις βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες μορφές χρηματοδότησης που χρησιμοποιούνται από τις ελληνικές επιχειρήσεις τροφίμων. Η εν λόγω έρευνα γίνεται σε συνεργασία με τον επιβλέποντα καθηγητή κ. Αναστάσιο Δράκο, λέκτορα του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Η έρευνα αποσκοπεί στη μελέτη του βαθμού χρήσης των εναλλακτικών μεθόδων βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης από τις επιχειρήσεις τροφίμων. Πιο συγκεκριμένα, μελετάται η χρήση του leasing και του factoring και η συμμετοχή τους στη συνολική χρηματοδότηση των επιχειρήσεων. Μία από τις επιχειρήσεις που επελέγη με τυχαία δειγματοληψία είναι και η δική σας. Ο χαρακτήρας της έρευνας είναι αυστηρά επιστημονικός. Όλες οι πληροφορίες που δίδονται θα τηρηθούν με απόλυτη εχεμύθεια. Καταλληλότερος για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου κρίνεται ο Οικονομικός Διευθυντής της επιχείρησης ή κάποιο άλλο στέλεχος με ανάλογη γνώση.

Κάθε πληροφορία ή βοήθεια που θα ήταν δυνατό να παρασχεθεί με τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, με την προϋπόθεση ότι δεν δημιουργείται οποιοδήποτε πρόβλημα στην εταιρεία σας, θα είναι ιδιαίτερα σημαντική για την εν λόγω έρευνα. Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για το χρόνο και τη πολύτιμη συμβολή σας. Μόλις η έρευνα ολοκληρωθεί θα σας αποσταλεί μία περίληψη των αποτελεσμάτων της. Είμαι στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε άλλη πληροφορία ή διευκρίνιση.

Παρακαλώ αποστείλατε το συμπληρωμένο ερωτηματολόγιο στο **fax : 210 5294776**

Μετά τιμής,

Μπεντούλης Απόστολος
Μεταπτυχιακός Φοιτητής

Δράκος Αναστάσιος
Επιβλέπων Καθηγητής

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Π.Μ.Σ. : «ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ
ΓΕΩΡΓΙΑΣ»

I. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

A.1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ

Όνομα	Επώνυμο	Θέση
Τηλέφωνο	Fax	E-mail

A.2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Επωνυμία	Νομικό Καθεστώς (π.χ. Α.Ε.)	Έτος Ίδρυσης
Κλάδος δραστηριότητας	Νομός	

II. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΜΕΡΟΣ Α

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A1. Ο κύκλος εργασιών της επιχείρησης για το οικονομικό έτος 2004 ήταν :

- κάτω από 500.000€
- από 500.000€ έως 2.000.000€
- από 2.000.000€ έως 10.000.000€
- από 10.000.000€ έως 20.000.000€
- πάνω από 20.000.000€

☐
☐
☐
☐
☐

A2. Ποια η σχέση Ξένα / Ίδια Κεφάλαια στην επιχείρηση όσον αφορά το οικονομικό έτος 2004;

(*Σημείωση* : Αν δεν γνωρίζετε ακριβώς μια όσο το δυνατόν ακριβέστερη εκτίμηση θα ήταν επιθυμητή)

A3. Με ποιες από τις παρακάτω προτάσεις συμφωνείτε όσον αφορά την επιχείρησή σας;

*Παρακαλώ επιλέξτε ένα νούμερο από το 1 ως το 5 σε κάθε μια από τις παρακάτω απόψεις, όπου:
(1:συμφωνώ απολύτως, 2:συμφωνώ, 3:ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4:διαφωνώ, 5:διαφωνώ απολύτως)*

1.	Η επιχείρηση βρίσκεται σε στάδιο έντονης ανάπτυξης.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2.	Η επιλογή των μεθόδων που θα χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση της επιχείρησης αποτελεί έναν σημαντικό τομέα.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3.	Οι εξαγωγές αποτελούν σημαντικό κομμάτι του κύκλου εργασιών της επιχείρησης.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4.	Ο κλάδος στον οποίο δραστηριοποιείται η επιχείρηση είναι έντονα ανταγωνιστικός.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5.	Η επιχείρηση δεν αντιμετωπίζει ιδιαίτερα προβλήματα ρευστότητας.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
6.	Η επιχείρηση δεν αντιμετωπίζει δυσκολίες στην εύρεση κεφαλαίων για την χρηματοδότησή της.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

ΜΕΡΟΣ Β

Leasing

B1. Η επιχείρηση χρησιμοποιεί το leasing ως μέθοδο χρηματοδότησης ;

ΝΑΙ ☐

ΟΧΙ ☐

Σημείωση : Αν ΝΑΙ παραλείψτε την ερώτηση Β2α.

Αν ΟΧΙ συμπληρώστε μόνο την ερώτηση Β2α και συνεχίστε με το μέρος Γ(σελ.4)

Β2α. Με ποια από τα παρακάτω συμφωνείτε, όσον αφορά τους λόγους για τους οποίους η επιχείρησή σας επέλεξε να μην χρησιμοποιήσει το leasing για την χρηματοδότησή της;

Παρακαλώ επιλέξτε ένα νούμερο από το 1 ως το 5 σε κάθε μια από τις παρακάτω απόψεις, όπου:

(1:συμφωνώ απολύτως, 2:συμφωνώ, 3:ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4:διαφωνώ, 5:διαφωνώ απολύτως)

1.	Υψηλό κόστος σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.	(1)	(2)	(3)	(4) (5)
2.	Μη παροχή των επιθυμητών προϊόντων από τις εταιρείες leasing (π.χ. leasing για πολύ εξειδικευμένα μηχανήματα).	(1)	(2)	(3)	(4) (5)
3.	Έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τα προϊόντα leasing που υπάρχουν.	(1)	(2)	(3)	(4) (5)
4.	Επάρκεια ιδίων κεφαλαίων για την χρηματοδότηση της επιχείρησης.	(1)	(2)	(3)	(4) (5)
5.	Απουσία άμεσης ανάγκης για επενδύσεις σε πάγιο εξοπλισμό.	(1)	(2)	(3)	(4) (5)
6.	Άλλο :				

Β2β. Με ποια από τα παρακάτω συμφωνείτε, όσον αφορά τους λόγους για τους οποίους η επιχείρησή σας επέλεξε να χρησιμοποιήσει το leasing για την χρηματοδότησή της;

Παρακαλώ επιλέξτε ένα νούμερο από το 1 ως το 5 σε κάθε μια από τις παρακάτω απόψεις, όπου:

(1:συμφωνώ απολύτως, 2:συμφωνώ, 3:ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4:διαφωνώ, 5:διαφωνώ απολύτως)

Αποδοχές						
1.	Εξοικονόμηση ιδίων κεφαλαίων για άλλες χρήσεις.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2.	Ταχεία τεχνολογική πρόοδος και ανάγκη για συνεχή ανανέωση του παραγωγικού εξοπλισμού.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3.	Αποφυγή εξόδων για συντήρηση, ασφάλιση εξοπλισμού.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4.	Ευκολία και ταχύτητα στην εξασφάλιση της χρηματοδότησης (σε σύγκριση με άλλες μορφές χρηματοδότησης π.χ. τραπεζικά δάνεια).	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5.	Φορολογικά οφέλη.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
6.	Χαμηλότερο κόστος σχετικά με άλλες μορφές χρηματοδότησης.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7.	Βελτίωση της εικόνας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (ισολογισμό, κατάσταση ταμειακών ροών κτλ.).	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
8.	Μεταφορά μέρους του χρηματοοικονομικού κινδύνου της επένδυσης στον εκμισθωτή. (όταν πρόκειται για σταθερό επιτόκιο)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
9.	Άλλο :					

Β3. Τι ποσοστό του πάγιου ενεργητικού της επιχείρησης (σε αξία κτήσης) έχει χρηματοδοτηθεί με τη μέθοδο του leasing ;

- Λιγότερο από 5%
- Από 5 έως 15%
- Από 15 έως 25%
- Περισσότερο από 25%
- Δεν ξέρω / Δεν απαντώ

☐
☐
☐
☐
☐

Β4. Ποιες κατηγορίες πάγιων περιουσιακών στοιχείων έχουν χρηματοδοτηθεί στην επιχείρηση μέσω leasing (με λειτουργική ή χρηματοδοτική μίσθωση);

		ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ
1.	Μηχανολογικός εξοπλισμός	☐	☐

2.	Μεταφορικά μέσα	☐	☐
3.	Κτιριακές εγκαταστάσεις	☐	☐
4.	Οικόπεδα	☐	☐
5.	Εξοπλισμός γραφείου	☐	☐
6.	Ηλεκτρονικοί υπολογιστές	☐	☐
7.		☐	☐
8.		☐	☐

B5. Ποια συγκεκριμένα προϊόντα leasing από τα παρακάτω έχετε χρησιμοποιήσει στο παρελθόν ή χρησιμοποιείτε αυτή την περίοδο;

- Λειτουργική μίσθωση (operational leasing) ☐
- Κλασσική χρηματοδοτική μίσθωση (direct leasing) ☐
- Πώληση και μίσθωση μηχανολογικού εξοπλισμού (sale and lease back) ☐
- Χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων (real estate lease) ☐
- Διασυννοριακό leasing (σύμβαση με εταιρεία leasing που εδρεύει στο εξωτερικό) ☐
- Άλλο..... ☐
- ☐
- Δεν ξέρω / Δεν απαντώ ☐

ΜΕΡΟΣ Γ

Factoring

Γ1. Η επιχείρηση χρησιμοποιεί το factoring ως μέθοδο χρηματοδότησης;

ΝΑΙ ☐

ΟΧΙ ☐

Σημείωση : Αν ΝΑΙ παραλείψτε την ερώτηση Γ2α.

Αν ΟΧΙ συμπληρώστε μόνο την ερώτηση Γ2α και παραλείψτε τις υπόλοιπες

Γ2α. Με ποια από τα παρακάτω συμφωνείτε, όσον αφορά τους λόγους για τους οποίους η επιχείρησή σας έχει επιλέξει να μην χρησιμοποιήσει τη μέθοδο του factoring για την χρηματοδότησή της;

Παρακαλώ επιλέξτε ένα νούμερο από το 1 ως το 5 σε κάθε μια από τις παρακάτω απόψεις, όπου:
(1:συμφωνώ απολύτως, 2:συμφωνώ, 3:ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4:διαφωνώ, 5:διαφωνώ απολύτως)

1.	Υψηλό κόστος σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2.	Ανησυχία για πιθανή δυσχέραση των σχέσεων της επιχείρησης με τους πελάτες της.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3.	Απουσία ενημέρωσης σχετικά με το factoring.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4.	Αδυναμία συμφωνίας με τις επιχειρήσεις factoring ως προς τις απαιτούμενες παροχές.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5.	Επάρκεια ιδίων κεφαλαίων για την χρηματοδότηση της επιχείρησης.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
6.	Μεγάλος αριθμός πελατών με μικρές απαιτήσεις απ' τον καθένα και άρα υψηλό κόστος για factoring.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7.	Άλλο :					

Γ2β. Με ποια από τα παρακάτω συμφωνείτε, όσον αφορά τους λόγους για τους οποίους η επιχείρησή σας έχει επιλέξει να χρησιμοποιήσει τη μέθοδο του factoring;

Παρακαλώ επιλέξτε ένα νούμερο από το 1 ως το 5 σε κάθε μια από τις παρακάτω απόψεις, όπου:
(1:συμφωνώ απολύτως, 2:συμφωνώ, 3:ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4:διαφωνώ, 5:διαφωνώ απολύτως)

1.	Βελτίωση της ρευστότητας της επιχείρησης.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2.	Χαμηλότερο κόστος σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

3.	Δυσκολία στην εξασφάλιση χρηματοδότησης από άλλες πηγές (π.χ. τραπεζικά δάνεια), όσον αφορά το κεφάλαιο κίνησης.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4.	Δεν απαιτούνται χρονοβόρες διαδικασίες για την εξασφάλιση χρηματοδότησης μέσω του factoring.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5.	Εξοικονόμηση των δαπανών που γίνονται από την επιχείρηση για είσπραξη των απαιτήσεων.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
6.	Αδυναμία διαχείρισης των απαιτήσεων.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7.	Μεγάλο ύψος απαιτήσεων από επισφαλείς πελάτες.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
8.	Εξασφάλιση δυνατότητας για διεύρυνση της πιστωτικής πολιτικής που προσφέρει η επιχείρηση στους πελάτες της.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
9.	Άλλο :					

Γ3. Τι ποσοστό της συνολικής χρηματοδότησης της επιχείρησης προέρχεται από το factoring;

- Λιγότερο από 5% ☐
- Από 5% έως 10% ☐
- Από 10% έως 15% ☐
- Από 15% έως 20% ☐
- Περισσότερο από 20% ☐
- Δεν ξέρω / Δεν απαντώ ☐

Γ4. Ποια συγκεκριμένα προϊόντα - υπηρεσίες factoring χρησιμοποιήθηκαν στο παρελθόν ή χρησιμοποιούνται στην παρούσα φάση από την επιχείρηση;

- Factoring με δικαίωμα αναγωγής (Resource factoring) ☐
- Factoring χωρίς δικαίωμα αναγωγής (Non-Resource factoring) ☐
- Προεξόφληση τιμολογίων ☐
- Διεθνές Factoring (για απαιτήσεις από προϊόντα που έχουν πωληθεί στο εξωτερικό) ☐
- Χρηματοδότηση (προπληρωμή των απαιτήσεων) (Bulk Factoring) ☐
- Είσπραξη των απαιτήσεων από την εταιρεία factoring ☐
- Full Service Factoring (συνδυασμός χρηματοδότησης και είσπραξης) ☐
- Εμπιστευτικό factoring (χωρίς ανακοίνωση της εκχώρησης των απαιτήσεων στον πελάτη) ☐
- Συμβουλευτικές υπηρεσίες ☐
- Ασφάλιση έναντι πιστοληπτικού κινδύνου ☐
- Άλλο.....
-
-

Γ5. Έχουν παρατηρηθεί προβλήματα στις σχέσεις με τους πελάτες σας, την είσπραξη των απαιτήσεων από τους οποίους έχετε εκχωρήσει σε εταιρεία Factoring;

ΝΑΙ ☐

ΟΧΙ ☐

Δεν ξέρω / Δεν απαντώ ☐

Ευχαριστούμε πολύ για το χρόνο που αφιερώσατε στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΛΑΒΑΝ ΜΕΡΟΣ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

A/A	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	A/A	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
1	3 ΑΛΦΑ Α.Ε.Β.Ε.	50	FORENA FOOD Α.Β.Ε.Ε.
2	ΑΒΕΛΑ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.	51	FREE FOOD Α.Ε.
3	ΑΓΡΟΜΕΤ Α.Ε.	52	FRESH - ΥΦΑΝΤΗ Α. Ε.Π.Ε.
4	ALLIED DOMECQ Α.Ε.Β.Ε.	53	FRESH GOURMET Α.Ε.
5	ΑΜΑΣΑ HELLAS Α.Ε.	54	FRESKOT ΚΟΝΤΟΒΕΡΟΣ Α.Ε.Β.Ε.
6	AMERICAN SNACKS Α.Ε.Β.Ε.	55	FRIESLAND HELLAS Α.Ε.
7	ΑΝΟΛΙΒΕ Α.Ε.	56	FRIGO FOOD Α.Ε.
8	ARLA FOODS ΕΛΛΑΣ Α.Ε.Β.Ε.	57	GENERAL MILLS ΕΛΛΑΣ Α.Ε.
9	ASCO INTERNATIONAL Ε.Π.Ε.	58	HELLAS DUST – CONTROL Α.Β.Ε.Ε.
10	BAKEMARK HELLAS Α.Ε.	59	HELLENIC CATERING Α.Ε.
11	BALLY NUTS Α.Ε.	60	HELLENIC QUALITY FOODS Α.Β.Ε.
12	BINGO Α.Ε.Β.Ε.	61	IDEAL ΜΑΥΡΙΔΗΣ - ΧΙΜΟΣ Ε.Π.Ε.
13	BOLERO ΖΑΧΑΡΩΔΗ ΘΡΑΚΗΣ Α.Ε.	62	INDIANA HELLAS L.T.D.
14	BRETAS Ε.Π.Ε.	63	INTERCOMM FOODS Α.Ε.
15	BUON APETITO Α.Β.Ε.Ε.	64	INTERMILL Α.Ε.Β.Ε.
16	BURRINO ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΟΥΛΗΣ	65	IRA FRUIT Ε.Π.Ε.
17	CADBURY ΕΛΛΑΣ Α.Ε.	66	KAYAK Ε.Π.Ε.
18	CAPTAIN'S Α.Ε.	67	KEGO Α.Ε.
19	CARDICO Α.Ε.Β.Ε.	68	KON-VERI Α.Ε.
20	CHIPITA Α.Ε.Β.Ε.	69	KRAFT FOODS HELLAS Α.Ε.
21	CIBUS ΑΡΤΟΠΟΙΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Α.Ε.	70	KRINOS FOODS Α.Ε.
22	CNOSSOS Α.Ε.	71	LAKI - ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΑΛΛΑΝΤΙΚΩΝ
23	COCA - COLA 3Ε Α.Ε.	72	MABEL Α.Ε.
24	COFFEE CONNECTION Α.Β.Ε.Ε.	73	MARE BLUE Ε.Π.Ε.
25	COFFEES COLLECTION Α.Ε.	74	MAXXIUM ΕΛΛΑΣ Α.Ε.
26	CONDITO Α.Ε.	75	MC CAIN HELLAS Ε.Π.Ε.
27	COPA FOODS Ε.Π.Ε.	76	MEDITERRANEAN FOODS Α.Ε.
28	COVITA ΕΛΛΗΝΙΚΗ Α.Β.Ε.	77	METROPOLITAN F&B Α.Ε.
29	CREAM LINE Α.Ε.	78	MLESNA HELLAS Α.Ε.

30	CRETALAT - ΚΡΙΑΡΑΣ Α.Ε.	79	MR BAKER Α.Ε.
31	D. S. MILKA Α.Β.Ε.Ε.	80	MRS ROSE Α.Ε.
32	DANKO Α.Ε.	81	MULTI MEAT Α.Ε.Β.Ε.
33	DEL MONDE ΕΛΛΑΣ Α.Β.Ε.Ε.	82	NAKOLIV ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΝΑΚΟΣ
34	DELIFRANCE HELLAS Α.Ε.	83	NATEX Α.Ε.Β.Ε.
35	DELITASTE Α.Ε.	84	NESTLE HELLAS Α.Ε.
36	DIAGEO HELLAS Α.Ε.	85	NOVELWAY Α.Ε.
37	DIEM Α.Ε.	86	NTINA Β. ΑΦΟΙ Α.Ε.Β.Ε.
38	DIRO Α.Β.Ε.Ε.	87	NUMIL HELLAS Α.Ε.
39	DONUTS HELLAS Ε.Π.Ε.	88	NUTRIA Α.Ε.
40	DORONET DELICATESSEN Α.Β.Ε.Ε.	89	OLIVELLAS Α.Ε.
41	DRACULI COFFEE	90	OMEGA FOODS Α.Ε.
42	EL SABOR Α.Β.Ε.Ε.	91	PAGO ΕΛΛΑΣ Ε.Π.Ε.
43	ELKO ΤΡΟΦΙΜΑ Α.Ε.	92	PELOPAC Α.Β.Ε.Ε.
44	ELVIART ΚΑΛΟΙΔΑΣ Α.Β.Ε.Ε.	93	PEPSICO-HBH Α.Β.Ε.
45	EMERY ΟΙΝΟΙ ΠΟΤΑ Α.Β.Ε.	94	PERFECT QUALITY FOOD Α.Ε.
46	EPSILON FOOD Ε.Π.Ε.	95	PERFETTI VAN MELLE ΕΛΛΑΣ Α.Β.Ε.Ε.
47	EUROCATERERS Α.Β.Ε.Ε.	96	PLIAS Α.Β.Ε.Ε.
48	EVEREST ΤΡΟΦΟΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.Β.Ε.	97	PROVIL Α.Ε.
49	FOODNET Ε.Π.Ε.	98	RITO'S FOOD Α.Ε.
A/A	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	A/A	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
99	SAN GIORGIO DEL MONTE Α.Ε.	148	ΑΝΤΩΝΑΚΗ ΑΦΟΙ Α.Ε.Β.Ε.
100	SANTE HELLAS Α.Ε.	149	ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΜΠΑΧΑΡΙΚΑ Α.Β.Ε.Ε.
101	SARA LEE COFFEE & TEA HELLAS Α.Ε.	150	ΑΡΓΩ Α.Ε.
102	SEFCO ZEELANDIA Α.Β.Ε.Ε.	151	ΑΡΚΑΣ Α.Ε.
103	SODEXHO HELLAS Α.Β.Ε.Ε.	152	ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΑΙΓΙΟΥ Α.Ε.
104	SOLID Α.Ε.Β.Ε.	153	ΑΡΧΑΚΗΣ ΠΟΤΟΠΟΙΙΑ Α.Ε.
105	STAR PASTA INDUSTRY Α.Ε.Β.Ε.	154	ΑΣΠΡΑΚΗΣ - ΚΟΛΕΓΙΑΝΝΗΣ Α.Β.Ε.Ε.
106	STAR ΚΑΦΕΔΕΣ Μ.ΣΟΛΩΜΟΣ & Σ.Ι.Α. Ο.Ε.	155	ΑΣΤΕΡΙΑΣ Α.Ε. ΚΑΤΕΨΥΓΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
107	TASTY FOODS Α.Β.Γ.Ε.	156	ΑΣΤΕΡΙΣ Α.Β.Ε.Ε.
108	TORRE Η. ΓΚΛΑΤΖΟΥΝΗΣ Α.Β.Ε.Ε.	157	ΑΦΙΓΑΛ Α.Ε.
109	TROZEN FOODS Α.Ε.	158	ΑΦΟΙ ΑΠΛΑΔΑ Ο.Ε.
110	UNILEVER HELLAS Α.Ε.Β.Ε. (ALGIDA)	159	ΑΧΑΙΑ CLAUSS Α.Ε.
111	VEGERA Ε.Π.Ε.	160	ΑΧΕΛΩΟΣ Ε.Π.Ε.
112	VICTORY Α.Ε.	161	Β.Ε.Κ. Ε.Π.Ε.
113	WARNER LAMBERT Α.Ε.	162	Β.Ε.Κ. ΚΙΟΥΡΤΣΙΔΗ Α.Β.Ε.Ε.
114	XIFIAS S.A.	163	ΒΑΛΜΑΣ Γ. & ΣΙΑ Ο.Ε.
115	Α.Σ.Ε.Α.Ρ. Α.Ε.	164	ΒΑΝΤΑΡΑΚΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε. "IRIS"
116	ΑΒΕΖ Α.Ε.Β.Ε.	165	ΒΑΠ Π. ΚΟΥΓΙΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
117	ΑΒΡΑ Α.Ε.Β.Ε.	166	ΒΑΡΒΑΓΙΑΝΝΗΣ Ι. Ε.Π.Ε. ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΙΑ ΟΥΖΟΥ
118	ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤ. Α.Ε.	167	ΒΕΚΚΑ Α.Ε.
119	ΑΓΓΕΛΟΥ Σ. Α.Γ. Α.Β.Ε.Ε.	168	ΒΕΛΠΑΣ Α.Ε.
120	ΑΓΙΑΝΚΑ Ε.Π.Ε.	169	ΒΕΝΕΤΗΣ Α.Β.Ε.Ε.
121	ΑΓΝΗ Α.Β.Ε.Ε.	170	ΒΕΡΜΙΟΝ - ΝΑΟΥΣΑ Α.Ε.
122	ΑΓΝΟ Α.Ε.	171	ΒΙΓΛΑ Α.Ε.Β.Ε.
123	ΑΓΡΟ.ΒΙ.Μ. Α.Ε.	172	ΒΙΚΤΩΡ Α.Β.Ε.Ε.
124	ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΙ ΑΦΟΙ Ε.Ε.	173	ΒΙΟΓΑΛ Α.Ε.Β.Ε.
125	ΑΘΗΝΑΙΚΗ ΑΡΤΟΠΟΙΙΑ Α.Ε.	174	ΒΙΟΜΕΛ Γ.Θ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Α.Ε.
126	ΑΘΗΝΑΙΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ Α.Ε.	175	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΖΥΜΗΣ Α.Β.Ε.Ε.
127	ΑΘΩΣ ΑΦΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΙ & ΣΙΑ Ε.Π.Ε.	176	ΒΙΟΤΡΕΚ Α.Β.Ε.Ε.
128	ΑΙΝΟΣ Α.Ε.Β.Ε.	177	ΒΙΟΧΥΜ Α.Ε.
129	ΑΚΟΥΑ ΣΠΡΙΝΓΚ Α.Ε.Β.Ε.	178	ΒΛΑΧΑΚΗΣ Α.Π.Ε.Ε.
130	ΑΛΕΑ Α.Ε.	179	ΒΟΣΙΝΑΚΗΣ Α.Β.Ε.Ε.

131	ΑΛΕΞΑΝΔΡΗΣ Κ. "ITALIMENTI-PANINO"	180	ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ - ΚΩΝΣΤΑΣ Α.Ε.
132	ΑΛΕΞΑΝΤΕΡ Ε.Π.Ε	181	ΒΟΥΛΓΑΡΗ ΑΦΟΙ Α.Ε.Β.Ε.
133	ΑΛΕΞΙΣ Α.Β.Ε.Ε.	182	ΒΥΖΗΣ ΜΥΛΟΙ ΘΗΒΩΝ Α.Β.Ε.Ε.
134	ΑΛΕΥΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ Α.Β.Ε.Ε.	183	ΓΑΙΑ ΤΡΟΦΙΜΑ Α.Β.Ε.Ε.
135	ΥΙΟΙ Ε. ΧΑΤΖΗΚΡΑΝΙΩΤΗ Α.Ε.	184	ΓΑΙΑ ΦΡΟΣΤ Α.Ε.Β.Ε.
136	ΑΛΚΟ Α.Ε.Β.Ε.	185	ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΗ Α.Β.Ε.Ε.
137	ΑΛΛΑΝΤΟΠΟΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ Ε.Π.Ε.	186	ΓΑΛΑΝΟΣ ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΜΕΣΗΜΕΡΙΟΥ Α.Ε.
138	ΑΛΛΑΝΤΟΠΟΙΑ ΣΕΡΡΩΝ Ε.Π.Ε. - ΦΙΛΙΠΠΟΣ	187	ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ Α.Ε.
139	ΑΛΛΑΤΙΝΗ Α.Β.Ε.Ε.	188	ΓΕΡΑΚΙΝΑ ΦΛΩΡΙΝΗ Α.Ε.
140	ΑΛΠΙΝΟ Α.Β.Ε.Ε.	189	ΓΕΡΑΝΙ Α.Ε.
141	ΑΛΦΑ ΠΑΓΩΤΑ Α.Ε.	190	ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Δ. «ΑΣΠΙΣ ΜΥΣΤΡΑΣ» Α.Ε.Β.Ε.
142	ΑΛΦΑ ΦΑΡΜ Α.Ε.Β.Ε.	191	ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΠΑΤΑΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ Α.Β.Γ.Ε.Ε.
143	ΑΜΑΛΘΕΙΑ Α.Ε.	192	ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΥΛΟΙ ΓΡΕΒΕΝΩΝ Α.Ε.
144	ΑΜΒΡΟΣΙΑΔΗΣ Α.Β.Ε.Ε.	193	ΓΙΟΥΡΙΜΑΚ Α.Ε.
145	ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Ι. Κ. & ΥΙΟΙ Ο.Ε. "ΚΡΙΝΟΣ"	194	ΓΙΩΤΗΣ Α.Ε.
146	ΑΝΑΤΟΛΗ Α.Β.Ε.Α.	195	ΔΑΚΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ – ΜΥΛΟΙ ΔΑΚΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ
147	ΑΝΔΡΩΝΗΣ ΕΥΑΓΓ. & ΣΙΑ «ΒΙΣΟ» Ε.Ε.	196	ΔΑΚΟΣΤΑ Α.Ε.
Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
197	ΔΕΑΣ Α.Ε.	246	ΗΛ.ΒΙ. ΓΑΛ. Β. ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ Α.Β.Ε.Ε.
198	ΔΕΚΑΝΙΚΑΣ ΧΡ. & ΣΙΑ Ο.Ε.	247	ΗΛΙΔΑ Α.Β.Ε.Ε.
199	ΔΕΛΛΑΣ&Π. ΤΣΑΚΑΝΙΚΑΣ Α.Ε.Β.Ε.	248	ΗΛΙΟΣ ΜΠΑΧΑΡΙΚΑ Α.Β.Ε.Ε.
200	ΔΕΛΤΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ Α.Ε.	249	ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.Β.Ε.
201	ΔΕΡΒΙΣΗ ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Α.Β.Ε.Ε.	250	ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΝ Α.Ε.
202	ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗΣ & ΣΙΑ Ο.Ε. - FROSTY	251	ΗΡΑΚΛΗΣ ΓΕΩΡΓ. ΜΑΡΙΝΟΣ Ο.Ε.
203	ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΗ Α.Ε.	252	ΘΑΛΤΡΙΤΩΝ Ε.Π.Ε.
204	ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΦΟΙ Ο.Ε.	253	ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.Β.Ε.
205	ΔΙΑΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ Α.Ε.	254	ΘΗΒΑΙΚΗ ΑΛΕΥΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Α.Ε.
206	ΔΙΟΝΥΣΟΣ ΟΙΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ Α.Β.Ε.Ε.	255	ΘΡΑΚΗ Α.Ε.
207	ΔΟΪΡΑΝΗ Α.Ε.	256	ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ Π. & ΥΙΟΣ Α.Ε.Β.Ε.
208	ΔΡΙΤΣΑΣ Γ. & ΣΙΑ Ε.Ε.Β.Ε	257	ΙΝΤΕΡΟΛΙΒΑ Α.Β.Ε.Ε.
209	ΔΩΔΩΝΗ ΠΑΓΩΤΑ Α.Β.Ε.Ε.	258	ΙΝΤΡΟΦΕΞ Ε.Π.Ε.
210	Ε.Α.Σ. ΠΕΖΩΝ Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	259	ΙΟΝ Α.Ε.
211	ΕΒΓΑ Α.Β.Ε.Ε.	260	ΙΡΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΜΦΙΑΛΩΣΗΣ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ Α.Ε.
212	ΕΔΕΣΜΑ Α.Ε.Β.Ε.	261	ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΣΕΡΙΦΟΥ Α.Ε.
213	ΕΚΡΕΤ Α.Ε.Β.Ε.	262	ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗΣ Α.Ε.Β.Ε.
214	ΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ Α.Β.Ε.Ε.	263	ΙΩΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΡΕΑΤΩΝ Α.Ε.
215	ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε.	264	ΙΩΣΗΦΙΔΗΣ Α.– Π. ΚΑΚΑΝΑΣ Ο.Ε. «ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ»
216	ΕΛΑΙΣ Α.Ε.	265	Κ.Α.Ι.Ρ. Α.Ε.Β.Ε. ΡΟΔΟΥ
217	ΕΛΑΜΕΡ Α.Ε.	266	ΚΑΔΔΑΣ Α.Ε
218	ΕΛΑΝΚΟ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.Β.Ε.	267	ΚΑΛΑΘΕΡΗ Β. ΑΦΟΙ Α.Β.Ε.Ε.
219	ΕΛ-ΓΑΛ ΡΗΓΑ Α.Ε.	268	ΚΑΛΑΜΑΡΑΚΗΣ, ΚΑΛΑΣ Α.Ε.
220	ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΕΣ Α.Ε.	269	ΚΑΛΑΜΠΟΚΗΣ Α.Ε.
221	ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ Α.Β.Ε.Ε.	270	ΚΑΛΛΑΣ -ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.Ε.
222	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ ΠΑΛΤΣΙΔΗ Α.Ε.	271	ΚΑΛΛΙΑΚΟΥΔΗΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.
223	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΠΙΣΚΟΤΩΝ Α.Β.Ε.	272	ΚΑΛΛΙΜΑΝΗΣ, Γ. Α.Ε.
224	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ ΑΤΑΛΑΝΤΗΣ Α.Ε.	273	ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗ ΑΦΟΙ Α.Ε.Β.Ε.
225	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΑΡΜΑ ΜΑΝΙΤΑΡΙΩΝ Α.Ε.Β.Ε.	274	ΚΑΛΥΨΩ Α.Ε.
226	ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΧΥΜΟΙ Α.Ε.Β.Ε.	275	ΚΑΝΑΚΗΣ ΣΤ. Α.Ε.Β.Ε.
227	ΕΛ-ΠΥ Α.Β.Ε.Ε.	276	ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ Χ. & ΣΙΑ Ο.Ε.
228	ΕΜΣΚΑ ΙΧΘΥΟΚΑΠΝΙΣΤΙΚΗ Α.Β.Ε.	277	ΚΑΡΑΛΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ Α.Ε.
229	ΕΞΑΓΩΓΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΣΟΥΛΤΑΝΙΝΑΣ	278	ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ Α.Ε.

230	ΕΠΟΜ Α.Β.Ε.Ε.	279	ΚΑΡΑΝΙΚΑΣ ΑΝΤ. Θ. ΜΥΛΟΙ Α.Ε.
231	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ Ε.Π.Ε.	280	ΚΑΡΑΣΑΒΒΙΔΗ ΑΦΟΙ ΚΡΕΑΤΟΠΤΗΝΕΜΠΟΡΙΚΗ Ε.Π.Ε.
232	ΕΣΠΕΡΙΑ Α.Ε.	281	ΚΑΡΚΟ Α.Ε.
233	ΕΥΒΟΪΚΗ ΖΥΜΗ Α.Β.Ε.Ε.	282	ΚΑΡΛΗΣ Ι. Α.Ε.Β.Ε.
234	ΕΥΡΟΓΚΑΡΝΤΕΝ Α.Ε.	283	ΚΑΡΝΙΚΑ Α.Β.Ε.Ε.
235	ΕΥΡΩΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ - Χ.Β. ΤΣΑΟΥΣΗΣ Α.Ε.	284	ΚΑΡΟΥΛΙΑΣ Α.Β.Ε.Ε.Π.
236	ΕΨΑ Α.Ε.	285	ΚΑΣΤΕΛΟΡΙΖΟ ΙΧΘΥΑΓΟΡΑ Α.Ε.
237	ΖΑΓΟΡΙ RAINBOW Α.Ε.	286	ΚΑΤΣΑΜΑΚΗΣ Π. – Ι. ΝΙΔΡΙΩΤΑΚΗΣ Α.Ε.Β.Ε.
238	ΖΑΝΑΕ Α.Ε.	287	ΚΑΤΣΑΡΗ Ι. ΚΥΛΙΝΔΡΟΜΥΛΟΙ Α.Ε.
239	ΖΕΛΙΑΛΙΔΗΣ Α.Ε.	288	ΚΑΤΣΕΛΗ ΧΡ. ΥΙΟΙ Α.Β.Ε.Ε.
240	ΖΕΝΙΘ Α.Ε.Β.Ε.	289	ΚΑΤΩΓΙ & ΣΤΡΟΦΙΛΙΑ Α.Ε.
241	ΖΛΑΤΗΣ Α.Β.Ε.Ε.	290	ΚΑΦΕΑ Α.Ε.
242	ΖΟΥΡΑΣ ΦΑΡΜ Α.Ε.	291	ΚΑΦΕΚΟΠΤΕΙΑ ΛΟΥΜΙΔΗ Ε.Π.Ε.
243	ΖΥΘΕΣΤΙΑΣΗ Α.Ε.	292	ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ Α.Ε.Ε.Ε.
244	ΖΥΘΟΠΟΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ Α.Ε.	293	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΧΑΝΙΩΝ ΣΥΝ.Π.Ε.
245	ΖΥΜΑΡΙΚΑ ΚΟΡΩΝΑ Α.Ε.Β.Ε.	294	ΚΛΗΜΑΤΣΑΚΗ ΑΦΟΙ Ο.Ε
Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
295	ΚΟΛΙΟΣ Α.Ε.	344	ΛΗΘΗ ΠΟΤΟΠΟΙΑ Α.Β.Ε.Ε.
296	ΚΟΝΔΩΡ Α.Ε.	345	ΛΟΥΞ ΜΑΡΛΑΦΕΚΑΣ Α.Β.Ε.Ε.
297	ΚΟΝΕΞ Α.Ε.	346	Μ.Ε.Ζ.ΑΠ. Α.Β.Ε.Ε.
298	ΚΟΝΤΙΝΕΝΤΑΛ Α.Ε.	347	ΜΑΓΕΙΑ ΑΦΟΙ ΣΠΑΝΟΥ Ο.Ε.
299	ΚΟΡΕ Α.Ε.	348	ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΕΔΕΣΜΑΤΑ Α.Ε.
300	ΚΟΣΙΑΒΑΣ - ΚΟΥΖΙΩΚΑΣ Α.Ε.Β.Ε.	349	ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ Ε.Ε.
301	ΚΟΤΙΝΟ Α.Ε.Β.Ε.	350	ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΠΟΤΟΠΟΙΑ Ε.Π.Ε.
302	ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΜΑΪΣΤΡΟΥ Α.Ε.	351	ΜΑΚΡΥΔΑΚΗΣ Ι. Α.Ε.
303	ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ Α.Ε.	352	ΜΑΛΑΜΑΤΙΝΑΣ Α.Ε.Β.Ε.
304	ΚΟΥΡΙΔΑΚΗ ΑΦΟΙ Α.Ε.	353	ΜΑΝΔΡΕΚΑΣ Ε. Δ. & ΣΙΑ Ε.Ε.
305	ΚΟΥΡΤΑΚΗΣ Α.Ε.	354	ΜΑΝΚΟ ΓΚΡΟΥΠ Α.Ε.Β.Ε.
306	ΚΟΥΡΤΙΔΗ Γ. ΑΦΟΙ Α.Ε.	355	ΜΑΡΚΑΤ Χ. ΝΙΚΟΛΑΚΑΚΗΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.
307	ΚΟΥΤΡΑΣ ΧΡ. Α.Ε.Β.Ε.Τ.	356	ΜΑΡΚΙΔΗΣ & ΣΙΑ «REX» Ε.Ε.
308	ΚΡΕ.ΚΑ Α.Ε.	357	ΜΑΧΙΜΑ Α.Β.Ε.Ε.
309	ΚΡΕΑΤΑ ΑΤΤΙΚΗΣ Α.Ε.	358	ΜΕΒΓΑΛ Α.Ε.
310	ΚΡΕΝΤΙΝ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.	359	ΜΕΛΕΤΙΑΔΗΣ Α.Ε.
311	ΚΡΕΟΦΑΡΜ Ε.Π.Ε.	360	ΜΕΛΙΣΣΑ ΚΙΚΙΖΑΣ Α.Β.Ε.Ε.
312	ΚΡΕΣΕΡ Α.Ε.	361	ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ "ΑΤΤΙΚΗ" Α.Ε.Β.Ε.
313	ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ Α.Β.Ε.Ε.	362	ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΠΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ Α.Β.Ε.Ε.
314	ΚΡΗΤΙΚΗ ΓΗ Α.Ε.	363	ΜΕΛΙΤΩΝ ΧΑΛΒΑΔΟΠΟΙΑ ΑΒΕΕ
315	ΚΡΙ ΚΡΙ Α.Β.Ε.Ε.	364	ΜΕΝΕΞΟΠΟΥΛΟΙ Δ. ΑΦΟΙ Ο.Ε.
316	ΚΡΙΒΕΚ Α.Ε.	365	ΜΕΤΑΞΑ Σ. Α.Β.Ε.
317	ΚΡΟΝΟΣ Α.Ε.	366	ΠΗΓΗ ΚΑΡΟΥΖΑΝΟΥ Α.Ε.Τ.Β.Ε.
318	ΚΡΥΣΤΑΛ ΚΡΗΤΗΣ Α.Β.Ε.Ε.	367	ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΦΑΡΜΑ Α.Ε.
319	ΚΤΗΜΑ ΚΩΣΤΑ ΛΑΖΑΡΙΔΗ Α.Ε.	368	ΜΙΝΕΡΒΑ Α.Ε
320	ΚΤΗΜΑ ΠΟΡΤΟ ΚΑΡΡΑΣ Α.Ε.Ε.	369	ΜΙΧΑΛΑΚΗ ΑΦΟΙ Α.Β.Ε.Ε.
321	ΚΤΗΜΑ ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΛΗ Α.Ε.	370	ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΙ ΑΦΟΙ Ε.Π.Ε. - ΑΧΑΪΚΟ ΕΝΤΕΛΒΑΪΣ
322	ΚΥΛΙΝΔΡΟΜΥΛΟΙ Ι. ΧΑΛΑΤΣΟΓΛΟΥ & ΥΙΟΙ Α.Β.Ε.Ε.	371	ΜΙΧΑΛΟΥΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Α.Ε.
323	ΚΥΛΙΝΔΡΟΜΥΛΟΙ ΚΡΗΤΗΣ Α.Ε.	372	ΜΟΝΤΣΕΝΙΓΟΥ Ξ. ΥΙΟΙ Α.Ε.
324	ΚΥΛΙΝΔΡΟΜΥΛΟΙ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ Α.Ε.	373	ΜΟΥΜ-ΚΑΦΕ Θ. & Γ. ΜΟΥΜΤΖΗΣ Ε.Π.Ε.
325	ΚΥΡΙΑΚΑΚΗ ΑΝΤΩΝΙΑ Α.Ε.Β.Ε.	374	ΜΠΑΝΤΑΛΟΥΚΑΣ Σ. & ΣΙΑ Ε.Ε. - "ΩΚΕΑΝΟΣ"
326	ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ ΑΦΟΙ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΕΙΑ Α.Ε.	375	ΜΠΑΣΔΡΑΣ Α.Β.Ε.Ε.
327	ΚΥΨΕΛΗ Α.Β.Ε.Ε.	376	ΜΠΑΧΑΡΙΚΑ ΚΑΓΙΑ Α.Β.Ε.
328	ΚΩΖΑΤ Α.Β.Ε.Ε.	377	ΜΠΕΛΛΑΣ Φ. & ΥΙΟΣ Α.Ε.

329	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Α. Κ. & ΣΙΑ Ο.Ε.	378	ΜΠΙΖΙΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ Α.Ε.
330	ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΟΛΥΜΠ Α.Ε.	379	ΜΠΛΑΟΥΕΛ ΦΡΙΝΤΡΙΧ Α.Ε.
331	ΚΩΠΑΙΣ Α.Β.Ε.Ε.	380	ΜΠΟΝΟ ΙΝΤΕΡΝΑΣΙΟΝΑΛ Α.Ε.Β.Ε.
332	ΚΩΣΤΗΣ Α.Ε.	381	ΜΠΟΥΡΙΚΑΣ Α.Β.Ε.Ε.
333	ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ Ο.Ε.	382	ΜΠΟΧΤΣΑΤΖΙΟΓΛΟΥ Σ. & Ε. «ΕΛΜΑ-ΣΟΚΟΤΑΙΜ» Ο.Ε.
334	ΛΑΒΔΑΣ Α.Ε.	383	ΜΥΛΟΙ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α.Ε.
335	ΛΑΔΑ ΑΦΟΙ & ΣΙΑ ΟΕ	384	ΜΥΛΟΙ ΘΡΑΚΗΣ Α.Ε.
336	ΛΑΛΑΓΙΑΝΝΗΣ Α.Ε.	385	ΜΥΛΟΙ ΚΕΠΕΝΟΥ Α.Β.Ε.Ε.
337	ΛΑΜΔΑ Ε.Π.Ε.	386	ΜΥΛΟΙ ΛΟΥΛΗ Α.Ε.
338	ΛΑΜΠΡΙΑΝΙΔΗΣ Α. Α.Β.Ε.Ε.	387	ΜΥΛΟΙ ΣΟΓΙΑΣ Α.Ε.
339	ΛΑΝΤΣΙΟΝ ΜΗΤ ΕΒΡΟΥ Α.Ε.	388	ΜΥΣΤΑΚΙΔΗ ΑΦΟΙ ΟΡΥΖΟΜΥΛΟΙ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ Α.Ε.
340	ΛΑΟΥΔΗ ΑΦΟΙ Α.Ε.	389	ΜΥΤΙΚΑΣ Α.Ε.
341	ΛΕΒΑ Α.Ε.	390	ΜΩΡΑΪΤΗΣ Α.Ε.
342	ΛΕΝΤΑ Α.Β.Ε.Ε.	391	ΝΑΚΟ Α.Ε.Β.Ε.Ε.
343	ΛΕΡΝΗ-ΜΑΤΡΑΓΚΟΣ Α.Β.Ε.Ε	392	ΝΑΥΤΙΛΟΣ Ε.Π.Ε.
Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
		442	ΠΤΗΝΟΠΑΡΑΓΩΓΗ Α.Ε.
393	ΝΕΚΤΑΡ Α.Ε.	443	ΡΟΔΟΠΗ Α.Ε.
394	ΝΕΟΓΑΛ ΚΩ Α.Β.Ε.Ε.	444	ΡΟΗ Α.Ε.
395	ΝΕΟΦΟΥΝΤ Α.Ε.Β.Ε.	445	ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Κ. ΚΥΛΙΝΔΡΟΜΥΛΟΙ Α.Ε.
396	ΝΕΡΑ ΚΡΗΤΗΣ Α.Β.Ε.Ε.	446	ΣΒΕΚΗ Α.Ε.
397	ΝΕΡΟ ΠΙΝΔΟΥ Α.Ε.	447	ΣΕΒΑΘ Α.Β.Ε.
398	ΝΙΓΡΙΤΑ Α.Ε.	448	ΣΕΚΟ ΔΡΑΜΑΣ Α.Ε.
399	ΝΙΚΑΣ Α.Β.Ε.Ε.	449	ΣΕΛΟΝΤΑ ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ Α.Ε.Γ.Ε.
400	ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΙ ΑΦΟΙ ΦΑΡΜΑ Α.Ε.	450	ΣΕΜΕΛΗ Α.Ε.
401	ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Α.Β.Ε.Ε.	451	ΣΕΠΕΚ Α.Ε.
402	ΝΟΝΑFOOD Ε.Π.Ε.	452	ΣΗΦΑΚΗΣ Α.Ε.
403	ΝΟΜΙΚΟΣ Α.Β.Ε.Κ.	453	ΣΙΤΑΝΘΗ Α.Ε.
404	ΟΙΚΟΠΑΛ Ε.Ε.	454	ΣΟΓΙΑ ΕΛΛΑΣ Α.Β.Ε.Ε.
405	ΟΛΥΜΠΙΑ - ΧΕΝΙΑ Α.Ε.	455	ΣΟΝΕΛ Α.Ε.
406	ΟΡΥΖΟΜΥΛΟΙ ΑΞΙΟΥ - ΤΣΙΟΤΣΚΑΣ Α.Ε.	456	ΣΟΥΡΩΤΗ Α.Ε.
407	ΟΡΥΖΟΜΥΛΟΙ ΠΕΡΝΗΣ Α.Β.Ε.Ε.	457	ΣΠΑΡΤΗ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.
408	ΟΣΠΡΕΞ Γ. ΧΑΤΖΗΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ Α.Ε.	458	ΣΤΑΜΑΤΑΚΗΣ Ι. Κ ΥΙΟΙ Α.Ε.Β.Ε.
409	ΟΥΖΟΥΝΟΓΛΟΥ Α.Β.Ε.Ε.	459	ΣΤΑΝΤΑΡΝΤ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.
410	ΠΑΚΥ Α.Ε.Β.Ε.	460	ΣΤΑΡ ΚΕΙΤ Α.Ε.
411	ΠΑΛΙΡΡΟΙΑ - ΣΟΥΛΙΩΤΗΣ Α.Ε.	461	ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ – ΝΕΡΑ ΣΑΡΙΖΑ Α.Ε.
412	ΠΑΜΗ Α.Β.Ε.Ε.	462	ΣΤΟΧΟΣ Α.Ε.
413	ΠΑΝ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΕΣ Α.Ε.	463	ΣΤΡΟΓΓΥΛΟΥΔΗΣ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΗ Α.Ε.
414	ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ ΑΦΟΙ ΧΑΛΒΑΔΟΠΟΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	464	ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ Ε.Π.Ε. - NESPRESSO
415	ΠΑΠΑΔΑΚΟΣ CATERING Α.Ε.	465	ΣΥΝΚΑΦΕ Α.Ε.
416	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.	466	ΣΩΡΡΟΣ Α.Ε.
417	ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ ΝΤΡΕΣΣΙΝΓΚΣ Α.Ε.	467	ΤΕΤΟ-ΦΑΡΜΑ Α.Ε.
418	ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Β. ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ε.Π.Ε.	468	ΤΙΑΚΑΣ Α. Ι. & ΣΙΑ Ο.Ε.
419	ΠΑΠΑΜΙΚΡΟΥΛΗ ΑΦΟΙ Ο.Ε.	469	ΤΟΞΟΤΕΣ Α.Ε.
420	ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ Χ. Α.Ε.	470	ΤΟΥΡΝΑΒΙΤΗΣ Α.Ε.Β.Ε.
421	ΠΑΠΠΑ ΑΦΟΙ Ο.Ε.	471	ΤΡΟΦΕΚΛΕΚΤ MASTERFOODS Α.Ε.
422	ΠΑΡΘΕΝΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ Α.Ε.	472	ΤΣΑΚΙΛΗΣ Α.Ε.
423	ΠΑΣΣΙΑΣ Α.Ε.Β.Ε.	473	ΤΣΑΚΙΡΗΣ Α.Β.Ε.Ε.
424	ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΚΡΕΤΑ Α.Ε.	474	ΤΣΑΚΙΡΗΣ Π. – Δ. ΑΝΤΩΝΑΚΗΣ & ΣΙΑ Α.Ε.
425	ΠΑΥΛΙΔΗΣ Α.Β.Ε.Ε.	475	ΤΣΑΝΤΑΛΗΣ ΕΥΑΓΓ. Α.Ε.
426	ΠΑΥΛΙΔΗΣ ΠΡ. Α.Β.Ε.Ε.	476	ΤΣΑΟΥΣΙΔΗΣ Δ. Α.Β.Ε.Ε.
427	ΠΕΛΑΓΟΣ Α.Ε.Ε.	477	ΤΥΡΑΛΛΑΝΤΙΚΗ Ε.Π.Ε.

428	ΠΕΛΕΙΑ ΕΛΛΑΣ Ε.Π.Ε.	478	ΤΥΡΑΣ Α.Ε.
429	ΠΕΛΛΑ Α.Β.Ε.Ε.	479	ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ Α.Ε.
430	ΠΕΤΙΚΑΣ Α. Α.Ε.Β.Ε.	480	ΥΔΡΙΑ ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΝΕΡΑ Α.Ε.Β.Ε.
431	ΠΙΕΡΙΚΗ ΧΟΙΡΙΟΥ ΚΡΕΑΤΟΣ Α.Ε.	481	ΥΦΑΝΤΗΣ Α.Β.Ε.Ε.
432	ΠΙΛΑΒΑΣ ΠΟΤΟΠΟΙΑ Α.Β.Ε.Ε.	482	ΦΑΓΕ Α.Ε.
433	ΠΙΝΔΟΣ Α.Ε.	483	ΦΑΡΙΝΑ Α.Β.Ε.Ε.
434	ΠΟΡΚΥ ΥΠΕΡΑΓΟΡΑ ΚΡΕΑΤΩΝ Ε.Π.Ε.	484	ΦΑΡΜΑ Ε.Π.Ε.
435	ΠΟΣΕΙΔΩΝ Ο.Ε.	485	ΦΙΛΙΠΠΟΣ Α.Ε.
436	ΠΟΤΟΠΟΙΑ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ Α.Ε.	486	ΦΟΥΡΝΟΙ ΑΤΤΙΚΗΣ Α.Β.Ε.Ε.
437	ΠΡΕΦΕΡΙΤΑ Α.Β.Ε.Ε.	487	ΦΟΥΡΝΟΙ ΡΟΔΟΥ Α.Ε.Β.Ε.
438	ΠΡΙΜΟ Α.Β.Ε.Ε.	488	ΦΡΑΝΚΑ Α.Ε.
439	ΠΡΟΒΗΣ Ν. Α.Ε.	489	ΦΡΕΣΚΟ ΚΡΕΑΤΟΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ Α.Ε.
440	ΠΡΟΝΤΑΚΤΑ Α.Ε.	490	ΦΥΣΗ Α.Ε.
441	ΠΤΗΝΕΚ Α.Ε.	491	ΦΩΤΟΝΙ Α.Ε.Ε.
A/A	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ		
492	ΧΑΙΤΟΓΛΟΥ ΑΦΟΙ Α.Β.Ε.Ε.		
493	ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΙ Θ. ΑΦΟΙ Α.Ε.		
494	ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ Α.Β.Ε.Ε. ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΜΥΓΔΑΛΟΥ		
495	ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗ ΚΟΥΦΕΤΟΠΟΙΑ Α.Ε.		
496	ΧΕΛΙΚΟΜ Α.Ε.Ε.		
497	ΧΕΛΜΟΣ Α.Ε.		
498	ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.		
499	ΧΙΩΝ Α.Β.Ε.Ε.		
500	ΩΚΕΑΝΟΣ Α.Ε.		

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΣΤΟ SPSS

I. CROSSTABS, CHI-SQUARE TESTS

1.1 Κύκλος εργασιών και χρήση leasing

Crosstabulation

Count

		Η επιχείρηση χρησιμοποιεί το leasing ως μέθοδο χρηματοδότησης ;		Total
		NAI	OXI	
KYKL_ER	1,00	10	9	19
G_3	2,00	22	13	35
	3,00	9	15	24
Total		41	37	78

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,671(a)	2	,159
Likelihood Ratio	3,704	2	,157
Linear-by-Linear Association	1,221	1	,269
N of Valid Cases	78		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,01.

1.2 Μόνιμο προσωπικό και χρήση leasing

Crosstabulation

Count

		Η επιχείρηση χρησιμοποιεί το leasing ως μέθοδο χρηματοδότησης ;		Total
		NAI	OXI	
PROSWP	1,00	15	9	24
_3	2,00	13	11	24
	3,00	9	12	21
Total		37	32	69

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,742(a)	2	,419
Likelihood Ratio	1,750	2	,417
Linear-by-Linear Association	1,703	1	,192
N of Valid Cases	69		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,74.

1.3 Ηλικία επιχείρησης και χρήση leasing

Crosstabulation

Count

		Η επιχείρηση χρησιμοποιεί το leasing ως μέθοδο χρηματοδότησης ;	Total
--	--	--	-------

		NAI	OXI	
ILIKIA_	1,00	15	4	19
3	2,00	15	14	29
	3,00	7	16	23
Total		37	34	71

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9,815(a)	2	,007
Likelihood Ratio	10,308	2	,006
Linear-by-Linear Association	9,618	1	,002
N of Valid Cases	71		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,10.

1.4 Δείκτης Ξ/Ι.Κ και χρήση leasing

Crosstabulation

Count

		Η επιχείρηση χρησιμοποιεί το leasing ως μέθοδο χρηματοδότησης ;		Total
		NAI	OXI	
DEBT_	1,00	16	15	31
3	2,00	8	11	19
	3,00	12	7	19
Total		36	33	69

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,695(a)	2	,429
Likelihood Ratio	1,709	2	,426
Linear-by-Linear Association	,421	1	,516
N of Valid Cases	69		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,09.

1.5 Κύκλος εργασιών και χρήση factoring

Crosstabulation

Count

		Η επιχείρηση χρησιμοποιεί το factoring ως μέθοδο χρηματοδότησης;		Total
		NAI	OXI	
KYKL_ER	1,00	1	18	19
G_3	2,00	8	27	35
	3,00	6	18	24
Total		15	63	78

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,197(a)	2	,202
Likelihood Ratio	3,915	2	,141
Linear-by-Linear Association	2,429	1	,119
N of Valid Cases	78		

a. 2 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,65.

1.6 Μόνιμο προσωπικό και χρήση factoring

Crosstabulation

Count

		Η επιχείρηση χρησιμοποιεί το factoring ως μέθοδο χρηματοδότησης;		Total
		NAI	OXI	
PROSWP	1,00	2	22	24
_3	2,00	6	18	24
	3,00	5	16	21
Total		13	56	69

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,667(a)	2	,264
Likelihood Ratio	2,966	2	,227
Linear-by-Linear Association	1,826	1	,177
N of Valid Cases	69		

a. 3 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,96.

1.7 Ηλικία επιχείρησης και χρήση factoring

Crosstabulation

Count

		Η επιχείρηση χρησιμοποιεί το factoring ως μέθοδο χρηματοδότησης;		Total
		NAI	OXI	
ILIKIA_3	1,00	7	12	19
	2,00	4	25	29
	3,00	3	20	23
Total		14	57	71

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,810(a)	2	,090
Likelihood Ratio	4,410	2	,110
Linear-by-Linear Association	3,419	1	,064
N of Valid Cases	71		

a. 2 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,75.

1.8 Δείκτης Ξ/Ι.Κ και χρήση factoring

Crosstabulation

Count

		Η επιχείρηση χρησιμοποιεί το factoring ως μέθοδο χρηματοδότησης;		Total
		NAI	OXI	
DEBT_3	1,00	10	21	31
	2,00	3	16	19
	3,00	0	19	19
Total		13	56	69

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,176(a)	2	,017
Likelihood Ratio	11,219	2	,004
Linear-by-Linear Association	8,057	1	,005
N of Valid Cases	69		

a. 2 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,58.

1.9 Κύκλος εργασιών και χρήση λειτουργικής μίσθωσης

Crosstabulation

Count

		Λειτουργική μίσθωση (operational leasing)		Total
		NAI	OXI	
KYKL_ER	1,00	2	8	10
G_3	2,00	11	11	22
	3,00	4	5	9
Total		17	24	41

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,592(a)	2	,274
Likelihood Ratio	2,765	2	,251
Linear-by-Linear Association	1,235	1	,266
N of Valid Cases	41		

a. 2 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,73.

1.10 Κύκλος εργασιών και χρήση χρηματοδοτικής μίσθωσης

Crosstabulation

Count

		Κλασσική χρηματοδοτική μίσθωση (direct leasing)		Total
		NAI	OXI	
KYKL_ER	1,00	10	0	10
G_3	2,00	17	4	21
	3,00	7	2	9
Total		34	6	40

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,403(a)	2	,301
Likelihood Ratio	3,832	2	,147
Linear-by-Linear Association	1,863	1	,172
N of Valid Cases	40		

a. 3 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,35.

1.11 Κύκλος εργασιών και χρήση πώλησης και μίσθωσης μηχανολογικού εξοπλισμού

Crosstabulation

Count

		Πώληση και μίσθωση μηχανολογικού εξοπλισμού(sale and lease back)		
		NAI	OXI	Total
KYKL_ER	1,00	0	10	10
G_3	2,00	6	15	21
	3,00	4	5	9
Total		10	30	40

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,291(a)	2	,071
Likelihood Ratio	7,494	2	,024
Linear-by-Linear Association	4,950	1	,026
N of Valid Cases	40		

a. 2 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,25.

II. ONE-WAY ANOVA**1. Κύκλος εργασιών και λόγοι μη χρήσης του leasing ANOVA**

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Υψηλό κόστος σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.	Between Groups	,459	2	,230	1,190	,828
	Within Groups	38,684	32	1,209		
	Total	39,143	34			
Μη παροχή των επιθυμητών προϊόντων από τις εταιρείες leasing (π.χ. leasing για πολύ εξειδικευμένα μηχανήματα).	Between Groups	3,959	2	1,980	1,537	,231
	Within Groups	39,923	31	1,288		
	Total	43,882	33			
Έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τα προϊόντα leasing που υπάρχουν.	Between Groups	5,319	2	2,659	2,504	,098
	Within Groups	32,917	31	1,062		
	Total	38,235	33			
Επάρκεια ιδίων κεφαλαίων για την χρηματοδότηση της επιχείρησης.	Between Groups	1,692	2	,846	,676	,515
	Within Groups	41,280	33	1,251		
	Total	42,972	35			
Απουσία άμεσης ανάγκης για επενδύσεις σε πάγιο εξοπλισμό.	Between Groups	,825	2	,413	,245	,784
	Within Groups	52,145	31	1,682		
	Total	52,971	33			

2. Κύκλος εργασιών και λόγοι χρήσης του leasing

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Εξοικονόμηση ιδίων κεφαλαίων για άλλες χρήσεις.	Between Groups	,635	2	,317	,470	,628
	Within Groups	24,965	37	,675		
	Total	25,600	39			
Ταχεία τεχνολογική πρόοδος και ανάγκη για συνεχή ανανέωση του παραγωγικού εξοπλισμού.	Between Groups	,076	2	,038	,053	,948
	Within Groups	26,900	38	,708		
	Total	26,976	40			
Αποφυγή εξόδων για συντήρηση, ασφάλιση εξοπλισμού.	Between Groups	1,034	2	,517	,338	,715
	Within Groups	56,566	37	1,529		
	Total	57,600	39			
Ευκολία και ταχύτητα στην εξασφάλιση της χρηματοδότησης (σε σύ-Φορολογικά οφέλη.	Between Groups	,621	2	,310	,621	,543
	Within Groups	18,989	38	,500		
	Total	19,610	40			
Χαμηλότερο κόστος σχετικά με άλλες μορφές χρηματοδότησης.	Between Groups	,568	2	,284	,285	,754
	Within Groups	36,932	37	,998		
	Total	37,500	39			
Βελτίωση της εικόνας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (ισολογισμό, κατάσταση ταμειακών ροών κτλ.).	Between Groups	2,365	2	1,182	1,107	,341
	Within Groups	39,535	37	1,069		
	Total	41,900	39			
Μεταφορά μέρους του χρηματοοικονομικού κινδύνου της επένδυσης στον εκμισθωτή. (όταν πρόκειται για σταθερό επιτόκιο)	Between Groups	,529	2	,264	,200	,820
	Within Groups	48,971	37	1,324		
	Total	49,500	39			
Μεταφορά μέρους του χρηματοοικονομικού κινδύνου της επένδυσης στον εκμισθωτή. (όταν πρόκειται για σταθερό επιτόκιο)	Between Groups	,129	2	,065	,047	,954
	Within Groups	49,460	36	1,374		
	Total	49,590	38			

3. Κύκλος εργασιών και λόγοι μη χρήσης του factoring

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Υψηλό κόστος σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.	Between Groups	,758	2	,379	,294	,746
	Within Groups	69,488	54	1,287		
	Total	70,246	56			
Ανησυχία για πιθανή δυσχέραση των σχέσεων της επιχείρησης με τους πελάτες της.	Between Groups	2,752	2	1,376	,891	,416
	Within Groups	81,802	53	1,543		
	Total	84,554	55			
Απουσία ενημέρωσης σχετικά με το factoring.	Between Groups	16,757	2	8,379	6,018	,004
	Within Groups	73,796	53	1,392		
	Total	90,554	55			
Αδυναμία συμφωνίας με τις επιχειρήσεις factoring ως προς τις απαιτούμενες παροχές.	Between Groups	6,531	2	3,266	3,466	,039
	Within Groups	48,996	52	,942		
	Total	55,527	54			
Επάρκεια ιδίων κεφαλαίων για την χρηματοδότηση της επιχείρησης.	Between Groups	,738	2	,369	,306	,738
	Within Groups	66,382	55	1,207		
	Total	67,121	57			
Μεγάλος αριθμός πελατών με μικρές απαιτήσεις απ' τον καθένα και άρα υψηλό κόστος για factoring.	Between Groups	1,143	2	,571	,386	,682
	Within Groups	78,411	53	1,479		
	Total	79,554	55			

4. Ηλικία επιχείρησης και λόγοι μη χρήσης του leasing

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Υψηλό κόστος σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.	Between Groups	1,333	2	,667	,527	,596
	Within Groups	36,667	29	1,264		
	Total	38,000	31			
Μη παροχή των προϊόντων από τις εταιρείες leasing (π.χ. leasing για πολύ εξειδικευμένα μηχανήματα).	Between Groups	1,098	2	,549	,367	,696
	Within Groups	41,869	28	1,495		
	Total	42,968	30			
Έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τα προϊόντα leasing που υπάρχουν.	Between Groups	3,872	2	1,936	1,722	,197
	Within Groups	31,483	28	1,124		
	Total	35,355	30			
Επάρκεια ιδίων κεφαλαίων για την χρηματοδότηση της επιχείρησης.	Between Groups	5,239	2	2,619	2,199	,128
	Within Groups	35,731	30	1,191		
	Total	40,970	32			
Απουσία άμεσης ανάγκης για επενδύσεις σε πάγιο εξοπλισμό.	Between Groups	4,279	2	2,139	1,429	,256
	Within Groups	41,915	28	1,497		
	Total	46,194	30			

5. Ηλικία επιχείρησης και λόγοι χρήσης του leasing

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Εξοικονόμηση ιδίων κεφαλαίων για άλλες χρήσεις.	Between Groups	,096	2	,048	,094	,911
	Within Groups	16,876	33	,511		
	Total	16,972	35			
Ταχεία τεχνολογική πρόοδος και ανάγκη για συνεχή ανανέωση του παραγωγικού εξοπλισμού.	Between Groups	,306	2	,153	,230	,796
	Within Groups	22,667	34	,667		
	Total	22,973	36			
Αποφυγή εξόδων για συντήρηση, ασφάλιση εξοπλισμού.	Between Groups	,329	2	,164	,101	,904
	Within Groups	53,671	33	1,626		
	Total	54,000	35			
Ευκολία και ταχύτητα στην εξασφάλιση της χρηματοδότησης (σε σύ-Φορολογικά οφέλη.	Between Groups	,234	2	,117	,206	,815
	Within Groups	19,333	34	,569		
	Total	19,568	36			
Χαμηλότερο κόστος σχετικά με άλλες μορφές χρηματοδότησης.	Between Groups	1,124	2	,562	,745	,482
	Within Groups	24,876	33	,754		
	Total	26,000	35			
Βελτίωση της εικόνας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (ισολογισμό, κατάσταση ταμειακών ροών κτλ.).	Between Groups	4,756	2	2,378	2,172	,130
	Within Groups	36,133	33	1,095		
	Total	40,889	35			
Μεταφορά μέρους του χρηματοοικονομικού κινδύνου της επένδυσης στον εκμισθωτή. (όταν πρόκειται για σταθερό επιτόκιο)	Between Groups	6,191	2	3,096	3,054	,061
	Within Groups	33,448	33	1,014		
	Total	39,639	35			
Μεταφορά μέρους του χρηματοοικονομικού κινδύνου της επένδυσης στον εκμισθωτή. (όταν πρόκειται για σταθερό επιτόκιο)	Between Groups	,686	2	,343	,239	,789
	Within Groups	46,000	32	1,438		
	Total	46,686	34			

6. Ηλικία επιχείρησης και λόγοι μη χρήσης του factoring

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Υψηλό κόστος σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.	Between Groups	5,085	2	2,543	1,978	,149
	Within Groups	62,992	49	1,286		
	Total	68,077	51			
Ανησυχία για πιθανή δυσχέραση των σχέσεων της επιχείρησης με τους πελάτες της.	Between Groups	1,309	2	,655	,447	,642
	Within Groups	70,338	48	1,465		
	Total	71,647	50			
Απουσία ενημέρωσης σχετικά με το factoring.	Between Groups	10,787	2	5,394	3,911	,027
	Within Groups	66,193	48	1,379		
	Total	76,980	50			
Αδυναμία συμφωνίας με τις επιχειρήσεις factoring ως προς τις απαιτούμενες παροχές.	Between Groups	,036	2	,018	,015	,985
	Within Groups	55,344	47	1,178		
	Total	55,380	49			
Επάρκεια ιδίων κεφαλαίων για την χρηματοδότηση της επιχείρησης.	Between Groups	1,310	2	,655	,536	,589
	Within Groups	59,921	49	1,223		
	Total	61,231	51			
Μεγάλος αριθμός πελατών με μικρές απαιτήσεις απ' τον καθένα και άρα υψηλό κόστος για factoring.	Between Groups	1,764	2	,882	,660	,521
	Within Groups	64,157	48	1,337		
	Total	65,922	50			

7. Μόνιμο προσωπικό και λόγοι μη χρήσης του leasing

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Υψηλό κόστος σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.	Between Groups	,608	2	,304	,230	,796
	Within Groups	35,692	27	1,322		
	Total	36,300	29			
Μη παροχή των επιθυμητών προϊόντων από τις εταιρείες leasing (π.χ. leasing για πολύ εξειδικευμένα μηχανήματα).	Between Groups	5,367	2	2,684	2,047	,149
	Within Groups	34,081	26	1,311		
	Total	39,448	28			
Έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τα προϊόντα leasing που υπάρχουν.	Between Groups	3,383	2	1,691	1,473	,248
	Within Groups	29,859	26	1,148		
	Total	33,241	28			
Επάρκεια ιδίων κεφαλαίων για την χρηματοδότηση της επιχείρησης.	Between Groups	,182	2	,091	,064	,938
	Within Groups	39,818	28	1,422		
	Total	40,000	30			
Απουσία άμεσης ανάγκης για επενδύσεις σε πάγιο εξοπλισμό.	Between Groups	1,397	2	,699	,409	,669
	Within Groups	44,465	26	1,710		
	Total	45,862	28			

8. Μόνιμο προσωπικό και λόγοι χρήσης του leasing

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
--	--	----------------	----	-------------	---	------

Εξοικονόμηση ιδίων κεφαλαίων για άλλες χρήσεις.	Between Groups	1,451	2	,725	1,061	,357
	Within Groups	22,549	33	,683		
	Total	24,000	35			
Ταχεία τεχνολογική πρόοδος και ανάγκη για συνεχή ανανέωση του παραγωγικού εξοπλισμού.	Between Groups	1,300	2	,650	,979	,386
	Within Groups	22,591	34	,664		
	Total	23,892	36			
Αποφυγή εξόδων για συντήρηση, ασφάλιση εξοπλισμού.	Between Groups	3,592	2	1,796	1,158	,326
	Within Groups	51,158	33	1,550		
	Total	54,750	35			
Ευκολία και ταχύτητα στην εξασφάλιση της χρηματοδότησης (σε σύ- Φορολογικά οφέλη.	Between Groups	2,723	2	1,361	3,051	,060
	Within Groups	15,169	34	,446		
	Total	17,892	36			
Χαμηλότερο κόστος σχετικά με άλλες μορφές χρηματοδότησης.	Between Groups	,824	2	,412	,447	,643
	Within Groups	30,398	33	,921		
	Total	31,222	35			
Βελτίωση της εικόνας των χρηματοοικονομικώ ν καταστάσεων (ισολογισμό, κατάσταση ταμειακών ροών κτλ.).	Between Groups	3,487	2	1,743	1,759	,188
	Within Groups	33,703	34	,991		
	Total	37,189	36			
Μεταφορά μέρους του χρηματοοικονομικο ύ κινδύνου της επένδυσης στον εκμισθωτή. (όταν πρόκειται για σταθερό επιτόκιο)	Between Groups	,167	2	,084	,072	,931
	Within Groups	38,583	33	1,169		
	Total	38,750	35			
Μεταφορά μέρους του χρηματοοικονομικο ύ κινδύνου της επένδυσης στον εκμισθωτή. (όταν πρόκειται για σταθερό επιτόκιο)	Between Groups	,979	2	,490	,380	,687
	Within Groups	41,192	32	1,287		
	Total	42,171	34			

9. Μόνιμο προσωπικό και λόγοι μη χρήσης του factoring ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Υψηλό κόστος	Between Groups	,236	2	,118	,087	,917

σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.	Within Groups	65,176	48	1,358		
Ανησυχία για πιθανή δυσχέραση των σχέσεων της επιχείρησης με τους πελάτες της.	Total	65,412	50			
Απουσία ενημέρωσης σχετικά με το factoring.	Between Groups	5,022	2	2,511	1,591	,215
	Within Groups	74,198	47	1,579		
	Total	79,220	49			
Αδυναμία συμφωνίας με τις επιχειρήσεις factoring ως προς τις απαιτούμενες παροχές.	Between Groups	22,321	2	11,161	8,801	,001
Επάρκεια ιδίων κεφαλαίων για την χρηματοδότηση της επιχείρησης.	Within Groups	59,599	47	1,268		
Μεγάλος αριθμός πελατών με μικρές απαιτήσεις απ' τον καθένα και άρα υψηλό κόστος για factoring.	Total	81,920	49			
	Between Groups	8,628	2	4,314	4,247	,020
	Within Groups	46,719	46	1,016		
	Total	55,347	48			
	Between Groups	1,036	2	,518	,421	,659
	Within Groups	59,121	48	1,232		
	Total	60,157	50			
	Between Groups	,353	2	,176	,112	,894
	Within Groups	73,647	47	1,567		
	Total	74,000	49			

10. Λόγος Ξ/Ι.Κ. και λόγοι μη χρήσης leasing

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Υψηλό κόστος σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.	Between Groups	,886	2	,443	,435	,652
Μη παροχή των επιθυμητών προϊόντων από τις εταιρείες leasing (π.χ. leasing για πολύ εξειδικευμένα μηχανήματα).	Within Groups	28,533	28	1,019		
	Total	29,419	30			
Έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τα προϊόντα leasing που υπάρχουν.	Between Groups	,068	2	,034	,024	,976
	Within Groups	38,900	28	1,389		
	Total	38,968	30			
Επάρκεια ιδίων κεφαλαίων για την χρηματοδότηση της επιχείρησης.	Between Groups	2,063	2	1,032	,875	,428
Απουσία άμεσης ανάγκης για επενδύσεις σε πάγιο εξοπλισμό.	Within Groups	33,033	28	1,180		
	Total	35,097	30			
	Between Groups	4,971	2	2,486	2,136	,136
	Within Groups	34,907	30	1,164		
	Total	39,879	32			
	Between Groups	,276	2	,138	,080	,923
	Within Groups	48,433	28	1,730		
	Total	48,710	30			

11. Λόγος Ξ/Ι.Κ. και λόγοι χρήσης leasing

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
--	--	----------------	----	-------------	---	------

Εξοικονόμηση ιδίων κεφαλαίων για άλλες χρήσεις.	Between Groups	,896	2	,448	,674	,517
	Within Groups	21,275	32	,665		
	Total	22,171	34			
Ταχεία τεχνολογική πρόοδος και ανάγκη για συνεχή ανανέωση του παραγωγικού εξοπλισμού.	Between Groups	2,972	2	1,486	2,725	,080
	Within Groups	18,000	33	,545		
	Total	20,972	35			
Αποφυγή εξόδων για συντήρηση, ασφάλιση εξοπλισμού.	Between Groups	,764	2	,382	,265	,769
	Within Groups	47,542	33	1,441		
	Total	48,306	35			
Ευκολία και ταχύτητα στην εξασφάλιση της χρηματοδότησης (σε σύ- Φορολογικά οφέλη.	Between Groups	,646	2	,323	,694	,507
	Within Groups	15,354	33	,465		
	Total	16,000	35			
Χαμηλότερο κόστος σχετικά με άλλες μορφές χρηματοδότησης.	Between Groups	6,125	2	3,062	3,397	,046
	Within Groups	28,847	32	,901		
	Total	34,971	34			
Βελτίωση της εικόνας των χρηματοοικονομικώ ν καταστάσεων (ισολογισμό, κατάσταση ταμειακών ροών κτλ.).	Between Groups	4,282	2	2,141	2,801	,076
	Within Groups	24,461	32	,764		
	Total	28,743	34			
Μεταφορά μέρους του χρηματοοικονομικο ύ κινδύνου της επένδυσης στον εκμισθωτή. (όταν πρόκειται για σταθερό επιτόκιο)	Between Groups	1,506	2	,753	,579	,566
	Within Groups	41,636	32	1,301		
	Total	43,143	34			
	Between Groups	2,588	2	1,294	1,151	,329
	Within Groups	35,983	32	1,124		
	Total	38,571	34			

12. Λόγος Ξ/Ι.Κ. και λόγοι μη χρήσης factoring

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Υψηλό κόστος σχετικά με εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.	Between Groups	,192	2	,096	,082	,921
	Within Groups	55,088	47	1,172		
	Total	55,280	49			
Ανησυχία για πιθανή δυσχέραση των σχέσεων της επιχείρησης με τους πελάτες της.	Between Groups	1,221	2	,611	,417	,662
	Within Groups	68,859	47	1,465		
	Total	70,080	49			
Απουσία ενημέρωσης σχετικά με το factoring.	Between Groups	12,356	2	6,178	4,505	,016
	Within Groups	64,464	47	1,372		
	Total	76,820	49			
Αδυναμία συμφωνίας με τις επιχειρήσεις factoring ως προς τις απαιτούμενες παροχές.	Between Groups	1,729	2	,865	,841	,437
	Within Groups	48,291	47	1,027		
	Total	50,020	49			
Επάρκεια ιδίων κεφαλαίων για την χρηματοδότηση της επιχείρησης.	Between Groups	5,697	2	2,849	2,550	,088
	Within Groups	55,850	50	1,117		
	Total	61,547	52			
Μεγάλος αριθμός πελατών με μικρές απαιτήσεις απ' τον καθένα και άρα υψηλό κόστος για factoring.	Between Groups	2,437	2	1,218	,901	,413
	Within Groups	64,897	48	1,352		
	Total	67,333	50			

III. T-TEST

1. Χρήση leasing και γενικά χαρακτηριστικά της επιχείρησης (ΕΡΩΤΗΣΗ Α3)

Group Statistics

	Η επιχείρηση χρησιμοποιεί το leasing ως μέθοδο χρηματοδότησης ;	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Η επιχείρηση βρίσκεται σε στάδιο έντονης ανάπτυξης.	NAI	41	1,83	,892	,139
	OXI	36	2,17	,941	,157
Η επιχείρηση δεν αντιμετωπίζει ιδιαίτερα προβλήματα ρευστότητας.	NAI	41	2,61	1,137	,178
	OXI	36	2,03	,910	,152
Η επιχείρηση δεν αντιμετωπίζει δυσκολίες στην εύρεση κεφαλαίων για την χρηματοδότησή της.	NAI	41	2,54	1,185	,185
	OXI	36	1,83	,811	,135

Independent Samples Test

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Η επιχείρηση βρίσκεται σε στάδιο έντονης ανάπτυξης.	Equal variances assumed	,110	,741	-1,614	75	,111	-,34	,209	-,754	,079
	Equal variances not assumed			-1,609	72,505	,112	-,34	,210	-,755	,081
Η επιχείρηση δεν αντιμετωπίζει ιδιαίτερα προβλήματα ρευστότητας.	Equal variances assumed	4,351	,040	2,456	75	,016	,58	,237	,110	1,054
	Equal variances not assumed			2,492	74,390	,015	,58	,234	,117	1,047
Η επιχείρηση δεν αντιμετωπίζει δυσκολίες στην εύρεση κεφαλαίων για την χρηματοδότησή της.	Equal variances assumed	7,182	,009	2,996	75	,004	,70	,235	,236	1,171
	Equal variances not assumed			3,069	70,956	,003	,70	,229	,246	1,160

2. Χρήση factoring και γενικά χαρακτηριστικά της επιχείρησης (ΕΡΩΤΗΣΗ Α3)

Group Statistics

	Η επιχείρηση χρησιμοποιεί το factoring ως μέθοδο χρηματοδότησης;	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Η επιχείρηση βρίσκεται σε στάδιο έντονης ανάπτυξης.	NAI	15	1,60	,828	,214
	OXI	62	2,08	,929	,118
Η επιχείρηση δεν αντιμετωπίζει ιδιαίτερα προβλήματα ρευστότητας.	NAI	15	2,73	1,223	,316
	OXI	62	2,24	1,019	,129
Η επιχείρηση δεν αντιμετωπίζει δυσκολίες στην εύρεση κεφαλαίων για την χρηματοδότησή της.	NAI	15	2,53	1,187	,307
	OXI	62	2,13	1,048	,133
Οι εξαγωγές αποτελούν σημαντικό κομμάτι του κύκλου εργασιών της επιχείρησης.	NAI	15	3,13	1,727	,446
	OXI	62	3,24	1,479	,188

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Η επιχείρηση βρίσκεται σε στάδιο έντονης ανάπτυξης.	Equal variances assumed	,105	,746	-1,834	75	,071	-,48	,262	-1,003	,041
	Equal variances not assumed			-1,968	23,319	,061	-,48	,244	-,985	,024
Η επιχείρηση δεν αντιμετωπίζει ιδιαίτερα προβλήματα ρευστότητας.	Equal variances assumed	1,152	,287	1,611	75	,111	,49	,305	-,116	1,099
	Equal variances not assumed			1,440	18,979	,166	,49	,341	-,223	1,206
Η επιχείρηση δεν αντιμετωπίζει δυσκολίες στην εύρεση κεφαλαίων για την χρηματοδότησή της.	Equal variances assumed	,812	,370	1,307	75	,195	,40	,309	-,212	1,021
	Equal variances not assumed			1,210	19,613	,241	,40	,334	-,294	1,102
Οι εξαγωγές αποτελούν σημαντικό κομμάτι του κύκλου εργασιών της επιχείρησης.	Equal variances assumed	1,969	,165	-,247	75	,806	-,11	,440	-,984	,767
	Equal variances not assumed			-,225	19,270	,825	-,11	,484	-1,120	,903

